

หน่วยสร้างการคิดแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย

นายวิภาส โภธิแพทย์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

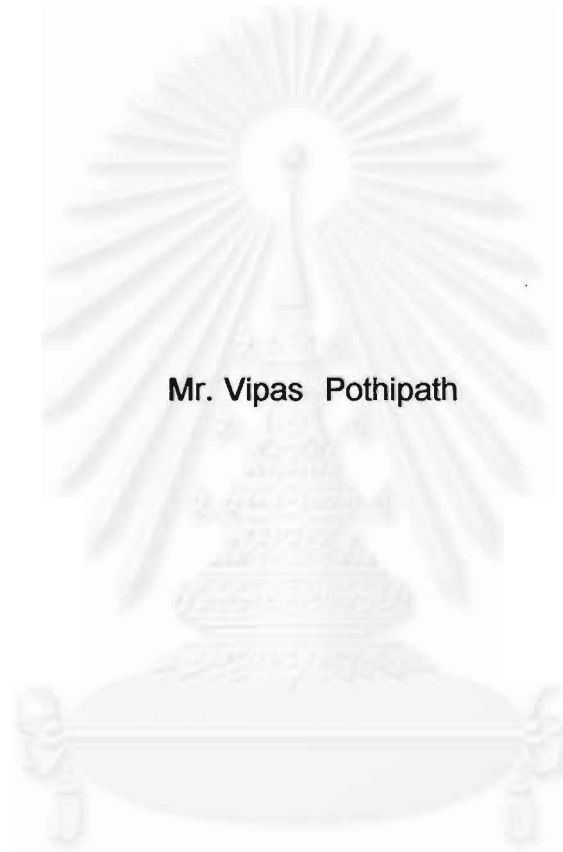
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-865-4

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ANALYTIC CAUSATIVE CONSTRUCTIONS IN THAI

Mr. Vipas Pothipath

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics**

Department of Linguistics

Faculty of Arts

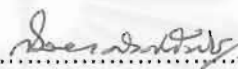
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-865-4

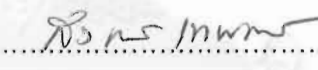
หัวข้อวิทยานิพนธ์ หน่วยสร้างการวัดแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย
โดย นายวิภาส โฟธิแพทย์
ภาควิชา ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา

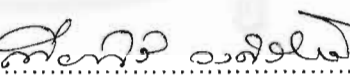
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัதிய)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรศิริ วงศ์วิภานนท์)

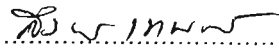
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิภาส โฟธิแพทย: หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย (ANALYTIC CAUSATIVE CONSTRUCTIONS IN THAI) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนาน, 130 หน้า.
ISBN 974-334-865-4.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนและความหมายแก่นของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย 3 ชนิด ได้แก่ หน่วยสร้างทำให้ และ ทำให้ โดยใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า หน่วยสร้างทำให้ มีกระบวน 1 แบบ สื่่อลักษณะการริต 1 ลักษณะ และสื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สื่่อการริตแบบมีการกระทำ (2) สื่่อการริตแบบโดยตรง และ(3) สื่่อการริตแบบไม่จงใจ และแม้จะมีกระบวนเบี่ยงเบนไปจากกระบวนหลัก แต่กระบวนนั้นก็ยังมีสื่อลักษณะการริตและความหมายแก่นเดียวกันกับกระบวนหลัก ส่วนหน่วยสร้างให้ มีกระบวน 5 แบบ สื่่อลักษณะการริต 5 ลักษณะ กระบวน 1 - 4 สื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สื่่อการริตแบบไม่มีการกระทำ (2) สื่่อการริตแบบอ้อม และ (3) สื่่อการริตแบบจงใจ ส่วนกระบวน 5 แม้จะมีได้สื่อความหมายแก่นเดียวกันกับกระบวนอื่น ๆ แต่ก็มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับกระบวนอื่น และยังสื่อความหมายแก่นการริตอยู่ กระบวน 5 จัดเป็นกระบวนนอกขอบของหน่วยสร้างให้ สำหรับหน่วยสร้างทำให้ มีกระบวน 1 แบบ สื่่อลักษณะการริต 1 ลักษณะ และสื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สื่่อการริตแบบมีการกระทำ (2) สื่่อความเป็นกลางในแง่การริตแบบโดยตรง และ(3) สื่่อความเป็นกลางในแง่การริตแบบจงใจ และเมื่อเปรียบเทียบกระบวนและความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำให้ กับหน่วยสร้างทำให้ และหน่วยสร้างให้ สรุปได้ว่า ควรจัดหน่วยสร้างทำให้ เป็นหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย เพราะมีกระบวนและสื่อความหมายแก่นเฉพาะของหน่วยสร้าง

การวิจัยเรื่องหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย นอกจากจะให้ภาพรวมของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยแล้ว ยังทำให้เข้าใจธรรมชาติของหน่วยสร้างมากขึ้น ดังนี้ (1) ความหมายแก่นของหน่วยสร้างสัมพันธ์โดยตรงกับกระบวนของหน่วยสร้าง กล่าวคือ ความหมายของหน่วยสร้างจะคัดเลือกคุณสมบัติขององค์ประกอบที่จะเกิดรวมในหน่วยสร้าง และขณะเดียวกันกระบวนที่ต่างกันก็สื่อความหมายของกระบวนต่างกันด้วย และ(2) หน่วยสร้างอาจสื่อความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน ความหมายนัยต่าง ๆ เหล่า นั้นสื่อความหมายแก่นร่วมกัน ซึ่งเรียกว่า การมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้าง อย่างไรก็ตาม บางความหมายก็ยากที่จะระบุความหมายแก่นร่วมกับความหมายอื่น ๆ ได้ ความหมายนั้นจะจัดเป็นความหมายนอกขอบความเข้าใจธรรมชาติของหน่วยสร้างดังที่ได้กล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาน

ภาควิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อนิติ.....	
สาขาวิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	
ปีการศึกษา.....	2542	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	-

3971713122: MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: ANALYTIC CAUSATIVES/ CONSTRUCTION GRAMMAR/ THAI

VIPAS POTHIPATH: ANALYTIC CAUSATIVE CONSTRUCTIONS IN THAI

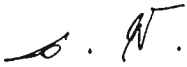
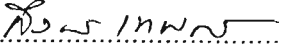
THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. KINGKARN THEPKANJANA, Ph.D. 130 pp.

ISBN 974-334-865-4.

This study is aimed at investigating the patterns and the core meanings of the three analytic causative constructions in Thai; namely, the tham, the haj and the thamhaj constructions. The data used is from a corpus of modern Thai language.

The study reveals that the tham construction has one pattern corresponding to one type of nature of causation. Its constructional core meanings involve (1) active causation (2) direct causation and (3) unintended causation. The tham construction has another one which is slightly deviant from the main pattern, but bears the similarity to the main pattern in constructional core meanings. As for the haj construction, it has five patterns corresponding to five types of nature of causation and the first four patterns convey the constructional core meanings which involve (1) inactive causation (2) indirect causation and (3) intended causation. As for the fifth pattern, although its constructional core meanings are distinct from the other four patterns, it slightly bears the similarity to the other patterns in that it shares similar structure and also conveys a causative sense. Thus, it is considered the case of a limited extension of the haj constructional meaning. For the thamhaj construction, it has one pattern corresponding to one type of nature of causation. Its constructional core meanings involve (1) active causation (2) neutrality in direct causation and (3) neutrality in intended causation. The thamhaj construction should therefore be considered another analytic causative construction in Thai as it has a distinctive pattern with distinctive constructional core meanings.

Besides demonstrating the patterns and the semantics of the analytic causative constructions in Thai, this study helps understand the nature of construction as well. It is found that (1) the constructional core meaning corresponds to its pattern; that is, the constructional core meaning restricts the semantic properties of components of the construction; while, a difference in pattern causes a difference in meaning and, (2) the constructions are probably associated with a set of closely related senses called the constructional polysemy. However, some senses of patterns are hard to be put on a par with others. These are considered marginal cases. Ideas on the nature of construction mentioned above support the Construction Grammar Framework, which is within the Cognitive Paradigm.

ภาควิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต.....	
สาขาวิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	
ปีการศึกษา.....	2542	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	-

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวความคิดอันเป็นประโยชน์ยิ่ง รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนอนุเคราะห์หนังสือประกอบการค้นคว้า ความกรุณาของอาจารย์นับเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงลงได้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศรี วงศ์วิมานนท์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย ที่ได้กรุณารับภาระงานสอนและภาระงานอื่น ๆ ของภาควิชาฯ แทนผู้วิจัย ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์นี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาวิศวกรรมภาษาและซอฟต์แวร์ (SLL) แห่งศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติที่อนุเคราะห์คลังข้อมูลภาษา

อนึ่ง การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัยจาก “กองทุนสมเด็จพระสังฆราช ๑๗” วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา อ. เทพี จรัส-จรุงเกียรติ อ. ธีรนุช ไชคสุวณิช อ. ดร. ไกลรุ่ง อามระดิษ และ อ. ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ตลอดจนมิตรสหาย ที่คอยมอบกำลังใจอันอบอุ่นตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง

สุดท้าย ความดีได้อันจะพึงได้จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่คุณพ่อทวีศักดิ์ และคุณแม่พิลาส โพธิแพทย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ข้อมูลในการวิจัย.....	5
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
1.7 นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในงานวิจัย.....	10
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
2.1 มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับหน่วยสร้างการรู้.....	21
2.2 ภาษาศาสตร์ปริชาน.....	34
2.3 ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง.....	37
2.4 งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการรู้แบบวิเคราะห์.....	52
2.5 หน้าที่และความหมายของคำ <u>ให้</u> ในภาษาไทย.....	60
3 กระบวนการและความหมายแก่นของหน่วยสร้าง <u>ทำให้</u> และ <u>ทำให้</u>	66
3.1 หน่วยสร้างการรู้แบบวิเคราะห์ในภาษาไทย.....	66
3.2 หน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	69
3.3 หน่วยสร้าง <u>ให้</u>	74
3.4 หน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	94

3.5 เปรียบเทียบกระบวนและความหมายแก่นระหว่างหน่วยสร้าง <u>ทำให้</u> กับหน่วยสร้าง <u>ทำ</u> และหน่วยสร้าง <u>ให้</u>	98
4 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	105
4.1 สรุปผลการวิจัย.....	105
4.2 อภิปรายผล.....	109
4.3 ข้อเสนอแนะ.....	110
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบกระสวนของหน่วยสร้าง <u>ทำ</u> หน่วยสร้าง <u>ให้</u> และหน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	98
2 แสดงการเปรียบเทียบความหมายของหน่วยสร้าง <u>ทำ</u> หน่วยสร้าง <u>ให้</u> และหน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	101
3 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของ หน่วยสร้าง <u>ทำ</u> หน่วยสร้าง <u>ให้</u> และหน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	107

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ความเป็นมาของปัญหา

ในภาษาไทยมีประโยคชนิดหนึ่ง เป็นประโยคที่แสดงสถานการณ์การเกิด (causative situation) ซึ่งหมายถึงประโยคที่แสดงสถานการณ์อันประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ เหตุการณ์หนึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ (causing event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ และเหตุการณ์หนึ่งเรียกว่าเหตุการณ์ผล (caused event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจาก เหตุการณ์เหตุ เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นี้ปรากฏอยู่ร่วมกันในประโยค เช่น ประโยค (1) - (3)

- (1) เขาฆ่าไก่
- (2) เขาผลักรูปปั้นล้ม
- (3) เขาทำรูปปั้นล้ม

ประโยค (1) เหตุการณ์เหตุคือ เขาทำอะไรบางอย่างกับไก่ซึ่งมีผลให้ไก่ตาย เช่น เขามีด ฆือดคอไก่ และเหตุการณ์ผลคือ ไก่ตาย เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก เขาทำอะไรบางอย่างกับไกดัง ตัวอย่างข้างต้น ประโยค (1) เป็นตัวอย่างประโยคของหน่วยสร้างกรรม¹ (Transitive Constructions) ซึ่งมีโครงสร้างคือ ประธาน + กริยากรรม² + กรรม ในประโยค (1) นี้มีกริยากรรมเป็นศัพท์การเกิด (lexical causatives) ซึ่งหมายถึง กริยากรรมที่มีเหตุการณ์เหตุและ เหตุการณ์ผลปรากฏอยู่ร่วมกันในคำศัพท์คำเดียว

ประโยค (2) เหตุการณ์เหตุคือ เขาผลักรูปปั้น และเหตุการณ์ผลคือ รูปปั้นล้ม เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก เขาผลักรูปปั้นขึ้นนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ หน่วยสร้าง หมายถึง หน่วยในภาษาระดับประโยคที่โครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กันโดยตรง ความหมายดังกล่าว เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั่นเอง มิใช่ความหมายของคำกริยาหลัก หรือความหมายที่เกิดจากการรวมความหมายของคำ ต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้าง (Goldberg, 1995:1) (ดูรายละเอียดนิยามคำว่า หน่วยสร้าง หน้า 12) และคำว่า หน่วย สร้างกรรม เป็นคำที่ผู้วิจัยเรียกในกรอบทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง ตรงกับ Transitive Constructions ในภาษาอังกฤษ

² กริยากรรม (transitive verb) หมายถึง กริยาที่ต้องมีกรรมมารับ เช่น ตี กิน เศษ

ประโยค (3) เหตุการณ์เหตุคือ เขาทำอะไรบางอย่างกับรูปปั้นซึ่งส่งผลให้รูปปั้นล้ม เช่น เขาอาจเดินไปชนรูปปั้นขึ้นนั้นโดยไม่ตั้งใจ และเหตุการณ์ผลคือ รูปปั้นล้ม เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก เขาทำอะไรบางอย่างกับรูปปั้นดังตัวอย่างข้างต้น

ประโยค (2) และ (3) เป็นประโยคที่มีภาคแสดงสองภาคปรากฏแยกกันในประโยค ภาคแสดงแรกหรือกริยา1 เป็นภาคแสดงเหตุการณ์เหตุ และภาคแสดงที่สองหรือกริยา2 เป็นภาคแสดงเหตุการณ์ผล ประโยค (2) และ (3) เป็นตัวอย่างประโยคของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ (Analytic Causative Constructions) ซึ่งมีโครงสร้างคือ ประธาน1 + กริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง + ประธาน2 + กริยา2

ดังนั้น ประโยค (1) แม้จะเป็นประโยคที่แสดงสถานการณการริต แต่ก็ยังเป็นหน่วยสร้างต่างชนิดกันกับประโยค (2) และ (3) กล่าวคือ ประโยค (1) เป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างกรรม ส่วนประโยค (2) และ (3) เป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ ซึ่งเป็นหน่วยสร้างที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตคือ ประโยค (2) และ (3) ก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประโยค (2) ส่วนของเหตุการณ์เหตุมีการระบุวิธีการที่ประธาน1 กระทำและนำไปสู่เหตุการณ์ผล ได้แก่ ด้วยการผลัก ขณะที่ประโยค (3) ในส่วนของเหตุการณ์เหตุคือ คำกริยา ทำ มิได้ระบุวิธีการชัดเจนว่าประธาน1 เป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลอย่างไร หากแต่สื่อความหมายแต่เพียงว่าประธาน1 เป็นสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์ผล หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ประเภทที่คำกริยาแสดงเหตุมิได้ระบุวิธีการชัดเจนเช่นในประโยค (3) นี้ เป็นประเภทที่ผู้วิจัยเลือกจะศึกษาอย่างละเอียด ดังจะกล่าวต่อไป

โดยทั่วไป นักภาษาศาสตร์จำแนกหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยประเภทที่คำกริยาแสดงเหตุไม่มีการระบุวิธีการชัดเจนนี้เป็น 3 ชนิด ตามคำกริยาแสดงเหตุ ได้แก่ หน่วยสร้างที่มีคำ ทำ หน่วยสร้างที่มีคำ ให้ และหน่วยสร้างที่มีคำ ทำให้ ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าหน่วยสร้าง ทำ หน่วยสร้าง ให้ และหน่วยสร้าง ทำให้ ตามลำดับ ดังปรากฏในตัวอย่างประโยค (3) - (5)

- (3) เขาทำรูปปั้นล้ม
- (4) เขาให้ฉันไปตลาด
- (5) เขาทำให้รูปปั้นล้ม

ประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์สนใจคือ ภาระสอน (pattern) ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึงรูปแบบของโครงสร้างที่เป็นไปได้ตามกฎไวยากรณ์ เช่น กฎโครงสร้างวลี หรือกฎการเกิดร่วมขององค์ประกอบ ในแต่ละภาระสอน ผู้วิจัยจะระบุคุณสมบัติทางความหมายของแต่ละองค์ประกอบในภาระสอนนั้นไว้ในเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม [] ใต้องค์ประกอบ เช่น โนมูระ (Nomura, 1994: 957) วิเคราะห์ว่าในหน่วยสร้างให้ ประธาน1 ต้องเป็นสิ่งมีชีวิตและมีความสนใจในการก่อเหตุ ประธาน2 ต้องเป็นสิ่งมีชีวิต และกริยา2 เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2

จากการวิเคราะห์ของโนมูระ สามารถสรุปภาระสอนของหน่วยสร้างให้ ได้ดังนี้

ภาระสอน

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[+ สิ่งมีชีวิต]	[+ ควบคุม]
[+ ความสนใจ]			

ส่วนหน่วยสร้างทำ และ หน่วยสร้างทำให้ ต่างก็มีรูปแบบภาระสอนแตกต่างกันไปอย่างละแบบ ประเด็นปัญหานี้มีปรากฏในงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์หลายคน ได้แก่ วิภา วงศ์สันติวณิช (2526) กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) และโนมูระ (Nomura, 1994)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่า บางหน่วยสร้าง เช่น หน่วยสร้างให้ มีภาระสอนอื่นนอกเหนือจากที่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น

(6) เขาให้โต๊ะอยู่ทางซ้าย ให้เก้าอี้อยู่ทางขวา

ประธาน2 ในประโยค (6) คือ คำ โต๊ะ และ เก้าอี้ ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต และ กริยา2 คือคำ อยู่ ก็ไม่ใช่กริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2

ดังนั้น น่าสนใจว่าหากมีการเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่อย่างฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือที่เรียกว่า คลังข้อมูลภาษา (corpus) นั้น แต่ละหน่วยสร้างจะมีภาระสอนอื่นนอกเหนือจากที่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมาหรือไม่ และปรากฏในบริบทอย่างไร

อีกประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์สนใจคือ ความต่างในเรื่องความหมายของหน่วยสร้าง (constructional meaning) ทั้งสามหน่วยสร้าง ซึ่งเป็นความหมายประจำหน่วยสร้าง ความหมายดังกล่าวเป็นความหมายของหน่วยสร้างเอง มิได้เกิดจากความหมายของคำกริยาหลัก หรือการ

รวมความหมายของคำอื่นๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้างนั้น เช่น รัศมี วิจิตรวาทการ (Vichit-Vadakan, 1976) และ กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) วิเคราะห์ว่า หน่วยสร้าง ทำ สื่อความหมายแสดงว่าผู้ก่อเหตุไม่มีความสนใจในการก่อเหตุ ส่วนหน่วยสร้างให้ สื่อความหมายแสดงว่าผู้ก่อเหตุมีความสนใจในการก่อเหตุ ขณะที่หน่วยสร้างทำให้ สื่อความหมายแสดงความเป็นกลางในแง่ที่ว่าผู้ก่อเหตุมีความสนใจในการก่อเหตุ

สืบเนื่องจากประเด็นปัญหาเรื่องกระบวนของหน่วยสร้าง ผู้วิจัยสนใจว่า ในแต่ละหน่วยสร้าง ถ้าหากพบกระบวนอื่น ๆ กระบวนเหล่านั้นสื่อความหมายอย่างไรอย่างหนึ่งร่วมกัน หรือที่เรียกว่าความหมายแก่น (core meaning) ของหน่วยสร้างหรือไม่ อย่างไร

อนึ่ง หน่วยสร้างทำให้ ยังเป็นปัญหาในทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ว่า ควรจะจัดเป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทยหรือไม่ กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) เห็นว่า หน่วยสร้างทำให้ เกิดจากคำกริยาทำ และหน่วยสร้างให้ ดังนั้น ไม่ควรจัดเป็นอีกหนึ่งหน่วยสร้าง ผู้วิจัยเห็นว่า หากได้ศึกษากระบวนและความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ และเปรียบเทียบกับหน่วยสร้างทำให้ น่าจะนำสู่ข้อสรุปว่า ควรจะจัดหน่วยสร้างทำให้ เป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทยหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบภายในหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ โดยให้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา
2. วิเคราะห์ความหมายแก่นของหน่วยสร้างทั้งสามหน่วยสร้าง
3. วิเคราะห์หาข้อสรุปทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างทำให้ ซึ่งยังเป็นปัญหาในเชิงทฤษฎี

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. หน่วยสร้าง ทำ หน่วยสร้างให้ และ หน่วยสร้างทำให้ มีข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบที่ชัดเจนและแตกต่างกัน
2. หน่วยสร้างทั้งสาม แต่ละหน่วยสร้างมีความหมายแก่นอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกัน
3. หน่วยสร้าง ทำให้ เป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ประเภทที่คำกริยาแสดงเหตุไม่ได้ระบุวิธีการชัดเจนว่าประธาน1 เป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผลอย่างไร อันได้แก่ หน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ดังปรากฏในประโยค (3) - (5)

- (3) เขาทำรูปปั้นลัม
- (4) เขาให้ฉันไปตลาด
- (5) เขาทำให้รูปปั้นลัม

ผู้วิจัยจะไม่ศึกษาหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ประเภทที่คำกริยาแสดงเหตุมีการระบุวิธีการที่ประธาน1กระทำและนำไปสู่เหตุการณ์ผล ดังปรากฏในประโยค (2)

- (2) เขาผลักรูปปั้นลัม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะข้อมูลภาษาปัจจุบัน ในปริเฉทหลากหลายประเภทตามที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษา ได้แก่ ปริเฉทเรื่องเล่า (นวนิยาย) อธิบาย และแสดงความคิดเห็น และในรูปประโยคต่อไปนี้ ได้แก่ รูปประโยคบอกเล่า คำสั่ง คำสั่งปฏิเสธ และอธิษฐาน

1.5 ข้อมูลในการวิจัย

เนื่องจกงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาว่า หน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ แต่ละหน่วยสร้างมีกระบวนตามที่ปรากฏการใช้จริงก็แบบ และกระบวนเหล่านั้นสื่อความหมายแก่กันร่วกันหรือไม่ อย่างไร โดยมีสมมติฐานว่า แต่ละหน่วยสร้างอาจจะยังมีกระบวนแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมา และแม้จะมีกระบวนที่แตกต่างกัน แต่ปรับทจะช่วยให้เห็นว่ากระบวนที่แตกต่างกันนั้นยังสื่อความหมายร่วกันอย่างไรอย่างหนึ่งหรือไม่ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คลังข้อมูลภาษา ด้วยเหตุผล 2 ประการคือ (1) คลังข้อมูลภาษามีตัวอย่างประโยคเป็นจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าจะพบข้อมูลที้นอกเหนือจากการนี้รู้เอง (intuition) และ (2) ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา เป็นข้อมูลที่มีปรับทแวดล้อม ทำให้เห็นการใช้จริงว่า แต่ละกระบวนของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ปรากฏการใช้ในสถานการณ์จริงอย่างไรบ้าง เพื่อที่ว่าข้อสรุปเรื่องความหมายแก่กันของหน่วยสร้างแต่ละหน่วยสร้างจะมีความถูกต้องหรือ

ใกล้เคียงตามที่มีการใช้จริงมากที่สุด ซึ่งหากอาศัยข้อมูลที่ได้จากการนิกรู้เองอาจจะไม่ทำให้ได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมการใช้จริง ดังนั้น ปรบพจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับข้อสรุปเรื่องความหมายแก่นของหน่วยสร้าง

อนึ่ง อาจมีคำถามว่า ข้อมูลที่นำมาจากคลังข้อมูลภาษาเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยหรือไม่ ในกรณีนี้ เป็นที่ทราบกันในหมู่ผู้ใช้คลังข้อมูลภาษาว่า ตัวอย่างประโยคจากคลังข้อมูลภาษาอาจมีทั้งประโยคที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ซึ่งความไม่ถูกต้องนั้นอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความผิดพลาดในเรื่องของการพิมพ์ หรืออาจเกิดจากความผิดพลาดในการใช้ภาษาของผู้เขียนเพราะความเผอเรอ หรือเพราะความไม่รู้ เช่น ข้อมูลนั้นเป็นงานเขียนของผู้มีการศึกษาน้อย หรือผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา เป็นต้น ซึ่งถ้าหากเป็นด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ควรนำข้อมูลเช่นนั้นมาใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย เพราะไม่ใช่ตัวแทนการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของผู้ใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม ในคลังข้อมูลภาษาก็ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยคที่มีความผิดพลาดดังกล่าว

อีกกรณีหนึ่ง คือ ประโยคตัวอย่างบางประโยคอาจฟังแปลก แต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับได้ในสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสม เช่น เศรษฐกิจทำชีวิตฉันปั่นป่วน (ตัวอย่างนี้ได้จากการนิกรู้เอง) หรือบางประโยคอาจเป็นลีลาการใช้ภาษาเฉพาะของผู้เขียนคนนั้น เพื่อต้องการสื่อความหมายพิเศษบางอย่าง เช่น การใช้ภาษาของกวี ซึ่งเป็นลักษณะภาษาทางวรรณกรรม มีความสร้างสรรค์ ลักษณะภาษาเช่นนี้ถือเป็นรูปภาษาที่เป็นไปได้ในเชิงวรรณกรรม (Poetic Licences) ถ้าความเบี่ยงเบนของการใช้ภาษาที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษาเป็นไปด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังที่กล่าวนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ประโยคตัวอย่างเหล่านั้นเป็นประโยคที่นำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อศึกษาได้ และยังเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมากสำหรับในงานวิจัยนี้ด้วย เพราะงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาว่าประโยคที่เบี่ยงเบนไปจากหลักการใช้ภาษาไทยนั้น จะสื่อความหมายร่วมกันกับประโยคที่เป็นหน่วยสร้างเดียวกันหรือไม่ อย่างไร

อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตหนึ่งอันเป็นที่มาของงานวิจัยนี้คือ ผู้วิจัยสังเกตว่ามีตัวอย่างประโยคที่เบี่ยงเบนไปจากหลักการใช้ภาษาไทย และเป็นที่ยอมรับได้ แต่ก็เป็นตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้จากการนิกรู้เอง ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะพบตัวอย่างประโยคเช่นนั้นอีกในคลังข้อมูลภาษา แต่ในการเก็บข้อมูลจริง ไม่พบว่า มีประโยคเช่นนั้นปรากฏในคลังข้อมูลภาษา ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องด้วย ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลน้อยเกินไป และอีกประการคือ คลังข้อมูลภาษาที่นำมาไม่มีงานเขียนที่เป็นลักษณะภาษาเชิงวรรณกรรม อย่างไรก็ตาม ก็อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า ในการทำวิจัยที่ใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา ในบางครั้งข้อมูลที่ได้จากการนิกรู้เองซึ่งนักวิจัยรู้ว่าเป็นประโยคที่ใช้ได้จริงในภาษานั้น ก็อาจไม่ปรากฏจริงในคลังข้อมูลภาษา ผู้วิจัยเห็นว่าข้อนี้นับได้ว่าเป็นปัญหาประการหนึ่งในการทำวิจัยที่อิงข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา

ก. เอกสารที่ใช้เป็นข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากเอกสารที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลภาษาจากฐานข้อมูลภาษาไทยของหน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาวิศวกรรมภาษาและซอฟต์แวร์ (SLL) แห่งศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

เอกสารที่ใช้เป็นข้อมูล เป็นเอกสารประเภทความเรียงและบทความทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ จากนิตยสารกินรี ระหว่าง พ.ศ. 2531 - พ.ศ. 2539 จำแนกได้ดังนี้ (1) คำสำคัญ ทำ จำนวนทั้งสิ้น 471,507 ตัวอักษร (2) คำสำคัญ ให้ จำนวนทั้งสิ้น 871,496 ตัวอักษร (3) คำสำคัญ ทำให้ จำนวนทั้งสิ้น 201,740 ตัวอักษร และจากนวนิยายเรื่อง "ลูกอีสาน" แต่งโดย คำพูน บุญทวี (2519) จำแนกได้ดังนี้ (1) คำสำคัญ ทำ จำนวนทั้งสิ้น 128,315 ตัวอักษร (2) คำสำคัญ ให้ จำนวนทั้งสิ้น 197,991 ตัวอักษร (3) คำสำคัญ ทำให้ จำนวนทั้งสิ้น 51,824 ตัวอักษร และจากนวนิยายเรื่อง "คนโททิ้งแผ่นดิน" แต่งโดย สัจญา ผลประสิทธิ์ (2516) จำแนกได้ดังนี้ (1) คำสำคัญ ทำ จำนวนทั้งสิ้น 261,297 ตัวอักษร (2) คำสำคัญ ให้ จำนวนทั้งสิ้น 442,421 ตัวอักษร (3) คำสำคัญ ทำให้ จำนวนทั้งสิ้น 70,201 ตัวอักษร ซึ่งทั้งหมดบันทึกไว้ในฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ข. วิธีการเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลประโยคตัวอย่างโดยวิธีค้นคำสำคัญซึ่งใช้วิธีค้นหาด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Turbo GREP Version 3.0 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่คัดเลือกเพิ่มข้อมูลที่มีคำสำคัญซึ่งในงานวิจัยนี้คือคำ ทำ ให้ และ ทำให้ ปรากฏอยู่ โดยจะยกข้อความแวดล้อมของคำมาด้วยทั้งย่อหน้า เหตุที่ต้องยกข้อความแวดล้อมทั้งย่อหน้า เนื่องจากไม่สามารถกำหนดโครงสร้างของหน่วยสร้างการวิเคราะห์ให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ อีกประการคือ บางประโยคมีความยาวมากกว่า 1 บรรทัด ดังนั้น เพื่อที่จะสามารถเก็บปริบทแวดล้อมของการใช้คำ ทำ ให้ และ ทำให้ ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงยกข้อความแวดล้อมทั้งหมดในย่อหน้าที่มีคำสำคัญปรากฏอยู่ ตัวอย่างเช่น คำ ทำให้

(7) "เขากลัวปูเป็นผีปอบเข้าไปกินตับพระในวัดหมดนะ" พ่อเล่าอีกว่าปูโมโหมจนตัวสั้นทำ ให้พระในวัดเข้าใจว่าผีปอบทำฤทธิ์ จึงพากันไล่ปูออกจากวัดไป ปูโมโหมมากจึงสึกจากพระแล้วไปทำงานเกี่ยวข้าว หาเงินได้หลายตำลึง จึงเดินทางกลับบ้านคนเดียว พอเลยเมืองโคราชมาได้

๑๐ วัน ก็ถูกพวกแกวปล้นเอาเงินจนหมด ปู่ของเด็ก ๆ จึงเกลียดคนแกวเหมือนเกลียดผีปอบแต่นั้นมา”

เมื่อได้ข้อมูลที่มีค่าสำคัญคือคำ ทำ ให้ และทำให้ ปรากฏอยู่ในย่อหน้าหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาคัดเลือกประโยคที่มีโครงสร้างของหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ

(1) (2) (3) (4)

ประธาน1 + ทำ/ให้/ทำให้ + ประธาน2 + กริยา2 โดยที่ประธาน2 ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา1 และขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นประธานของกริยา2 ส่วนกริยา2 เป็นกริยาของประธาน2 ไม่ใช่เป็นกริยาของประธาน1 หรือทำหน้าที่อื่นใด เช่น

(8) คุณทำกระบวยตักน้ำหล่นแตก (ลูกอีสาน)

(9) พ่อให้คำกองยื่นถือพร้าขวางประตู่ไว้ แล้วให้ช่วยมาบอกพี่ ๆ น้อง ๆ (ลูกอีสาน)

(10) นายธนาคารใหญ่ทำนี้เองที่ทำให้ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่ (กนิวี)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็พบตัวอย่างข้อมูลที่มีโครงสร้างไม่ครบ 4 ส่วน ตามที่กำหนด กล่าวคือ บางตัวอย่างมีการละประธาน1 และ/หรือประธาน2 ไว้ในฐานที่เข้าใจ ดังในประโยค (11) และ (12) ตัวอย่างเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เลือกเก็บไว้วิเคราะห์ด้วย เช่น

(11) แต่คุณสะบัดหลุดแล้วสั่นหัวบอกมันว่า ลูกกาให้(ประธาน2)มาเอาปิ่น (ละประธาน2 ไว้ในฐานที่เข้าใจ) (ลูกอีสาน)

(12) ลูกชายใหญ่คนนี้(ประธาน1)สิให้มันเรียนเป็นนายให้ได้ (ละประธาน1 ไว้ในฐานที่เข้าใจ) (ลูกอีสาน)

อนึ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูลต่อไปนี้ เนื่องจากไม่ใช่หน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย เช่น

(13) ลูกกาทำตาเขี้ยวให้ทิดจุ่นพูดดัง ๆ ว่า... (ลูกอีสาน)

(14) คุณทำที่ขึ้นไปนั่งอยู่บนเรือน สักครูพ่อก็เรียกลงไป (ลูกอีสาน)

(15) พ่อบอกว่าพวกกันทำเพลาเสร็จก็ในราวตีสามกว่า ๆ (ลูกอีสาน)

ประโยค (13) กริยาวลี 'ทำตาเขียว' คำ ตา มิได้ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำ ทำ และ มิได้ทำหน้าที่เป็นประธานของคำ เขียว คำ ตาเขียว ถือเป็นคำประสม 1 คำ หมายความว่า "โกรธจัด" ประโยค (14) กริยาวลี 'ทำที่ขึ้น' คำ ที่ มิได้ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำ ทำ และมิได้ทำหน้าที่เป็นประธานของคำ ขึ้น คำ ทำที่ ถือเป็นคำประสม 1 คำ หมายความว่า "แสดงกิริยาหรืออาการให้ผู้อื่นสำคัญผิด" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 397) ประโยค (15) กริยาวลี 'ทำเพลาส์เร็จ' คำ เพลาส์ ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำ ทำ ก็จริง แต่มิได้ทำหน้าที่เป็นประธานของคำ ส์เร็จ คำ ส์เร็จ เป็นคำขยายกริยาวลี ทำเพลาส์ มิได้เป็นกริยาของคำ เพลาส์

ดังนั้น ตัวอย่างประโยค (13) - (15) แม้จะมีองค์ประกอบและโครงสร้างเหมือนกับหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในโครงสร้างต่างกัน กล่าวคือ ในหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์มีโครงสร้าง ประธาน1 + ทำ/ให้/ทำให้ + ประธาน2 + กริยา2 และมีข้อจำกัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในโครงสร้างว่า ประธาน2 ต้องทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา ทำ/ให้/ทำให้ และขณะเดียวกันก็ต้องเป็นประธานของกริยา2 และกริยา2 ต้องทำหน้าที่เป็นกริยาของประธาน2 เท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในโครงสร้างในตัวอย่างประโยค (13) - (15) มิได้เป็นไปตามข้อจำกัดดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่จัดตัวอย่างประโยค (13) - (15) เป็นหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยและในภาษาต่างประเทศ และแนวคิดด้วยทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง (Construction Grammar) และลักษณะการีต (nature of causation)
2. เก็บและคัดเลือกข้อมูลประโยคตามเกณฑ์ที่กำหนด จากคลังข้อมูลภาษา
3. จำแนกกระบวนของหน่วยสร้างทำ และพิจารณาลักษณะร่วมทางความหมาย และสรุปความหมายของหน่วยสร้าง
4. จำแนกกระบวนของหน่วยสร้างให้ และพิจารณาลักษณะร่วมทางความหมาย และสรุปความหมายของหน่วยสร้าง
5. จำแนกกระบวนของหน่วยสร้างทำให้ และพิจารณาลักษณะร่วมทางความหมาย และสรุปความหมายของหน่วยสร้าง
6. เปรียบเทียบกระบวนและความหมายของหน่วยสร้างทำให้ กับหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้

1.7 นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในงานวิจัยนี้

ก. องค์ประกอบ หมายถึง หน่วยย่อย ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยในภาษาที่ใหญ่ขึ้น และในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะประโยคของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ดังในประโยค (15) - (17)

(15) เขาทำแก้วแตก

(16) เขาให้ฉันออกไป

(17) ความรักทำให้คนเป็นทุกข์

ในประโยค (15) - (17) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ ประธาน1, กริยา1, ประธาน2 และ กริยา2

ประโยค (15) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ ประธาน1 คือ คำ เขา, กริยา1 คือ คำ ทำ, ประธาน2 คือ คำ แก้ว และ กริยา2 คือ คำ แตก

ประโยค (16) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ ประธาน1 คือ คำ เขา, กริยา1 คือ คำ ให้, ประธาน2 คือ คำ ฉัน และกริยา2 คือ กริยาวลี ออกไป

ประโยค (17) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ ประธาน1 คือ คำ ความรัก, กริยา1 คือ คำ ทำให้, ประธาน2 คือ คำ คน, กริยา2 คือ กริยาวลี เป็นทุกข์

องค์ประกอบ 4 ส่วนที่อ้างถึง มีความหมายดังนี้

ประธาน1 หมายถึง องค์ประกอบที่ทำหน้าที่เป็นผู้แสดงกริยาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผล กริยาที่เป็นสาเหตุในงานวิจัยนี้ ได้แก่ คำ ทำ ให้ และทำให้ ดังที่ปรากฏในประโยค (15) - (17) ประธาน1 ในงานวิจัยนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ก่อเหตุ (causer)

กริยา1 หมายถึง องค์ประกอบที่ทำหน้าที่แสดงกริยาที่เป็นสาเหตุของเหตุการณ์ผล ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ คำ ทำ ให้ และ ทำให้ คำกริยา1 อาจมีคำช่วยหน้ากริยา³หรือไม่ก็ได้ เช่น

³ คำช่วยหน้ากริยา หมายถึง คำไวยากรณ์ชนิดหนึ่งที่อยู่หน้ากริยาวลี ช่วยขยายความหมายทางไวยากรณ์ของคำกริยา อันได้แก่ (1) กาล เช่น แดงเคยไปเชียงใหม่ คำช่วยหน้ากริยา เคย แสดงอดีตกาลของกริยา (2) การณ์ลักษณะ เช่น แดงกำลังทำงาน คำช่วยหน้ากริยา กำลัง แสดงการณ์ลักษณะบอกการกระทำที่กำลังดำเนินอยู่ และ (3) อรรถาณูเคราะห์ เช่น แดงย้ายสลัดค์ตรูญวน เหล่าร้ายเล็ดลอดเข้ามาจับผู้คนไปได้ประการใด พระยานครศรีธรรมราชกรมการพนักงานก็คงมีโทษโดยพระราชกำหนด คำช่วยหน้ากริยา คง แสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน เป็นต้น (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 8-10)

(18) เขาได้ทำแก้วแตก

คำ ได้ ในประโยค (18) เป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงให้รู้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นแล้ว

ประธาน2 หมายถึง องค์ประกอบที่ทำหน้าที่เป็นผู้แสดงกริยาที่เป็นผลของเหตุการณ์เหตุ
ในงานวิจัยนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้รับเหตุ (causee)

กริยา2 หมายถึง องค์ประกอบที่ทำหน้าที่แสดงกริยาที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์
เหตุ อาจเป็นกริยาคำเดียว เช่น คำ แตก ในประโยค (15) หรือ กริยาวลี เช่น กริยาวลี ออกไป และ
เป็นทุกข์ ในประโยค (16) และ (17) ตามลำดับ กริยา2 ต้องเป็นกริยาของประธาน2 มิใช่เป็นกริยา
ของประธาน1

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ เมื่ออ้างถึงคำว่า องค์ประกอบ ผู้วิจัยหมายถึง องค์ประกอบอย่างใด
อย่างหนึ่งใน 4 อย่างดังกล่าว

ข. โครงสร้าง (structure) หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายใน
หน่วยในภาษา ซึ่งอาจเป็นระดับ วลี หรือประโยค โครงสร้างจะแสดงให้เห็นว่า หน่วยในภาษา
หน่วยนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และองค์ประกอบเหล่านั้นมีการจัดเรียงหรือมีความสัมพันธ์กัน
อย่างไร เช่น

	คน	เคาะ	ประตู
	↓	↓	↓
มีโครงสร้างคือ	หน่วยประธาน	หน่วยกริยากรรม	หน่วยกรรมตรง

(วจินตน์ ภาณุพงศ์, 2542: 128-151)

ในประโยค (15) - (17) มีองค์ประกอบและรูปแบบการจัดเรียงหรือลักษณะความสัมพันธ์
ขององค์ประกอบ ดังนี้

ประธาน1 + กริยา1 (ทำ/ให้/ทำให้) + ประธาน2 + กริยา2

หมายความว่า ในประโยคนี้มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ หน่วยประธาน1, หน่วยกริยา1,
หน่วยประธาน2 และหน่วยกริยา2⁴ โดยมีรูปแบบการจัดเรียงขององค์ประกอบภายในประโยค เริ่ม

⁴ อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะเรียก หน่วยประธาน1, หน่วยกริยา1, หน่วยประธาน2 และหน่วยกริยา2 ว่า ประธาน1,
กริยา1, ประธาน2 และ กริยา2 ตามลำดับ

ด้วยประธาน1 ตามด้วยกริยา1 (อันได้แก่ คำ ทำ หรือ ให้ หรือ ทำให้ ซึ่งอาจมีคำช่วยหน้ากริยาหรือไม่ก็ได้) ตามด้วยประธาน2 และกริยา2 เป็นลำดับต่อเนื่องเช่นนี้ จะสลับลำดับกันไม่ได้

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูล ก็พบตัวอย่างประโยคที่ละบางองค์ประกอบไว้ในฐานที่เข้าใจ ซึ่งผู้วิจัยก็ยังถือว่ามีความโครงสร้างเช่นเดียวกับโครงสร้างของประโยค (15) - (17) เช่น

(19) แต่คุณสะบัดหลุดแล้วสิ้นหัวบอกมันว่า ลูกกาให้(ประธาน2)มาเอาปืน (ละประธาน2 ไว้ในฐานที่เข้าใจ) (ลูกอีสาน)

(20) ลูกชายใหญ่คนนี้(ประธาน1) สิให้มันเรียนเป็นนายให้ได้ (ละประธาน1 ไว้ในฐานที่เข้าใจ) (ลูกอีสาน)

ค. กระบวน (pattern) ในงานวิจัยนี้ หมายถึง รูปแบบของโครงสร้างที่เป็นไปได้ตามกฎไวยากรณ์ เช่น กฎโครงสร้างวลี หรือกฎการเกิดร่วมขององค์ประกอบ ในแต่ละกระบวน ผู้วิจัยจะระบุคุณสมบัติทางความหมายของแต่ละองค์ประกอบในกระบวนนั้นไว้ในเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม [] ใต้องค์ประกอบ(ดูรายละเอียดเรื่องคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบในหัวข้อ 1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย) เช่น โครงสร้างของประโยค (21) มีกระบวนดังนี้

(21) เขาทำแก้วแตก

กระบวน

ประธาน1	ทำ	ประธาน2	กริยา2
[+สิ่งมีชีวิต]		[- สิ่งมีชีวิต]	[- ควบคุม]

หมายความว่า ในประโยคนี้อาจมีโครงสร้างซึ่งมีการระบุคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบดังนี้ ประธาน1 มีคุณสมบัติเป็นสิ่งมีชีวิต, กริยา ทำ ,ประธาน2 มีคุณสมบัติเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และกริยา2 มีคุณสมบัติเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนปรากฏเรียงกันตามลำดับเช่นนี้

ง. หน่วยสร้าง (construction) โดยทั่วไป หมายถึง กลุ่มของคำหรือหน่วยคำที่มีความสัมพันธ์กัน กลีสัน (Gleason, 1961: 132) ได้อธิบายหน่วยสร้างระดับต่าง ๆ ด้วยตัวอย่างนี้

The old man who lives there (Gleason, 1961: 132)

lives เป็นหน่วยสร้างระดับคำ ประกอบด้วยกริยา live และ หน่วยคำ -s ซึ่งสัมพันธ์กับกริยา live ในแง่ที่ทำหน้าที่แสดงพจน์ และบุรุษของประธานของกริยา live และแสดงกาลของกริยา live

old man เป็นหน่วยสร้างระดับวลี ประกอบด้วยคำคุณศัพท์ old และ คำนาม man โดยคำคุณศัพท์ old สัมพันธ์กับคำนาม man ในแง่ที่เป็นคำขยายคำนาม man ซึ่งเป็นคำหลัก

The old man who lives there เป็นหน่วยสร้างระดับวลีซึ่งมีอนุประโยค (subordinate clause) ซ้อนอยู่ ประกอบด้วยนามวลี The old man และ คุณานุประโยค (relative clause) who lives there ซึ่งสัมพันธ์กับนามวลี The old man ในแง่ที่ว่าเป็นส่วนขยายนามวลี The old man

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ คำว่า หน่วยสร้าง ผู้วิจัยกำหนดนิยามตามที่โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1995: 1-3) ได้นิยามไว้ดังนี้

“constructions—form-meaning correspondences that exist independently of particular verbs. That is, it is argued that constructions themselves carry meaning, independently of the words in the sentence.” (Goldberg, 1995: 1)

หมายความว่า หน่วยสร้างหมายถึง หน่วยในภาษาในระดับประโยค ที่โครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ โครงสร้างของประโยคหนึ่ง ๆ จะเรียกว่าเป็นหน่วยสร้างได้ก็ต่อเมื่อโครงสร้างนั้นสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความหมายของคำกริยาสำคัญ หรือการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ที่มาประกอบขึ้นเป็นหน่วยสร้าง หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั่นเอง เช่นเดียวกับรูปคำคำหนึ่ง ก็มีความหมายประจำรูปคำคำนั้น

แนวคิดพื้นฐานของการนิยามคำว่า หน่วยสร้าง ดังที่กล่าวไปนี้ ก็เป็นแนวคิดเดียวกับารนิยามหน่วยในภาษาระดับอื่น ๆ เช่น หน่วยเสียง (phoneme) กล่าวคือ เป็นการใช้เกณฑ์เรื่องความเป็นหนึ่งเดียว ไม่ซ้ำแบบในภาษา เช่น ในระดับหน่วยเสียง เสียงหนึ่ง ๆ ในภาษา จะจัดเป็นหน่วยเสียงได้ก็ต่อเมื่อ เสียงนั้นมีลักษณะทางเสียงที่แตกต่างจากเสียงอื่น ๆ และเป็นเสียงสำคัญที่สามารถแยกความหมายของคำหนึ่งให้ต่างจากอีกคำหนึ่งได้ หน่วยเสียงนั้นก็มีความแตกต่างจากหน่วยเสียงอื่น ๆ ในภาษา ถือเป็นหน่วยเสียงหนึ่งภาษา เป็นต้น

สำหรับหน่วยสร้าง ก็เช่นเดียวกัน ตามแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง หน่วยสร้างก็เป็นหน่วยในภาษาที่มีความแตกต่างจากหน่วยสร้างอื่น ๆ ในภาษา ในแง่ที่ว่า มีรูปโครงสร้างโดดเด่นเฉพาะแบบ ไม่ซ้ำกับรูปโครงสร้างของหน่วยสร้างอื่น ๆ ในภาษา และมีความหมายเฉพาะของหน่วยสร้างเอง ซึ่งเป็นความหมายที่มีได้เกิดจากการนำความหมายของคำต่าง ๆ มาประกอบกัน ความหมายดังกล่าว แตกต่างจากความหมายของหน่วยสร้างอื่น ๆ ในภาษาด้วย ดังนั้น หากใช้แนวเทียบในการเรียกเสียงสำคัญในภาษาว่า phoneme (หน่วยเสียง) ก็อาจเรียกโครงสร้างที่สื่อความหมายว่า syntax-eme ได้เช่นกัน

ตัวอย่างหน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษ เช่น

Pat	kicked	Bob	the football	(Goldberg, 1995: 3)
↓	↓	↓	↓	
ประธาน1	กริยา	กรรม1	กรรม2	

ประโยคข้างต้นมีโครงสร้างคือ ประธาน + กริยา + กรรม1 + กรรม2 ในภาษาอังกฤษโครงสร้างนี้สื่อความหมายว่า ประธาน1 ทำให้ กรรม1 ได้รับกรรม2 ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากคำกริยาหลักคือ คำ kick 'เตะ' เพราะคำ kick มิได้แปลว่า 'ทำให้ได้รับ' และความหมายดังกล่าวมิได้เกิดจากการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ที่มาประกอบกันขึ้นเป็นประโยค หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั่นเอง เมื่อโครงสร้างนี้สื่อความหมายได้ซึ่งเป็นความหมายประจำโครงสร้าง โครงสร้างนี้จึงนับเป็นหน่วยสร้างหนึ่งในภาษาอังกฤษ เรียกว่า หน่วยสร้างทวิกรรม (Ditransitive Construction) (Goldberg, 1995)

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป คำว่า หน่วยสร้าง ตามกรอบทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง หมายถึง หน่วยในภาษาในระดับประโยคที่โครงสร้างสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความหมายดังกล่าวเป็นความหมายประจำหน่วยสร้างเอง มิได้เกิดจากความหมายของคำกริยาหลัก หรือการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้างนั้น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 2.3 ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง)

๑. หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ หมายถึง หน่วยสร้างในระดับประโยค ซึ่งโครงสร้างของหน่วยสร้างนี้มีภาคแสดงสองภาคปรากฏแยกกันในประโยค ภาคแสดงแรกหรือกริยา1 เป็นภาคแสดงเหตุการณ์เหตุ (causing event) และภาคแสดงที่สองหรือกริยา2 เป็นภาคแสดงเหตุการณ์ผล (caused event) โดยที่กริยา1 ซึ่งเป็นภาคแสดงเหตุการณ์เหตุ จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ (1) เป็นกริยา

ที่แสดงวิธีการซึ่งประธาน1 กระทำและนำไปสู่เหตุการณ์ผล และ (2) เป็นกริยาที่มีได้ระบุนิติการที่ประธาน1กระทำและนำไปสู่เหตุการณ์ผล เช่น ประโยค “เขาทำไก่ตาย” มีได้ระบุนิติการชัดเจนว่าเขาทำอะไรกับไก่ ไก่จึงตาย

จ. ความหมายของหน่วยสร้าง (constructional meaning) หมายถึง ความหมายที่สื่อในหน่วยสร้าง เป็นความหมายของหน่วยสร้างนั่นเอง มิได้เกิดจากความหมายของคำกริยาหลัก หรือการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้างนั้น โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1995: 3) ได้ยกตัวอย่างหน่วยสร้างต่าง ๆ และความหมายของหน่วยสร้างในภาษาอังกฤษ เช่น

1. หน่วยสร้างทวิกรรม (Ditransitive Construction) เช่น

Pat	faxed	Bill	the letter.
↓	↓	↓	↓
ประธาน	กริยา	กรรม1	กรรม2

‘แพทส่งจดหมายให้บิลทางโทรสาร’ (Goldberg, 1995: 3)

โครงสร้างคือ ประธาน + กริยา + กรรม1 + กรรม2 สื่อความหมายของหน่วยสร้างว่าประธาน ทำให้ กรรม1 ได้รับกรรม2 โครงสร้างนี้จะสื่อความหมายว่า กรรม1 เป็นผู้ได้รับอะไรบางอย่าง ความหมายดังกล่าวนี้เป็นความหมายประจำโครงสร้างนี้ ถือว่าเป็นความหมายของหน่วยสร้าง ความหมายดังกล่าวมิได้เกิดจากความหมายของคำ fax ‘ส่งโดยโทรสาร’ ซึ่งความหมายว่า ‘ส่งโดยโทรสาร’ ไม่จำเป็นต้องหมายความว่า บิลได้รับ(จดหมายทางโทรสาร)อย่างประสบความสำเร็จ การที่ความหมายของประโยคสื่อความว่า ‘บิลได้รับจดหมายทางโทรสาร’ นั้น ก็เนื่องมาจากความหมายประจำโครงสร้างนี้ ซึ่งเป็นความหมายของหน่วยสร้างทวิกรรม

2. หน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ (Caused-motion Construction) เช่น

Pat	sneezed	the napkin	off the table.
↓	↓	↓	↓
ประธาน	กริยา	กรรม	ส่วนขยายแสดงทิศทาง

‘แพทจาม(จน)ผ้าเช็ดมือปลิวร่วงจากโต๊ะ’ (Goldberg, 1995: 3)

โครงสร้างคือ ประธาน + กริยา + กรรม + ส่วนขยายแสดงทิศทาง สื่อความหมายของหน่วยสร้างว่า ประธานทำให้กรรมเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง โครงสร้างนี้จะสื่อความหมายว่ากรรมเคลื่อนที่ไปยังที่ใดที่หนึ่ง และส่วนขยายจะแสดงสถานที่ที่กรรมเคลื่อนที่ไปถึง ความหมายดังกล่าว

นี่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนี้ ถือว่าเป็นความหมายของหน่วยสร้าง ความหมายดังกล่าวมิได้เกิดจากความหมายของคำ sneeze 'จาม' ซึ่งความหมายว่า 'จาม' ไม่จำเป็นจะต้องหมายความว่า ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่งเสมอไป เพราะคำ sneeze 'จาม' เมื่อปรากฏในโครงสร้างอื่น ก็มีได้มีความหมายว่าทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง เช่น

I sneeze.

'ฉันจาม'

คำ sneeze 'จาม' ในประโยคนี้นี้มิได้มีความหมายว่า ทำให้อะไรบางอย่างเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง ดังนั้น ความหมายของประโยค Pat sneezed the napkin off the table. ซึ่งสื่อความหมายว่า แพททำให้ผ้าเช็ดมือเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่งด้วยการจามนั้น มิได้เกิดจากความหมายของคำ sneeze 'จาม' หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนี้ซึ่งเป็นความหมายของหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ

กล่าวโดยสรุป ความหมายของหน่วยสร้างเป็นความหมายประจำโครงสร้างนั้น มิได้เกิดจากความหมายของคำกริยาหลัก หรือการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้าง

สำหรับหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ซึ่งเป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าแต่ละหน่วยสร้างสื่อความหมายของหน่วยสร้างอย่างใดอย่างหนึ่งที่ชัดเจนและแตกต่างกันดังจะได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบในบทที่ 3 ต่อไป

ข. ความหมายแก่น (core meaning) หมายถึง ลักษณะทางความหมายที่กระสวนต่างๆ ในหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ มีร่วมกัน กล่าวคือ ในแต่ละหน่วยสร้าง อาจมีกระสวนมากกว่า 1 กระสวน แต่ละกระสวนสื่อลักษณะการิตเฉพาะของกระสวนนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ลักษณะการิตต่างๆ ของกระสวนเหล่านั้น ก็อาจมีลักษณะทางความหมายบางประการร่วมกันอยู่ ลักษณะทางความหมายที่กระสวนต่าง ๆ ในหน่วยสร้างนั้นมีร่วมกันนั้น เรียกว่า ความหมายแก่นของหน่วยสร้าง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหัวข้อ 2.3.3.1)

ข. ข้อจำกัด (constraint) ของหน่วยสร้าง หมายถึง ข้อกำหนดที่ละเมิดมิได้ อันว่าด้วย (1)คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบภายในหน่วยสร้าง ซึ่งเป็นข้อจำกัดทางความหมาย (semantic constraints) หรือ (2)คุณสมบัติทางไวยากรณ์ของหน่วยสร้าง ซึ่งเป็นข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ (syntactic constraints) หรือ (3)ความหมายของข้อความแวดล้อมในประโยคของหน่วยสร้างนั้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดทางวจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic constraints) หากประโยคใดละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้าง ประโยคนั้นจะฟังแปลกหรือไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา หรืออีกนัยหนึ่งข้อจำกัดของหน่วยสร้างจะอธิบายได้ว่าเหตุใดบางประโยคในภาษาจึงเป็นที่ยอมรับในภาษา บางประโยคฟังแปลกหรือบางประโยคไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษ เช่น

She slid Susan the present.
 ↓ ↓ ↓ ↓
 ประธาน กรรม1 กรรม2 (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg, 1995:12)

สื่อความหมายว่า ประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2 หน่วยสร้างนี้มีข้อจำกัดของหน่วยสร้างว่า กรรม1 ต้องเป็นคำนามที่มีชีวิตจิตใจ ถ้ากรรม1 เป็นคำนามที่ไม่มีชีวิตจิตใจ ประโยคนั้นจะไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น

* She slid the door the present.

*'เขาเลื่อนของขวัญให้ประตู' (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg, 1985:12)

ประโยคตัวอย่างข้างต้นไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะหน่วยสร้างทวิกรรมสื่อความหมายว่า ประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2 ดังนั้น กรรม1 จึงมีบทบาทเป็นผู้รับ (recipient) ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดทางความหมายขององค์ประกอบคือ กรรม1 ต้องเป็นสิ่งมีชีวิต เพราะสิ่งมีชีวิตเท่านั้นจึงมีบทบาทเป็นผู้รับได้ ในประโยคตัวอย่างข้างต้น the door 'ประตู' เป็นสิ่งไม่มีชีวิตจิตใจ จึงมีบทบาทเป็นผู้รับไม่ได้ ดังนั้น ประโยคตัวอย่างข้างต้นจึงไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้างทวิกรรม

บางประโยคที่เป็นหน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษมีข้อจำกัดคุณสมบัติทางไวยากรณ์ของหน่วยสร้างด้วย เช่น

Hit me a home run.

? Alice hit me a home run. (Goldberg, 1985: 36)

ประโยคนี้อยู่ในรูปประโยคคำสั่งเท่านั้น ถ้าอยู่ในรูปประโยคบอกเล่าจะฟังแปลก (Goldberg, 1985: 36)

นอกจากนี้ หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษยังมีข้อจำกัดทางความหมายของบริบทหรือข้อความแวดล้อมด้วย เช่น ประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2 ด้วยความตั้งใจ มิใช่ด้วยเหตุบังเอิญ ดังนั้น หากมีข้อความแวดล้อมสื่อความหมายว่าประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2 ด้วยเหตุบังเอิญ ประโยคนั้นจะไม่ใช่ที่ยอมรับในภาษา เช่น

* Joe took Sam a package by leaving it in his trunk where Sam later found it.
 ประธาน กรรม1 กรรม2

* 'ใจเอากะเป๋มาให้แซมด้วยการลืมทิ้งไว้ในที่เก็บของท้ายรถที่ซึ่งแซมไปพบกะเป๋านั้นเข้าโดยบังเอิญ' (Goldberg, 1995: 143)

ประโยคตัวอย่างนี้มีข้อความแวดล้อมสื่อความหมายว่า ประธาน คือ ใจ ทำให้กรรม1 คือ แซม ได้รับกรรม2 คือ กะเป๋ และมีข้อความแวดล้อมสื่อความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ กล่าวคือ ใจลืมทิ้งไว้ในรถและแซมมาพบเข้าที่หลังด้วยตัวเอง ซึ่งหมายความว่าแซมได้กะเป๋านั้นมาโดยบังเอิญ ไม่ใช่เพราะใจหยิบยื่นให้ด้วยความตั้งใจ ดังนั้นประโยคนี้อาจจะละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้างทวิกรรมที่ว่า ประธานต้องมีความตั้งใจในการให้

ในภาษาไทย หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ก็มีข้อจำกัดของหน่วยสร้างเช่นกัน เช่น

* เขาทำน้องเหลาตินสอ

* เขาให้น้องตกว่า

เหตุผลที่ประโยคข้างต้นไม่ใช่ที่ยอมรับในภาษา ก็เนื่องจากละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงข้อจำกัดของหน่วยสร้างทั้งสองในบทที่ 3 ต่อไป

ฉ. ลักษณะการริต (nature of causation) หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์การริตที่แสดงให้เห็นว่าผู้ก่อเหตุเป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลได้อย่างไร ลักษณะการริตจะได้มาจากการตีความหมายของประโยคข้อมูล เช่น ตัวอย่างประโยคของหน่วยสร้างทำ คือ

เขาทำแก้วแตก

กระสรวนนี้แสดงลักษณะการคิดว่า ประธาน1 กระทำอะไรบางอย่างต่อประธาน2 โดยตรง อาจโดยจงใจหรือไม่ก็ได้ การกระทำหรือสภาพนั้นส่งผลให้ประธาน2 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเลียงไม่ได้

ลักษณะการคิดของกระสรวนนี้แสดงลักษณะทางความหมายของเหตุการณ์เหตุว่า ประธาน1 เป็นสาเหตุด้วยการกระทำอะไรบางอย่างต่อประธาน2 โดยตรง และการกระทำของประธาน1 เกิดขึ้นด้วยความจงใจหรือไม่ก็ได้ และแสดงลักษณะทางความหมายของเหตุการณ์ผลว่า ประธาน2 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเลียงไม่ได้

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

ก. [] เครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม หมายถึง สิ่งที่อยู่ในวงเล็บเหลี่ยมนี้จะแสดงคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ ได้แก่

[+ สิ่งมีชีวิต] หมายความว่า องค์ประกอบดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นสิ่งที่มีชีวิต อันได้แก่ มนุษย์ และสัตว์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของประธาน1 และประธาน2

[- สิ่งมีชีวิต] หมายความว่า องค์ประกอบดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ วัตถุสิ่งของต่าง ๆ และนามธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติของประธาน1 และประธาน2

[+ มนุษย์] หมายความว่า องค์ประกอบดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของประธาน1 และประธาน2

[+ ควบคุม] หมายความว่า องค์ประกอบดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน เช่น กริยา วิ่ง กิน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของกริยา2

[- ควบคุม/แรงกระทำภายนอก] หมายความว่า คำดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน และมีคุณสมบัติย่อยคือเป็นกริยาที่แสดงสภาพอันเป็นผลจากแรงกระทำภายนอก เช่น กริยา แตก ล้ม ซึ่งเป็นคุณสมบัติของกริยา2

[- ควบคุม/ภาวะ] หมายความว่า คำดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน และมีคุณสมบัติย่อยคือเป็นกริยาที่แสดงภาวะความมีความเป็น ได้แก่ กริยา มี เป็น และ อยู่ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของกริยา2

ข. ± เครื่องหมายบวกลบ หมายถึง องค์ประกอบนั้นมีหรือไม่มีคุณสมบัติทางความหมายนี้ได้

ค. * เครื่องหมายดอกจัน ซึ่งวางไว้หน้าประโยคตัวอย่าง หมายถึง ประโยคตัวอย่างนั้น ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา หรือผิดไวยากรณ์(ungrammatical) ประโยคที่มีเครื่องหมายดอกจัน เป็น ประโยคที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเพื่อสนับสนุนกฎหรือข้อสรุป

ง. ? เครื่องหมายประจัญบาน ซึ่งวางไว้หน้าประโยคตัวอย่าง หมายถึง ประโยคตัวอย่างนั้น อาจเป็นที่ยอมรับในภาษาได้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม และหมายถึงประโยคตัวอย่างที่ผู้พูดบางคนยอมรับ แต่ก็ยังมีผู้พูดบางคนไม่ยอมรับ

จ. ‘ ‘ เครื่องหมายอัฒภาคเดี่ยว หมายความว่า ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมายนี้เป็นคำ แปลของคำหรือวลีหรือประโยคภาษาต่างประเทศ

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยนี้

1. ให้ภาพรวมหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ซึ่งเป็นหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ประเภทหนึ่งในภาษาไทย
2. เป็นพื้นฐานการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยสร้างการีตข้ามภาษา

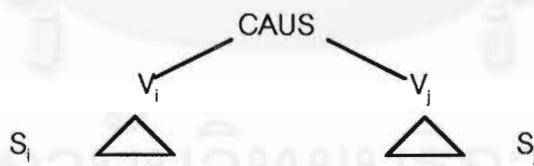
แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และการศึกษาคำ ให้ ในภาษาไทย โดยแบ่งเป็น 5 หัวข้อ คือ (2.1) มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับหน่วยสร้างการริต (2.2) ภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) (2.3) ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง (Construction Grammar) (2.4) งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ทั้งในภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ (2.5) หน้าที่และความหมายของคำ ให้ ในภาษาไทย

2.1 มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับหน่วยสร้างการริต¹ (Causative Constructions)

2.1.1 นิยามของหน่วยสร้างการริต

เน็ดจาลคอฟ และ ซิลนิกคิจ (Nedjalkov and Sil'nickij, 1969 a: 6 อ้างถึงใน Kulikov and Sumbatova: 1993) ไม่ได้ให้นิยามคำว่า หน่วยสร้างการริต แต่ได้ให้นิยามคำว่า สถานการณ์การริต (causative situation) ว่าหมายถึง สถานการณ์ที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ซึ่งสัมพันธ์กันในเชิงเหตุผล ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ทั้งสองเป็นไปดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 (Kulikov and Sumbatova, 1993: 327)

¹ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2543) เรียกประโยคที่มีคำ ให้ ที่นำหน้ากริยา ดังในประโยค “ครูยังศิษย์ให้อ่านหนังสือ” หรือ “ครูให้ศิษย์อ่านหนังสือ” ว่า ประโยคการริต และเรียกคำนามที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้ เช่น คำ ศิษย์ ในตัวอย่างประโยคข้างต้นว่า การริตการกรและวิภา วงศ์สันตวินิช (2526) เรียกคำกริยาที่เมื่อไปปรากฏในประโยคแล้ว ประโยคนั้นจะกล่าวถึงเหตุการณ์ทั้งที่เป็นสาเหตุของการกระทำกริยาและเหตุการณ์ที่เป็นผลของการกระทำกริยา เช่น คำ ควม (ม้า) ทำ(แก้วแตก) ว่า คำกริยาการริต ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Causative Verbs ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสารและวิภา วงศ์สันตวินิชเป็นแนวเทียบในการเรียกศัพท์ Causative Constructions ว่า หน่วยสร้างการริต

คำอธิบาย รูปที่ 1

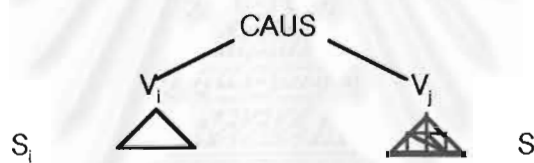
รูปที่ 1 แสดงสถานการณ์การริตอันประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ซึ่งแสดงด้วยรูปสามเหลี่ยม S_i และ S_j แต่ละเหตุการณ์มีกริยาหลักคือ V_i และ V_j ตามลำดับ เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุผล ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงด้วยเส้นเชื่อม 2 เส้นและคำ CAUS

อย่างไรก็ตาม ในความคิดของผู้พูดเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นี้ไม่ได้มีความชัดเจนเท่าเทียมกัน เหตุการณ์ S_i (หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดก่อน หรือเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ) มักจะไม่ถูกกล่าวถึงชัดเจน เพราะไม่ถูกเน้นในความคิดของผู้พูด เช่น

Peter caused us to return.

'ปีเตอร์ทำให้เรากลับ' (Kulikov and Sumbatova: 1993, 328)

ดังนั้น สถานการณ์การริตในความเป็นจริงจะปรากฏดังรูป 2 กล่าวคือ เหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึงไม่ชัดเจนจะไม่ถูกแรเงา

รูปที่ 2 (Kulikov and Sumbatova: 1993, 328)

เน็ดจาลคอฟ และ ซิลนิกคิจ กล่าวว่า ในภาษาต่าง ๆ มีวิธีแสดงความไม่ชัดเจนของเหตุการณ์ S_i ด้วยการใช้คำกริยาแสดงเหตุ (causative marker) เช่น คำ make 'ทำ' หรือ 'ทำให้' ในภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเรียกว่า รูปการริตแบบวิเคราะห์ (analytic causative) หรือการใช้หน่วยเติมศัพท์แสดงการริตที่กริยาแสดงผล ซึ่งจะเรียกว่า รูปการริตแบบสังเคราะห์ (morphological causative)

ชิบาตานิ (Shibatani, 1976: 1-2) ได้ให้คำนิยามของหน่วยสร้างการริต (ซึ่งชิบาตานิเห็นว่าควรเรียกว่า สถานการณ์การริต (causative situation) เพื่อให้ง่ายต่อการนิยาม) ว่าเป็นหน่วยสร้างที่แสดงสถานการณ์อันประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการคือ (1) เหตุการณ์หนึ่งเรียกว่าเหตุการณ์ผล (caused event) จะเกิดขึ้นตามหลังอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เรียกว่าเหตุการณ์เหตุ (causing event) และ (2) เหตุการณ์ผลนั้นเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุ

ตัวอย่างประโยคที่แสดงสถานการณ์การกริยา เช่น

(1) I opened the door.

'ฉันเปิดประตู'

(2) I made John go.

'ฉันทำให้จอห์นไป' (Shibatani, 1976: 2)

ประโยค (1) เหตุการณ์ผลคือประตูเปิด จะเกิดขึ้นตามหลังเหตุการณ์เหตุคือ ฉันทำอะไรบางอย่างกับประตูซึ่งมีผลให้ประตูเปิด เช่น หมุนลูกบิดแล้วดึงประตูเข้าหาตัว และเหตุการณ์ผลคือประตูเปิด เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก ฉันทำอะไรบางอย่างกับประตูดังตัวอย่างข้างต้น

ประโยค (2) เหตุการณ์ผลคือ จอห์นไป จะเกิดขึ้นตามหลังเหตุการณ์เหตุคือ ฉันทำอะไรบางอย่างซึ่งมีผลให้จอห์นไป เช่น ฉัน ดุจอห์น และเหตุการณ์ผลคือ จอห์นไป เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก ฉันทำอะไรบางอย่างกับจอห์นดังตัวอย่างข้างต้น

ดังนั้น ประโยค (1) และ (2) จึงแสดงสถานการณ์การกริยาตามนิยามของชิบาตานิ

ตัวอย่างประโยคที่มีได้แสดงสถานการณ์การกริยา เช่น

(3) I told John to go.

'ฉันบอกให้จอห์นไป'

(4) I know that John went.

'ฉันรู้ว่าจอห์นได้ไปแล้ว' (Shibatani, 1976: 2)

ประโยค (3) เหตุการณ์ผลคือ จอห์นไป ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นตามหลังเหตุการณ์เหตุคือ ฉันบอก (ให้จอห์นไป)

ประโยค (4) เหตุการณ์ผลคือ จอห์นไป ไม่ได้เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุคือ ฉันรู้ (ว่าจอห์นไป)

ดังนั้น ประโยค (3) และ (4) จึงไม่ได้แสดงสถานการณ์การกริยาตามนิยามของชิบาตานิ

ดังนั้น คำว่า หน่วยสร้างการกริยา ตามที่ชิบาตานิได้นิยามไว้นั้นจึงมีข้อแตกต่างจากในวิทยานิพนธ์นี้ ในวิทยานิพนธ์นี้ หน่วยสร้างการกริยาจะหมายถึง หน่วยสร้างที่แสดงสถานการณ์การกริยาโดยที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลปรากฏแยกกันในประโยค ดังปรากฏในประโยค (2) และ (3) ขณะ

ที่ตามนียบามของชิบาตานิ คำว่า หน่วยสร้างการีตนอกจากจะหมายถึง หน่วยสร้างที่แสดง สถานการณ์การีตโดยที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลปรากฏแยกกันในประโยคแล้ว ยังหมาย รวมถึงประโยคที่แสดงสถานการณ์การีตที่กริยาหลักเป็นรูปศัพท์การีต ดังปรากฏในประโยค (1) ซึ่ง ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจะเรียกว่าประโยค (1) ว่าเป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างกรรม (Transitive Constructions)

- (1) เขาฆ่าไก่
- (2) เขาผลักรูปปั้นล้ม
- (3) เขาทำรูปปั้นล้ม

2.1.2 ประเภทของรูปการีต (causative forms)

การแบ่งประเภทของรูปการีตมีหลายเกณฑ์ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการแบ่ง ประเภทของรูปการีต โดยใช้เกณฑ์ความสม่ำเสมอในการปรากฏของรูปการีต และเกณฑ์ความซับซ้อนทางโครงสร้างหน่วยสัทอรรถ-วากยสัมพันธ์ (morpho - syntactic structure)

ก. เกณฑ์ความสม่ำเสมอในการปรากฏของรูปการีต ชิบาตานิ (Shibatani, 1976) กล่าวว่า โดยทั่วไป ภาษาต่าง ๆ มีรูปการีต (causative forms) 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) รูปปรกติ (regular form) หมายถึง รูปการีตที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในภาษา เพราะ สร้างได้ด้วยกฎ ไม่มีข้อยกเว้น โดยใช้คำกริยาแสดงเหตุหรือที่ชิบาตานิเรียกว่ากริยาช่วยแสดงการีต (auxiliary causative verbs)² เช่น cause 'ทำให้' หรือ make 'ทำ' 'ทำให้' ในภาษาอังกฤษ เช่น

(5) I caused John to go.

'ฉันทำให้จอห์นไป'

(6) I made John go.

'ฉันทำให้จอห์นไป' (Shibatani, 1976: 3)

²แฮสเพลมัท (Haspelmath, 1993: 91) เรียกคำกริยาแสดงเหตุในภาษาฝรั่งเศส คือคำ faire 'ทำให้' ว่า กริยาช่วยแสดงการีต (causative auxiliary) เช่น faire fondre 'ทำให้ละลาย' อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทย มีผู้เรียกคำกริยาแสดงเหตุ ไปต่าง ๆ กัน เช่น พระยาอุปกิตศิลปสาร (2514: 119) และ บรรจบ พันธุเมธา (2514: 171-172) เรียกคำกริยาแสดงเหตุ ให้ ว่า คำกริยานุเคราะห์ (กริยาช่วย) อรรถย เศรษฐกิจ (2513: 81) เรียกคำกริยาแสดงเหตุ ให้ ว่า คำกริยากรรมเหตุกิติ วิชา วงศ์สันติวงษ์ (2526: 1) เรียก คำแสดง การีต ทำ และ ให้ ว่า คำกริยาการีต

คำ go 'ไป' เมื่อจะทำเป็นรูปการริต (causative form) สามารถทำได้ด้วยการใช้คำกริยาแสดงเหตุ cause 'ทำให้' หรือ make 'ทำ' 'ทำให้' เป็นต้น

นอกจากนี้ ในบางภาษาที่มีวิธีการสร้างรูปการริตโดยการใช้หน่วยเติมศัพท์ (affixes) ที่คำกริยา เช่น -(s)ase³ 'ทำให้' ในภาษาญี่ปุ่น

(7) Jon wa Biru o hashir-ase-ta.
John Top Bill Acc run-Caus-Past
'John made Bill run.' (Matsumoto, 1996: 128)⁴

คำ hashir(u) 'วิ่ง' ซึ่งเป็นรูปคำกริยาที่ยังไม่มีการแต่งศัพท์ เมื่อจะทำเป็นรูปการริตสามารถทำได้ด้วยการใช้หน่วยเติมศัพท์แสดงการริต -ase 'ทำให้' เติมท้ายคำกริยา

รูปการริตรูปปรกติ นั้น ชิบาตานิเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รูปการริตแบบเพิ่มพูน (productive causatives) เพราะสร้างได้ด้วยกฎโดยไม่มีข้อยกเว้น

(2) รูปอปรกติ (irregular form) ซึ่งเป็นรูปที่ปรากฏอย่างไม่สม่ำเสมอในภาษา เป็นรูปการริตที่อยู่ในรูปของคำศัพท์ (lexicon) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์การริตที่ทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลปรากฏร่วมกันที่คำศัพท์คำเดียว เช่น คำ open 'เปิด' ดังปรากฏในประโยคนี้

(8) I opened the door.

'ฉันเปิดประตู'

คำ open 'เปิด' มีเหตุการณ์เหตุคือ ฉันทำอะไรบางอย่างเพื่อให้ประตูเปิด และมีเหตุการณ์ผลคือ ประตูอยู่ในสภาพถูกเปิดออก ทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลรวมอยู่ในความหมายของคำศัพท์คำเดียวคือ คำ open 'เปิด'

รูปการริตรูปอปรกติ ชิบาตานิเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ศัพท์การริต (lexical causatives)

³ -sase และ -ase เป็นสัทอรรถย่อย (allomorph) ของหน่วยสัทอรรถแสดงการริต (causative morpheme) โดยที่ -ase ใช้ประกอบกริยาที่ลงท้ายด้วยเสียงพยัญชนะ ส่วน -sase ใช้ประกอบกริยาที่ลงท้ายด้วยเสียงสระ (Matsumoto, 1996: 128)

⁴ ชิบาตานิ ไม่ได้ให้ตัวอย่างการประกอบศัพท์คำกริยาการริตไว้ ผู้วิจัยจึงนำตัวอย่างประโยคการริตในภาษาญี่ปุ่นของ มัตซุมโตะ (Matsumoto, 1996) มาประกอบการอธิบาย

ข. เกณฑ์ความซับซ้อนทางโครงสร้างหน่วยสัทอรรถ-วากยสัมพันธ์

โมเรโน (Moreno: 1985) กล่าวว่า ด้วยเกณฑ์ความซับซ้อนทางโครงสร้างหน่วยสัทอรรถ-วากยสัมพันธ์ รูปการีตสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) ศัพท์การีต (lexical causatives) หมายถึงรูปการีตที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลปรากฏร่วมกันที่คำศัพท์คำเดียว

(2) การีตแบบสังเคราะห์ (synthetic or morphological causatives) หมายถึง รูปการีตที่เหตุการณ์เหตุปรากฏที่หน่วยเติมศัพท์และเหตุการณ์ผลปรากฏอยู่ที่คำกริยาที่ยังไม่มีการเติมหน่วยเติมศัพท์ ดังนั้น รูปการีตแบบสังเคราะห์จึงมีลักษณะเป็นการประกอบหรือการสังเคราะห์ (synthesis) ระหว่างหน่วยสัทอรรถที่แสดงเหตุการณ์เหตุ กับที่แสดงเหตุการณ์ผลรูปการีตแบบนี้มีลักษณะเดียวกับรูปการีตแบบเพิ่มพูน ชนิดที่ใช้หน่วยเติมศัพท์ (affixes)

อย่างไรก็ตาม ซ็อง (Song, 1992) ได้วิเคราะห์ประเภทภาษา (typology) โดยใช้รูปการีตเป็นกรณีศึกษา ซ็องเห็นว่า การเติมหน่วยเติมศัพท์ (affixation) เป็นวิธีสร้างรูปการีตแบบสังเคราะห์วิธีหนึ่งเท่านั้น ยังมีวิธีอื่น ๆ อีก เช่น การซ้ำคำ (reduplication) ที่คำกริยาแสดงผล เช่น ในภาษานามา (Nama) ซึ่งเป็นภาษาถิ่นในประเทศนามิเบีย การแปรเสียงสระในคำ (vowel alternation) เช่น ในภาษาบากานจิ (Bagandji) ซึ่งเป็นภาษาถิ่นในประเทศออสเตรเลีย การแปรเสียงก้องในคำ (voicing alternation) เช่น ในภาษาละฮู (Lahu) ซึ่งเป็นภาษาถิ่นในประเทศพม่า และการแปรเสียงวรรณยุกต์ในคำ (tonal alternation) เช่น ในภาษาลูไซ (Lushai) ซึ่งเป็นภาษาถิ่นในประเทศอินเดีย (Song, 1992: 8)

(3) การีตแบบวิเคราะห์ (analytic or periphrastic causatives) หมายถึง รูปการีตที่เหตุการณ์เหตุปรากฏที่คำกริยาแสดงเหตุ และเหตุการณ์ผลปรากฏที่คำกริยาอีกคำหนึ่งในประโยค ดังนั้น จึงมีลักษณะที่เหตุการณ์การีตถูกแบ่งแยกหรือถูกวิเคราะห์เป็น 2 คำ รูปการีตแบบนี้มีลักษณะเดียวกับรูปการีตแบบเพิ่มพูน ชนิดที่ใช้คำกริยาแสดงเหตุ

ในภาษาไทย หน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ก็จัดเป็นหน่วยสร้างการีตที่มีรูปการีตแบบวิเคราะห์ด้วยเช่นกัน เพราะเหตุการณ์เหตุซึ่งแสดงที่คำกริยาแสดงเหตุคือ คำ ทำ ให้ และทำให้ และเหตุการณ์ผล ซึ่งแสดงที่คำกริยาอีกคำหนึ่งนั้น ปรากฏแยกกันในประโยค

2.1.3 ลักษณะการีต (nature of causation)

ลักษณะการีต หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์การีตที่แสดงให้เห็นว่าผู้ก่อเหตุเป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลได้อย่างไร ลักษณะการีตเป็นการสะท้อนการรับรู้และการมองโลก

ของมนุษย์ว่า มนุษย์แยกแยะปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างสิ่งสองสิ่ง คือ ผู้ก่อเหตุ และผู้รับเหตุ อย่างไรก็ตาม การแยกแยะลักษณะการีตนี้ ก็ได้สะท้อนออกมาในภาษาด้วย เช่น การใช้คำกริยาแสดงเหตุต่าง ๆ กันในหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ เป็นต้น

ทาลมี (Talmy, 1988) ได้กล่าวถึงลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรง (force) ของสิ่งสองสิ่งว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจำแนกลักษณะการีตแบบต่าง ๆ ได้

สิ่งสองสิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์กันนี้ ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าฝ่ายมีแนวโน้ม (Agonist) ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีแนวโน้มโดยธรรมชาติว่าจะกระทำอะไรหรือไม่ทำอะไร อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ฝ่ายต้านแนวโน้ม (Antagonist) ⁵ ซึ่งเป็นฝ่ายที่จะออกแรงต้านทานแนวโน้มของฝ่ายมีแนวโน้ม การต้านทานนี้อาจสำเร็จหรือไม่ก็ได้

ทาลมีได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้แสดงมโนทัศน์ความสัมพันธ์ของแรงสองฝ่ายดังนี้

ก. แรงสองฝ่าย (force entities)

ฝ่ายมีแนวโน้ม (Agonist):

ฝ่ายต้านแนวโน้ม (Antagonist)

ข. แนวโน้มของแรงภายใน (intrinsic force tendency)

มีแนวโน้มจะกระทำ: >

มีแนวโน้มจะหยุด: ●

ค. สมดุลระหว่างแรง 2 ฝ่าย (balance of strengths)

ฝ่ายที่มีแรงเหนือกว่า: +

ฝ่ายที่มีแรงต่ำกว่า: -

ง. ผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรง (resultant of the force interaction)

เกิดการกระทำ (action)

เกิดการหยุด (rest)

ด้วยลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงของสิ่งสองสิ่งนี้ ทาลมีได้จำแนกลักษณะการีตไว้ที่น่าสนใจมี 4 ลักษณะดังนี้

⁵ ฝ่ายมีแนวโน้ม (Agonist) จะตรงกับ ผู้รับเหตุ (causee) ส่วนฝ่ายต้านแนวโน้ม (Antagonist) จะตรงกับ ผู้ก่อเหตุ (causer)

(1) ลักษณะการริตแสดงการเคลื่อนที่ (Onset causation of motion) หมายถึง ลักษณะการริตที่ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะไม่กระทำการใด ๆ แต่ฝ่ายต้านแนวโน้มซึ่งในลักษณะการริตนี้ เป็นฝ่ายที่มีกำลังมากกว่าออกแรงต้านทานแนวโน้มดังกล่าวอย่างประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้มต้องเคลื่อนที่ ลักษณะการริตแบบนี้ ทาลมีเรียกว่า ต้นแบบการริตแบบมีการกระทำ (prototypical causation) แสดงเป็นภาพสัญลักษณ์ได้ดังนี้

(Talmy, 1988: 57)

ภาพสัญลักษณ์ที่ 1 แสดงต้นแบบการริตแบบมีการกระทำ

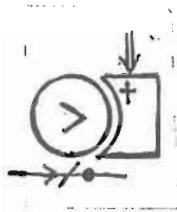
หมายความว่า ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะหยุดนิ่งอยู่กับที่ ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์วงกลมและมีจุดอยู่ตรงกลาง ฝ่ายต้านแนวโน้ม ซึ่งมีแรงมากกว่าแสดงด้วยสัญลักษณ์สี่เหลี่ยมด้านเท่าและมีเครื่องหมายบวกอยู่ข้างใน ออกแรงต้านทานแนวโน้มโดยธรรมชาติของฝ่ายมีแนวโน้ม แสดงด้วยสัญลักษณ์ลูกศรซึ่งอยู่เหนือสี่เหลี่ยมด้านเท่า จึงส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้ม ต้องเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์เส้นตรงที่ผ่านกลางจุดแล้วจึงผ่านกลางหัวลูกศร เครื่องหมายทับ (slash) ที่อยู่ระหว่างจุดและหัวลูกศร แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงสภาพของฝ่ายมีแนวโน้มจากการหยุดนิ่งเปลี่ยนเป็นการเคลื่อนที่ เช่น

(10) The ball's hitting it made the lamp topple from the table.

'การที่ลูกบอลแดงไปกระทบมัน(ดวงโคม)ทำให้ดวงโคมตกจากโต๊ะ' (Talmy, 1988: 57)

ดวงโคมซึ่งเป็นฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะหยุดนิ่งอยู่กับที่ เหตุการณ์ลูกบอลแดงไปกระทบดวงโคม เป็นเหตุการณ์ที่ต้านทานแนวโน้มโดยธรรมชาติของดวงโคม ส่งผลให้ดวงโคมต้องเคลื่อนที่

(2) ลักษณะการริตแสดงการหยุด (Onset causation of rest) หมายถึง ลักษณะการริตที่ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ แต่ก็ถูกฝ่ายต้านแนวโน้ม ขัดขวางการเคลื่อนที่นั้นอย่างประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้ม ต้องหยุดการเคลื่อนที่ แสดงเป็นภาพสัญลักษณ์ได้ดังนี้

(Talmy, 1988: 57)

ภาพสัญลักษณ์ที่ 2 แสดงลักษณะการรืดแสดงการหยุด

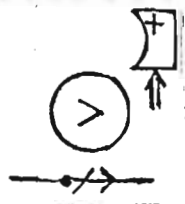
หมายความว่า ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ แสดงสัญลักษณ์ด้วยรูปวงกลมซึ่งมีเครื่องหมายหัวลูกศรตรงกลาง แต่ก็ถูกฝ่ายต้านแนวโน้ม ชัดขวางอยู่ ซึ่งแสดงสัญลักษณ์ด้วยรูปสี่เหลี่ยมด้านเว้าและมีเครื่องหมายบวกอยู่ข้างใน สี่เหลี่ยมนี้ตั้งอยู่ทางขวาของวงกลม และมีลูกศรอยู่เหนือรูปสี่เหลี่ยมด้านเว้า ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้ม ต้องเปลี่ยนสภาพจากการหยุดนิ่งเป็นการเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์เส้นตรงลากผ่านกลางจุดและหัวลูกศรระหว่างจุดและหัวลูกศรมีเครื่องหมายทับ แสดงการเปลี่ยนแปลงของฝ่ายมีแนวโน้ม จากการเคลื่อนที่เป็นการหยุดนิ่ง เช่น

(11) The water's dripping on it made the fire die down.

'การที่น้ำหยดลงไปทำให้ไฟดับ' (Talmy, 1988: 57)

ฝ่ายมีแนวโน้ม คือ ไฟ มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะเคลื่อนที่คือ ลุกไปเรื่อย ๆ ฝ่ายต้านแนวโน้มคือ เหตุการณ์น้ำหยดลงไปซึ่งเป็นฝ่ายที่มีแรงมากกว่า ชัดขวางการลุกของไฟ ส่งผลให้ไฟมอดดับหรือหยุดการเคลื่อนที่

(3) ลักษณะการรืดแสดงการอนุญาตให้เคลื่อนที่ (Onset letting of motion) หมายถึงลักษณะการรืดที่ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะเคลื่อนที่ แต่ฝ่ายต้านแนวโน้ม ซึ่งชัดเจนขวางอยู่นั้นไม่ชัดเจนอีกต่อไป ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้ม สามารถเคลื่อนที่ตามแนวโน้มของตนได้ ลักษณะการรืดแบบนี้ ทาลมีเรียกว่า ต้นแบบการรืดแบบอนุญาต (prototypical type of letting) แสดงด้วยภาพสัญลักษณ์ดังนี้

(Talmy, 1988: 57)

ภาพสัญลักษณ์ที่ 3 แสดงต้นแบบการรืดแบบอนุญาต

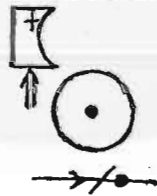
หมายความว่า ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนที่ แสดงโดยสัญลักษณ์รูปวงกลมและมีหัวลูกศร ฝ่ายต้านแนวโน้มซึ่งมีแรงมากกว่า แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมด้านเว้า มีเครื่องหมายบวกอยู่ข้างใน ยกเลิกการขัดขวางฝ่ายมีแนวโน้ม ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมด้านเว้า มีลูกศรอยู่ข้างใต้ ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้มสามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้ ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์เส้นตรงลากผ่านกลางจุดและหัวลูกศร ระหว่างจุดและหัวลูกศรมีเครื่องหมายทับ แสดงการเปลี่ยนแปลงของฝ่ายมีแนวโน้มจากการหยุดนิ่งเป็นการเคลื่อนที่ เช่น

(12) The plug's coming loose let the water flow from the tank.

‘การที่ก๊อกน้ำหลวมทำให้น้ำไหลออกจากแทงก์’ (Talmy, 1988: 57)

ฝ่ายมีแนวโน้มคือ น้ำ มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนที่คือไหลออกจากแทงก์ ฝ่ายต้านแนวโน้มคือ ก๊อกน้ำ ซึ่งเดิมขัดขวางการไหลของน้ำ เปลี่ยนเป็นไม่ขัดขวางอีกต่อไป ดังนั้น น้ำสามารถเคลื่อนที่ไปตามแนวโน้มของตนได้

(4) ลักษณะการริตแสดงการอนุญาตให้หยุดนิ่ง (Onset letting of rest) หมายถึง ลักษณะการริตที่ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มที่จะหยุดนิ่ง แต่ฝ่ายต้านแนวโน้ม ซึ่งกำลังออกแรงรักษาสภาพการเคลื่อนที่ของฝ่ายมีแนวโน้มอยู่นั้น ไม่รักษาสภาพนั้นอีกต่อไป หากแต่ปล่อยให้ฝ่ายมีแนวโน้มหยุดนิ่งตามแนวโน้มของตนได้ ซึ่งแสดงด้วยภาพสัญลักษณ์ ดังนี้

(Talmy, 1988: 57)

ภาพสัญลักษณ์ที่ 4 แสดงลักษณะการริตแสดงการอนุญาตให้หยุดนิ่ง

หมายความว่า ฝ่ายมีแนวโน้ม ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์วงกลมและมีจุดตรงกลางมีแนวโน้มที่จะหยุดนิ่งโดยธรรมชาติ หากแต่ถูกฝ่ายต้านแนวโน้ม ซึ่งมีแรงมากกว่า แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมด้านเว้าซึ่งมีเครื่องหมายบวกอยู่ข้างใน ปรากฏอยู่ทางด้านซ้ายเหนือรูปวงกลม ขัดขวางแนวโน้มดังกล่าวทำให้ต้องเคลื่อนที่อยู่ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายต้านแนวโน้มก็ยกเลิกการขัดขวางแนวโน้มดังกล่าว แสดงด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมด้านเว้า มีเครื่องหมายบวกอยู่ข้างใต้ ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้มหยุดการเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์เส้นตรงลากผ่านหัวลูกศรและจุด ระหว่าง

หัวลูกศรและจุด มีเครื่องหมายทับ แสดงการเปลี่ยนแปลงของฝ่ายมีแนวโน้มจากการเคลื่อนที่เป็น การหยุดนิ่ง เช่น

(13) The stirring rod' s breaking let the particles settle.

'การหักของไม้สำหรับกวน ทำให้ตะกอนทั้งหลายตกตะกอน' (Talmy, 1988: 57)

ฝ่ายมีแนวโน้มคือ ตะกอน มีแนวโน้มโดยธรรมชาติที่จะตกตะกอน และฝ่ายต้านแนวโน้ม คือ ไม้สำหรับกวน ซึ่งกำลังออกแรงต้านทานแนวโน้มดังกล่าวด้วยการกวนอยู่นั้น (ดังนั้น รูปสี่เหลี่ยมด้านเว้าจึงอยู่ด้านซ้ายของวงกลม เพราะเสมือนว่าเป็นสิ่งกระตุ้นให้ฝ่ายมีแนวโน้มไม่สามารถหยุดนิ่งได้) ไม่ออกแรงต้านทานอีกต่อไปเพราะหัก การหักของไม้สำหรับกวน เป็นสาเหตุให้ตะกอนนอนกัน หรือหยุดนิ่งไปตามแนวโน้มโดยธรรมชาติของมันได้

จากลักษณะการวัด 4 แบบ ทาลมียังได้จำแนกลักษณะการวัดเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

ก. กลุ่มลักษณะการวัดแบบมีการกระทำ ได้แก่ลักษณะการวัดแบบที่ (1) และ (2) ทั้งสองแบบนี้จะมีคุณสมบัติร่วมกันคือ เหตุการณ์ผลจะเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับแนวโน้มความเป็นไปของฝ่ายมีแนวโน้ม เช่น ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มจะหยุดนิ่ง แต่เมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงสองฝ่าย เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นจะตรงกันข้าม กล่าวคือ ฝ่ายมีแนวโน้มจะเคลื่อนที่

ข. กลุ่มลักษณะการวัดแบบไม่มีการกระทำ ได้แก่ลักษณะการวัดแบบที่ (3) และ (4) ทั้งสองแบบนี้จะมีคุณสมบัติร่วมกันคือ เหตุการณ์ผลจะเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปตามแนวโน้มความเป็นไปของฝ่ายมีแนวโน้ม เช่น ฝ่ายมีแนวโน้ม มีแนวโน้มจะหยุดนิ่ง และเมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงสองฝ่าย เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแนวโน้มของฝ่ายมีแนวโน้ม กล่าวคือ ฝ่ายมีแนวโน้มหยุดนิ่ง

นอกจากนี้ ทาลมียังได้กล่าวว่าประโยคที่แสดงสถานการณ์การวัดอาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มในแง่ความเป็นผู้กระทำ (agency) ของสาเหตุดังนี้

(1) กลุ่มไม่มีผู้กระทำ หรือกลุ่มเกิดเอง (autonomous) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์การวัดที่เกิดขึ้นโดยปราศจากผู้กระทำ (agent) ซึ่งทาลมียังหมายถึง ผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์ผลด้วยความตั้งใจ เช่น

(14) The ball' s hitting it made the lamp topple.

'การที่ลูกบอลต่งไปโดนมันทำให้ดวงโคมตกลงมา' (Talmy, 1988: 60)

เหตุการณ์ลูกบอลดังไปโดนดวงโคมเป็นสาเหตุให้ดวงโคมตกลงมา สถานการณ์การีตนี้
ปราศจากผู้กระทำ

(2) กลุ่มมีผู้กระทำ (agentive) หมายความว่าสถานการณ์การีตนั้นมีผู้ที่กระทำการให้เกิด
เหตุการณ์ผลด้วยการกระทำอะไรบางอย่างด้วยความตั้งใจ เช่น

(15) I made the lamp topple by hitting it with the ball.

'ฉันทำให้ดวงโคมตกลงมาโดยปามันด้วยลูกบอล' (Talmy, 1988: 60)

เหตุการณ์ดวงโคมตกลงมาเกิดจากฉันเป็นผู้กระทำด้วยการปาลูกบอลไปที่ดวงโคมด้วย
ความตั้งใจ

การจำแนกลักษณะการีตตามที่ทาลมีนำเสนอขึ้น เป็นสิ่งที่สามารถนำมาประกอบการ
อธิบายลักษณะการีตของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ได้ เพื่อช่วยพิจารณา
ว่าแต่ละหน่วยสร้างนั้น ผู้ก่อเหตุซึ่งตรงกับฝ่ายด้านแนวโน้ม และผู้รับเหตุซึ่งตรงกับฝ่ายมีแนวโน้ม
มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงอย่างไรบ้าง ในมิติต่อไปนี้ (1) เหตุการณ์ผลเกิดจากการลง
แรงกระทำของประธาน1 หรือผู้ก่อเหตุ ซึ่งกึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์ (Thepkanjan, 1986) เห็นว่า
ประธาน1 ในกรณีนี้มีคุณสมบัติเป็น ประธานที่มีการกระทำ (active subject) หรืออีกกรณีหนึ่ง
เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นตามแนวโน้มความเป็นไปของประธาน2 หรือผู้รับเหตุเอง ประธาน1 เป็นเพียง
ผู้ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ผล ซึ่งกึ่งกาญจน์ เห็นว่าประธาน1 ในกรณีนี้มี
คุณสมบัติเป็น ประธานที่ไม่มีมีการกระทำ (passive subject) และมิติที่ (2) ประธาน1อยู่ในกลุ่มมีผู้
กระทำ (agent) หรืออยู่ในกลุ่มไม่มีผู้กระทำ (autonomous) แนวคิดเรื่องสถานการณ์การีตที่เกิด
ขึ้นโดยมีผู้กระทำ และเกิดขึ้นโดยไม่มีผู้กระทำดังที่ทาลมีนำเสนอขึ้น อาจนำมาใช้ประกอบการ
วิเคราะห์ข้อมูลได้ เนื่องจากในคลังข้อมูลภาษา ผู้วิจัยก็พบประโยคตัวอย่างที่แสดงสถานการณ์การีต
ทั้งสองแบบ และเห็นว่าการใช้คำกริยาแสดงเหตุในสถานการณ์การีตทั้งสองแบบนี้ก็ต่างกันด้วย

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเด็นลักษณะการีตนี้ นักภาษาศาสตร์บางคนก็จำแนกในมุมมอง
ที่แตกต่างออกไปจากที่ทาลมีเสนอไว้ เช่น เคมเมอร์และแวร์ฮาเจน (Kemmer and Verhagen,
1994, 1997) ได้จำแนกลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุ ดังนี้

(1) หน่วยสร้างการีตแบบโดยตรง (direct causation) หมายถึง หน่วยสร้างการีตที่
เหตุการณ์ผลเกิดจากแรงหรือการกระทำของผู้ก่อเหตุโดยตรง มิได้มาจากแรงอื่นใด และเหตุการณ์
ผลเป็นเหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เช่น ตัวอย่างประโยคในภาษาดัตช์

(16) De stralende zon doet de temperatuur oplopen.

the shining sun does the temperature rise

'The bright sun makes the temperature rise.' (Verhagen and Kemmer, 1997: 70)

(2) หน่วยสร้างการริตแบบอ้อม (Indirect causation) หมายถึง หน่วยสร้างการริตที่เหตุการณ์ผลเกิดจากแรงอื่นนอกเหนือจากแรงหรือการกระทำของผู้ก่อเหตุ แรงอื่นดังกล่าวเป็นแรงที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ผลโดยตรง

หน่วยสร้างการริตแบบอ้อม ยังจำแนกได้เป็นประเภทย่อย ๆ อีก เช่น

(2.1) หน่วยสร้างการริตแบบอนุญาต (Permission sense) หมายถึง ผู้ก่อเหตุเป็นผู้กำจัดการใด ๆ ก็ตามอันจะเป็นอุปสรรคต่อการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล โดยที่อุปสรรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคทางสังคม (social) หรือทางสังคม-กายภาพ (sociophysical)

(17) She let him eat some of the brownies.

'เธอให้เขากินขนมบราวน์ี่ได้' (Kemmer and Verhagen, 1994: 119)

(2.2) หน่วยสร้างการริตแบบสนับสนุน (Enablement sense) ผู้ก่อเหตุเป็นผู้กำจัดการใด ๆ ก็ตามอันจะเป็นอุปสรรคต่อการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล โดยที่อุปสรรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคทางกายภาพ (physical) เช่น

(18) She let the water run out of the bathub.

'เธอ(บุรุษที่ 3) ปล่อยให้น้ำไหลล้นอ่างอาบน้ำ' (Kemmer and Verhagen, 1994: 119)

เหตุการณ์ผลคือ น้ำไหลล้นอ่างอาบน้ำ เกิดขึ้นจากการที่เธอกำจัดการใด ๆ ก็ตามที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้น้ำไหลล้นอ่างอาบน้ำ อย่างไรก็ตาม เธอก็มิใช่แรงโดยตรงที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ผล หากแต่เป็นแรงภายนอกที่ทำให้น้ำไหลล้นอ่างอาบน้ำได้ แรงดังกล่าวก็คือแรงโน้มถ่วงของโลก ซึ่งเป็นแรงโดยตรงที่กระทำให้น้ำไหลล้นอ่างอาบน้ำ

(2.3) หน่วยสร้างการริตแบบชักจูง (Inducive causation) หมายถึง หน่วยสร้างการริตที่ผู้ก่อเหตุชักจูงให้ผู้รับเหตุกระทำอะไรบางอย่าง เช่น

(19) She made/had him type the letter.

'เธอ(บุรุษที่ 3) บังคับ/ให้ฉันพิมพ์จดหมาย' (Kemmer and Verhagen, 1994: 119)

การแบ่งประเภทลักษณะการีตของเคมเมอร์และแวร์ฮาเจน นับว่าเป็นมุมมองในอีกมิติหนึ่งที่ต่างออกไปจากของทาลมี เคมเมอร์และแวร์ฮาเจนจะจำแนกประเภทลักษณะการีต โดยพิจารณาว่า (1) แรงที่ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ประธาน2 เกิดขึ้นจากแรงของประธาน1 หรือเกิดขึ้นจากแรงอื่น และ (2) ในกรณีที่เหตุการณ์ผลเกิดจากแรงอื่นนั้น ประธาน1 มีลักษณะการอนุญาตหรือปล่อยให้ไปอย่างไรบ้าง เช่น มีลักษณะการอนุญาต สนับสนุน หรือการชักจูง ขณะที่ทาลมีจะจำแนกประเภทลักษณะการีต โดยพิจารณาว่า ประธาน1 ก่อเหตุด้วยการกระทำหรือการไม่กระทำ

ทั้งแนวคิดของทาลมี และแนวคิดของเคมเมอร์และแวร์ฮาเจน นับว่ามีประโยชน์ในแง่ที่ว่า อาจนำมาเป็นแนวทางในการจำแนกลักษณะการีตของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ได้ ในมิติต่าง ๆ อย่างที่ทาลมี และเคมเมอร์และแวร์ฮาเจนได้นำเสนอไว้

2.2 ภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics)

ดังได้กล่าวแล้ว ในหัวข้อ 1.7 นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในงานวิจัย ข้อ ง. คำว่า หน่วยสร้างตามกรอบทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง หมายถึง หน่วยในภาษาในระดับประโยคที่รูปโครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กันโดยตรง แนวคิดนี้เป็นแนวคิดในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาน ดังนั้น ก่อนจะกล่าวถึงทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงแนวคิดกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชานโดยสังเขป ดังนี้

ภาษาศาสตร์ปริชานเป็นกระบวนทัศน์ในการศึกษาภาษา ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าภาษามีความสัมพันธ์กับกระบวนการประมวลผลเชิงปริชาน (cognitive processing) หรือการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ แล็งแก็กเคอร์ (Langacker, 1991: 1-2) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ปริชานคนสำคัญที่เน้นศึกษาทางไวยากรณ์ปริชาน (Cognitive Grammar)⁶ ได้กล่าวถึงที่มาของกระบวนทัศน์นี้ว่า

⁶ ภาษาศาสตร์ปริชาน อาจจำแนกได้เป็น ไวยากรณ์ปริชาน (Cognitive Grammar) ซึ่งมุ่งศึกษาทางด้านไวยากรณ์ นักไวยากรณ์ปริชานคนสำคัญคือ แล็งแก็กเคอร์ (Langacker, 1991) และอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) ซึ่งมุ่งศึกษาทางด้านความหมาย นักอรรถศาสตร์ปริชานคนสำคัญคือ เลคอฟ (Lakoff, 1987) (ชัชวดี ศรีสัมพันธ์, 2538: 11)

การศึกษาภาษาในอดีตนั้น⁷ เห็นว่าภาษาซึ่งในที่นี้หมายถึง ไวยากรณ์ โดยเฉพาะรูปโครงสร้างประโยค เป็นเพียงรูปสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดกันขึ้นมาโดยไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ ไวยากรณ์เป็นอิสระจากความหมาย กล่าวคือมิได้มีส่วนสัมพันธ์ใด ๆ กับความหมาย แต่สำหรับไวยากรณ์ปริชานแล้วจะเห็นว่า ไวยากรณ์ ซึ่งในที่นี้หมายถึงรูปโครงสร้างประโยคมีความสัมพันธ์กับการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ มิใช่เป็นระบบสัญลักษณ์ที่เป็นอิสระโดยสิ้นเชิงจากความหมาย ดังปรากฏในข้อความที่อ้างอิงนี้

“Grammatical structures do not constitute an autonomous formal system or level of representation: they are claimed instead to be inherently symbolic, proving for structuring and conventional symbolization of conceptual content.” (Langacker, 1991: 1)

กรณีศึกษาในกระบวนทัศน์นี้ เช่น ความชัดใสของโครงสร้างประโยค (syntactic iconicity) หรือความสัมพันธ์ระหว่างรูปโครงสร้างไวยากรณ์กับโครงสร้างความหมาย เช่นการเปรียบเทียบความต่างทางความหมายระหว่างประโยคการิตที่มีรูปศัพท์การิต และประโยคการิตที่มีรูปการิตแบบวิเคราะห์ต่อไปนี้

(ก) เขาพังประตู

(ข) เขาทำให้ประตูพัง

ในทางโครงสร้าง ประโยค (ก) คำ พัง เป็นศัพท์การิต กล่าวคือเหตุการณ์เหตุ (caused event) และเหตุการณ์ผล (causing event) รวมอยู่ในคำคำเดียว ในขณะที่ประโยค (ข) กริยาแสดงเหตุและกริยาแสดงผลปรากฏแยกกัน ความต่างในเรื่องรูปโครงสร้างนี้สะท้อนความต่างทางมโนทัศน์ของผู้พูดด้วย กล่าวคือ ในประโยค (ก) สื่อความว่าประธานคือ เขา กระทำให้เกิดเหตุการณ์ผลด้วยการลงมือกับกรรมเองโดยตรง ดังนั้น กริยาแสดง(เหตุ)ผลคือ พัง จึงปรากฏติดกับประธาน ในประโยค (ข) สื่อความว่า ประธานคือ เขา อาจเป็นเพียงสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ไม่จำเป็นต้องก่อเหตุกับกรรมโดยตรง เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเกิดจากประธานโดยตรง ดังนั้น รูปโครงสร้างที่ปรากฏในประโยค (ข) ประธาน และกริยาแสดงผลจึงปรากฏห่างกัน มิได้อยู่

⁷ แนวการศึกษาภาษาในอดีต เช่น การศึกษาภาษาแนวไวยากรณ์เพิ่มพูน (Generative Grammar) นักภาษาศาสตร์คนสำคัญในแนวทฤษฎีนี้คือ ชอมสกี ((Chomsky, 1965 อ้างถึงใน Van Valin and Randy,1997) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีแนวนี้เห็นว่าภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่เป็นอิสระจากระบบความคิดของมนุษย์

ติดกันเหมือนในประโยค (ก) ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า มโนทัศน์ของผู้พูดจึงเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดรูปโครงสร้างประโยค เมื่อมโนทัศน์ผู้พูดต่างกัน รูปโครงสร้างที่ปรากฏจึงมีความต่างกันด้วย เพราะรูปโครงสร้างเป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากมโนทัศน์ของมนุษย์ ปรากฏการณ์ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างรูปโครงสร้างและมโนทัศน์ของผู้พูดเช่นนี้ เรียกว่า ความชัดใสของโครงสร้างประโยค^๕ ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งของการมองภาษาในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาน

แวน วาลิน และ แรนดี้ (Van Valin and Randy, 1997: 11) ได้เปรียบเทียบกระบวนทัศน์ในการศึกษาภาษา 2 กระบวนทัศน์ กระบวนทัศน์แรก มีแนวคิดที่ว่า รูปโครงสร้างเป็นอิสระจากความหมาย หรือการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ การศึกษาภาษาสามารถกระทำได้โดยพิจารณาจากรูปโครงสร้างประโยคเพียงอย่างเดียวได้ กระบวนทัศน์การศึกษาภาษาในแนวนี้ แวน วาลิน และแรนดี้ เรียกว่า มุมมองทางวากยสัมพันธ์ (Syntactocentric Perspective) ทฤษฎีในกระบวนทัศน์นี้ เช่น ทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (Generative Grammar) นักภาษาศาสตร์คนสำคัญในแนวทฤษฎีนี้คือ ชอมสกี (Chomsky)

แนวคิดสำคัญของทฤษฎีนี้คือ ประโยคต่าง ๆ มีโครงสร้างลึก (deep structure) และโครงสร้างผิว (surface structure)^๖ โครงสร้างผิวพัฒนาหรือปริวรรตมาจากโครงสร้างลึกด้วยการตัดเติม หรือย้ายที่ อย่างเช่นในประโยค (ก) และ (ข)

(ก) เขาฟังประตู

(ข) เขาทำให้ประตูฟัง

ถ้าตามแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน ประโยค (ก) และประโยค (ข) ซึ่งทั้งสองประโยคจัดเป็นโครงสร้างผิวนั้น พัฒนามาจากโครงสร้างลึกเดียวกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การอธิบายปัญหา

^๕ ปรากฏการณ์เรื่องความชัดใสของรูปโครงสร้างประโยคการีตนี้ เป็นความคิดของไฮแมน (Haiman, 1983 อ้างถึงใน Moreno, 1985: 173) ซึ่งเห็นว่า รูปการีตแบบสังเคราะห์ และ/หรือรูปศัพท์การีต กับรูปการีตแบบวิเคราะห์นั้น จะสะท้อนความต่างทางความหมายว่ารูปการีตแบบสังเคราะห์และ/หรือรูปศัพท์การีตจะสื่อว่าประธานกับกรรมมีการสัมผัสกันโดยตรงมากกว่ารูปการีตแบบวิเคราะห์ ดังนั้น กล่าวได้ว่าตัวอย่างข้างต้นเป็นมุมมองในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชานได้ เพราะเป็นการมองว่ารูปโครงสร้างภาษาสะท้อนระบบความคิดของผู้พูด

^๖ นววรรณ พันธุมธา (2542: 37) อธิบายคำว่า โครงสร้างลึก และโครงสร้างผิว ว่า "โครงสร้างผิวจะมีโครงสร้างใกล้เคียงกับประโยคอย่างที่เราได้เห็นหรือได้ยินอยู่ เป็นโครงสร้างซึ่งกำหนดการออกเสียงประโยคนั้น ๆ ส่วนโครงสร้างลึกเป็นโครงสร้างซึ่งอนุมานได้จากโครงสร้างผิว เป็นโครงสร้างซึ่งกำหนดความหมายของประโยค โครงสร้างลึกได้มาจากกฎโครงสร้างผิว โครงสร้างผิวอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับโครงสร้างลึกก็ได้ ที่ไม่ตรงกับโครงสร้างลึก ก็เพราะโครงสร้างผิวมักจะเกิดจากโครงสร้างลึกที่ถูกกฎปริวรรตตัด เติม หรือย้ายที่แล้ว กฎปริวรรตจะเปลี่ยนโครงสร้างหนึ่งเป็นอีกโครงสร้างหนึ่งจนกว่าจะได้โครงสร้างผิว"

เรื่องรูปโครงสร้างที่ต่างกันไป นักไวยากรณ์ปริวรรตจะไม่กล่าวถึงเรื่องมโนทัศน์หรือความหมายในความคิดของผู้พูดเลย

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มทฤษฎีภาษาศาสตร์ในปัจจุบันจะมีแนวคิดว่าการศึกษารูปโครงสร้างจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับมโนทัศน์ของผู้พูดด้วย กระบวนทัศน์นี้มีข้อสรุปเบื้องต้นคือ ภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร ซึ่งสัมพันธ์กับระบบความคิดของมนุษย์ แวน วาลิน และ แรนดี เรียกแนวคิดนี้ว่า เป็นการศึกษารูปโครงสร้างในมุมมองการสื่อสารและระบบปริชาน (Communication-and-Cognition Perspective) ซึ่งหมายความว่า ภาษาย่อมสัมพันธ์กับความคิดหรือความหมายที่มนุษย์ต้องการสื่อ ดังนั้น นักภาษาศาสตร์ในแนวคิดนี้จึงสนใจว่า รูปโครงสร้างประโยคมีความสัมพันธ์อย่างไรกับความหมายและการใช้ภาษา สำหรับแนวคิดทฤษฎีนี้ การจะทำความเข้าใจโครงสร้างภาษาจึงต้องทำการศึกษารูปโครงสร้างผ่านการวิเคราะห์ความหมายของบทสนทนา หรือการวิเคราะห์ภาษาเชิงจิตวิทยา เป็นต้น มิใช่เป็นการศึกษาโดยพิจารณาจากรูปโครงสร้างประโยคอย่างเดียว เป็นสำคัญอย่างที่ปรากฏในกระบวนทัศน์ของมุมมองทางวากยสัมพันธ์

แวน วาลิน และ แรนดี กล่าวว่าทฤษฎีภาษาศาสตร์ที่อยู่ในกระบวนทัศน์นี้ เช่น ไวยากรณ์เชิงหน้าที่ (Functional Grammar) ไวยากรณ์บทบาทและการอ้างอิง (Role and Reference Grammar) ไวยากรณ์แทกมีมิกส์ (Tagmemics) ไวยากรณ์เชิงศัพท์-หน้าที่ (Lexical-Functional Grammar) ไวยากรณ์หน่วยสร้าง (Construction Grammar) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การศึกษารูปโครงสร้างในส่วนของไวยากรณ์ จำแนกได้เป็น 2 แนวใหญ่ ๆ คือแนวที่เน้นศึกษาจากรูปโครงสร้างอย่างเดียว และแนวที่เน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปโครงสร้างและมโนทัศน์หรือระบบปริชานของผู้พูด ซึ่งอย่างหลังนี้แล็งแก็กเคอร์เรียกว่า ไวยากรณ์ปริชาน หรือที่แวน วาลิน และ แรนดี เรียกว่า เป็นการศึกษารูปโครงสร้างในมุมมองการสื่อสารและระบบปริชาน ซึ่งทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างก็เป็นทฤษฎีหนึ่งในกระบวนทัศน์นี้ ดังจะกล่าวในรายละเอียดในหัวข้อ 2.3 ต่อไป

2.3 ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง (Construction Grammar)

ดังได้กล่าวแล้วว่า ในงานวิจัยนี้มีสมมติฐานว่า หน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ต่างก็มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบที่ชัดเจนและแตกต่างกัน และแต่ละหน่วยสร้างมีความหมายแก่นอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบในแต่ละหน่วยสร้างยังสัมพันธ์กับความหมายแก่นของหน่วยสร้างด้วย

สมมติฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีหนึ่งคือ ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง (Construction Grammar) ซึ่งเป็นทฤษฎีในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาณ (Cognitive Linguistics) มุ่งอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในระดับหน่วยสร้าง

ดังนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ในทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยสังเขป

2.3.1 นิยามของคำว่า หน่วยสร้าง (construction)

คำว่า หน่วยสร้าง ที่ใช้กันโดยทั่วไปหมายถึง กลุ่มของคำหรือหน่วยสัทอรรถที่มีความสัมพันธ์กัน (Gleason, 1961: 132)¹⁰ อย่างไรก็ตาม โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1995) ได้ให้นิยามคำว่า หน่วยสร้าง ตามแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง ดังนี้

หน่วยสร้าง หมายถึงหน่วยในภาษาในระดับประโยค ที่โครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ โครงสร้างของประโยคหนึ่ง ๆ จะเรียกว่าเป็นหน่วยสร้างได้ก็ต่อเมื่อโครงสร้างนั้นสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความหมายของคำกริยาสำคัญ หรือการรวมความหมายของคำอื่น ๆ ในประโยค หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั่นเอง เช่นเดียวกับรูปคำคำหนึ่ง ก็มีความหมายประจำรูปคำคำนั้น

ประโยคตัวอย่างต่อไปนี้มีโครงสร้างที่สื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

(20) The audience laughed the poor guy off the stage.

'ผู้ชมหัวเราะ(ไล่)ชายที่นำสงสารคนนั้นลงจากเวที' (Goldberg, 1995: 154)

โครงสร้างของประโยค (20) คือ

The audience laughed the poor guy off the stage.

ประธาน + กริยาที่ไม่แสดงสภาพ + กรรม + ส่วนขยายแสดงทิศทาง

รูปประโยคหรือโครงสร้างนี้มีคำกริยาเป็นคำกริยาที่ไม่แสดงสภาพ (non-stative verb) และส่วนขยาย (oblique) เป็นวลีแสดงทิศทาง (directional phrase) โครงสร้างดังกล่าวจะสื่อความหมายของหน่วยสร้างว่า ประธานทำให้กรรมเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง ดังนั้น ประโยค(20) จึงมีความ

¹⁰ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 1.7 นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ข้อ ๖. หน่วยสร้าง หน้า 12

หมายความว่า ผู้ชมทำให้ชายผู้นำสงสารคนนั้นลงจากเวทีด้วยการหัวเราะ(ไล่) หมายความว่า 'ทำให้ลงจาก(เวที)' มิได้เกิดจากความหมายของคำ laughed 'หัวเราะ' ซึ่งถือว่าเป็นคำกริยาสำคัญของประโยคนั้น เพราะเมื่อปรากฏเดี่ยวๆ หรือในโครงสร้างอื่น เช่น

(21) The audience laughed.

'ผู้ชมหัวเราะ'

คำ laughed ก็มีได้มีความหมายว่า 'ทำให้เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง' ดังนั้น ความหมายดังกล่าว จึงเป็นความหมายประจำโครงสร้าง ประธาน + กริยาที่ไม่แสดงสภาพ + กรรม + ส่วนขยายแสดงทิศทาง ดังนั้น โครงสร้าง ประธาน + กริยาที่ไม่แสดงสภาพ + กรรม + ส่วนขยายแสดงทิศทาง จึงถือเป็นหน่วยสร้างหนึ่งในภาษาอังกฤษ หน่วยสร้างนี้เรียกว่า หน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ (caused-motion construction)

2.3.2 แนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง

แนวคิดสำคัญของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างคือ รูปโครงสร้างและความหมายของหน่วยสร้างมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ รูปโครงสร้างสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งความหมายดังกล่าวมิได้เกิดจากความหมายของคำกริยาสำคัญหรือการรวมความหมายของคำอื่นที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยสร้าง หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั่นเอง แนวคิดนี้เกิดจากสมมติฐานที่ว่า รูปโครงสร้างประโยคต่าง ๆ ในแต่ละภาษานั้นเป็นผลผลิตจากกระบวนการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ หรือที่เรียกว่า กระบวนการประมวลผลเชิงปริชาณ (cognitive processing) ดังนั้น รูปโครงสร้างต่าง ๆ ในแต่ละภาษาจึงมิใช่เป็นสิ่งสมมติหรือที่มนุษย์กำหนดขึ้นเอง รูปโครงสร้างย่อมสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แนวคิดของทฤษฎีนี้เป็นกรอบอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาณซึ่งเห็นว่า หน่วยต่าง ๆ ในภาษาจะสะท้อนการรับรู้และการมองโลกของมนุษย์ และหน่วยสร้างในระดับประโยคก็เช่นกัน

นอกจากนี้ ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างยังเห็นว่า การที่จะเข้าใจภาพรวมของลักษณะโครงสร้างภาษาจะต้องอาศัยความเข้าใจภาษาในระดับหน่วยสร้าง กล่าวคือ ความเข้าใจสหสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างความหมายของหน่วยสร้างกับรูปโครงสร้าง และ/หรือข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบในหน่วยสร้าง จะช่วยอธิบายได้ว่า เหตุใดผู้ใช้ภาษาจึงเลือกที่จะใช้รูปโครงสร้างประโยคแบบนี้ เหตุใดคำพูดประโยคนั้นจึงใช้ได้ หรือฟังแปลก หรือไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1995) ได้ยกตัวอย่างการสลับใช้ประโยคของหน่วยสร้างทวิกรรม

(Ditransitive Construction) กับประโยคของหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ (Caused-motion Construction) ในภาษาอังกฤษ เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าความเข้าใจสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจประเด็นปัญหาต่าง ๆ ข้างต้นได้

ในภาษาอังกฤษ บางครั้งผู้พูดจะสลับใช้ประโยคทวิกรรมกับประโยคแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ เช่น

(22) She slid Susan the present.
 ↓ ↓ ↓ ↓
 ประธาน กริยา กรรม1 กรรม2

'เธอ(บุรุษที่ 3) เลื่อนของขวัญให้ซูซาน' (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg, 1995: 12)

(23) She slid the present to Susan.
 ↓ ↓ ↓ ↓
 ประธาน กริยา กรรม ส่วนขยาย

'เธอ(บุรุษที่ 3) เลื่อนของขวัญไปที่ซูซาน' (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg, 1995: 12)

ประโยคทั้งสองสามารถสลับใช้กันได้ก็จริง แต่ก็มีความหมายต่างกันเพราะรูปโครงสร้างต่างกัน และเป็นหน่วยสร้างต่างชนิดกัน ประโยค (1) เป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างทวิกรรม ส่วนประโยค(2) เป็นตัวอย่างของหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษมีความหมายว่า 'ประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2' ดังนั้น กรรม1 จึงมีบทบาทเป็นผู้รับ (recipient) ส่วนหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุมีความหมายว่า 'ประธานทำให้กรรมเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง(ส่วนขยายแสดงทิศทาง)' ดังนั้น ส่วนขยายแสดงทิศทาง จึงมีบทบาทเป็นจุดหมาย (goal)

ด้วยเหตุที่ความหมายของหน่วยสร้างต่างกัน จึงทำให้หน่วยสร้างทั้งสองมีข้อจำกัดต่างกันด้วย กล่าวคือ ตามความหมายของหน่วยสร้าง หน่วยสร้างทวิกรรมกำหนดว่าตำแหน่งกรรม1 มีบทบาทเป็นผู้รับ ดังนั้น คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบที่เป็นกรรม1 จึงต้องเป็นสิ่งมีชีวิต (animate) เพราะสิ่งมีชีวิตจึงจะเป็นผู้รับได้ ขณะที่หน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุ กำหนดว่าตำแหน่งส่วนขยายแสดงทิศทางมีบทบาทเป็นจุดหมาย ดังนั้น คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบที่เป็นคำนามในส่วนขยายแสดงทิศทาง จึงเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้

ด้วยเหตุผลเรื่องความหมายของหน่วยสร้างและข้อจำกัดคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบนี้เอง ทำให้ประโยคของหน่วยสร้างทวิกรรมบางประโยคไม่สามารถสลับใช้กับประโยคของหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อเหตุได้ เช่น

(24) *She slid the door the present.

*‘เธอ(บุรุษที่ 3) เลื่อนของขวัญให้ประตู’ (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg ,1995: 12)

ทั้งนี้เนื่องจาก the door ‘ประตู’ ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต จึงเป็นผู้รับไม่ได้ หน่วยสร้างทวิกรรมจึงไม่อนุญาตให้ปรากฏในหน่วยสร้างได้ ขณะที่ประโยค (25) เป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะ the door ‘ประตู’ มีความหมายเป็นจุดหมายได้ จึงปรากฏในหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อกำเหตุได้

(25) She slid the present to the door.

‘เธอ(บุรุษที่ 3) เลื่อนของขวัญไปที่ประตู’ (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg ,1995: 12)

ดังนั้น ความเข้าใจเรื่องความหมายของหน่วยสร้างจะช่วยอธิบายประเด็นปัญหาที่ว่า ประโยคใดจะเป็นที่ยอมรับในภาษาได้มากน้อยเพียงใด และมีเหตุผลอะไรมารองรับข้อสรุปเหล่านั้น

ต่อไปนี้เป็นกรสรุปสหสัมพันธ์ระหว่างความหมายของหน่วยสร้าง รูปโครงสร้าง และข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบในหน่วยสร้างทวิกรรมและหน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อกำเหตุ

หน่วยสร้างทวิกรรม

โครงสร้าง ประธาน + กริยา + กรรม1 + กรรม2

ความหมาย ประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2

กรรม1 จึงมีบทบาทเป็น ผู้รับ

ข้อจำกัด กรรม1 จึงต้องเป็นสิ่งมีชีวิตเท่านั้น

She slid Susan the present

*She slid the door the present

หน่วยสร้างแสดงการเคลื่อนที่ที่ถูกก่อกำเหตุ

โครงสร้าง ประธาน + กริยาไม่แสดงสภาพ + กรรม + ส่วนขยาย(วลีแสดงทิศทาง)

ความหมาย ประธานทำให้กรรมเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง

คำนามในส่วนขยายจึงมีบทบาทเป็นจุดหมาย

ข้อจำกัด คำนามในส่วนขยายเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้

She slid the present to Susan.

She slid the present to the door.

ด้วยเหตุที่นักทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างจะให้ความสำคัญกับการบรรยายภาพรวมของ ลักษณะโครงสร้างของภาษา ดังนั้น นักทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างจึงมิได้มุ่งบรรยายเฉพาะ ลักษณะโครงสร้างของภาษาที่เป็นไปตามระเบียบของภาษาหรือไวยากรณ์แก่น (core grammar) เท่านั้น หากแต่ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับข้อมูลภาษาที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของภาษา หรือ ข้อมูลภาษาที่พบได้ในบริบทเฉพาะด้วย เช่น ในภาษาอังกฤษประโยคต่อไปนี้เป็นประโยคที่ฟัง แปลก แต่ก็ยอมรับได้ในบริบทที่เหมาะสม

(26) ?Sally drank her way through the glass of lemonade.

'แซลลี่(พยายาม)ดื่มน้ำมะนาวจนหมดแก้ว' (Goldberg, 1995: 204)

ประโยคดังกล่าวเป็นประโยคตัวอย่างของหน่วยสร้าง way (Way-Construction) มีโครงสร้างคือ ประธาน + กริยา + คุณศัพท์แสดงความเป็นเจ้าของ + way + ส่วนขยายแสดงทิศทาง ซึ่งสื่อความหมายโดยนัยว่า 'ประธานพยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความอดทนจนประสบความสำเร็จ' ความหมายโดยนัยนี้ ทำให้เกิดข้อจำกัดเรื่องบริบทหรือข้อความแวดล้อมของประโยคดังกล่าวคือ โดยทั่วไป การดื่มน้ำมะนาว (lemonade) ไม่ใช่สิ่งที่ยากลำบาก ประโยค (26) จึงฟัง แปลก แต่ถ้าเปลี่ยนสถานการณ์จากการดื่มน้ำมะนาวเป็นการดื่มเหล้าวอดก้า (vodka) ประโยค (26) ก็จะเป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะสำหรับบางคน การดื่มเหล้าวอดก้าอาจต้องอาศัยความอดทน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าการดื่มมะนาวอยู่ในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการสื่อว่า เป็นการดื่มที่ต้องอาศัยความอดทน เช่น น้ำมะนาวอาจจะเปรี้ยวมาก ประโยคนี้ก็จะเป็นที่ยอมรับได้

ดังนั้น ประโยคตัวอย่างข้างต้นจึงเป็นประโยคที่ยอมรับได้ในบริบทหรือสถานการณ์เฉพาะ การที่ประโยคเป็นที่ยอมรับได้ในบางสถานการณ์นี้ เป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้ด้วยความหมายของ หน่วยสร้าง ด้วยเหตุนี้ นักทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างจึงเลือกที่จะเก็บข้อมูลภาษาจากคลังข้อมูล ภาษา จะไม่อาศัยข้อมูลจากการนี้รู้เอง (intuition) เพราะข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาจะมีบริบทแวดล้อม หรือสื่อสถานการณ์การใช้ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ในการที่จะสรุปว่าประโยคนั้นมีความหมายสอดคล้องกับความหมายแก่นของหน่วยสร้างหรือไม่

นอกจากนี้ นักทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างยังให้ความสำคัญกับข้อมูลภาษาที่พบได้ เฉพาะในบางรูปประโยคเท่านั้น เช่น ในภาษาอังกฤษ ประโยคทวิกรรมบางประโยคจะพบได้เฉพาะ ในรูปประโยคคำสั่งเท่านั้น ถ้าอยู่ในรูปประโยคบอกเล่าจะฟังแปลก เช่น

(27) Hit me a home run.

(28) ?Alice hit me a home run. (Goldberg, 1995: 36)

นักทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างจะพยายามใช้เหตุผลเรื่องความหมายหน่วยสร้างอธิบายปรากฏการณ์เฉพาะกับกรณีเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง การศึกษาโครงสร้างของภาษาหนึ่ง ๆ เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมจึงต้องอาศัยคลังข้อมูลภาษา เพราะในคลังข้อมูลภาษาจะสามารถพบประโยคที่มีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากระเบียบไวยากรณ์ซึ่งจะทำให้การศึกษาโครงสร้างภาษาเป็นไปอย่างถูกต้องสมบูรณ์ (Goldberg, 1995)

ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 1 ว่า จากงานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าหน่วยสร้างทำ ให้และทำให้ ต่างก็มีข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบที่ชัดเจนและแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการที่ประโยคกริยาของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ บางประโยค พังแปลก หรือไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา ดังปรากฏในประโยค (30) และ (32) ต่อไปนี้

- (29) เขาทำน้องตกรน้ำ
- (30) ?เขาทำน้องกระโดดน้ำ
- (31) เขาให้น้องกระโดดน้ำ
- (32) *เขาให้น้องตกรน้ำ

น่าสนใจว่าข้อจำกัดดังกล่าวอาจสัมพันธ์กับความหมายแก่นของแต่ละหน่วยสร้าง แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างที่เห็นว่าหน่วยสร้างในภาษาย่อมสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และความหมายของหน่วยสร้างนี้เองจะสร้างข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบในหน่วยสร้างนั้น ๆ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 1.8 ข้อจำกัดของหน่วยสร้าง) ดังนั้น กรอบทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างจึงเป็นกรอบทฤษฎีที่น่าจะนำมาปรับใช้ได้กับงานวิจัยนี้

ดังนั้น จากประเด็นเรื่องประโยคกริยาบางประโยคไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา บางประโยค พังแปลกนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจข้อจำกัดของหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยในแต่ละหน่วยสร้าง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องหาความหมายแก่นของหน่วยสร้างแต่ละหน่วยสร้าง ด้วยการเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเพื่อที่จะได้กระสวน (pattern) หลาย ๆ แบบตามที่ปรากฏการใช้จริงให้มากที่สุด พร้อมทั้งได้เห็นบริบทการใช้จริง และนำสู่ข้อสรุปประเด็นความหมายแก่นของแต่ละหน่วยสร้างได้ใกล้เคียงตามที่เป็นจริง

2.3.3 คุณสมบัติทางความหมายของหน่วยสร้าง

2.3.3.1 การมีความหมายหลายนัย (polysemy)

ตามแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง หน่วยสร้างเป็นหน่วยภาษาเช่นเดียวกับหน่วยสัทวรรณ (morpheme) และคำ ดังนั้นจึงมีคุณสมบัติทางความหมายเหมือนกันประการหนึ่ง คือ การมีความหมายหลายนัย กล่าวคือ หน่วยสร้างหนึ่ง ๆ อาจมีความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน เช่น หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปโครงสร้างคือ

She slid Susan the present.
 ↓ ↓ ↓ ↓
 ประธาน กริยา กรรม1 กรรม2 (Levin, 1985 อ้างถึงใน Goldberg, 1995:12)

ประโยคข้างต้นเป็นตัวอย่างหน่วยสร้างที่มีความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน ความหมายนัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน โดยมีความหมายนัยหนึ่งเป็นความหมายศูนย์กลาง (central sense) หรือความหมายพื้นฐาน (basic sense)¹¹ และมีความหมายนัยอื่น ๆ เป็นความหมายขยายออกมา

หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษมีความหมายศูนย์กลางว่าประธานทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2 อย่างประสบความสำเร็จ เช่น ในประโยค (33) มีความหมายโดยนัยว่า บิลได้รับจดหมายอย่างแน่นอน เช่น

(33) Pat faxed Bill the letter.

'แพทส่งจดหมายให้บิลทางโทรสาร' (Goldberg, 1995: 3)

นอกจากนี้ หน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษยังมีความหมายขยายออก เช่น

1) ผู้กระทำ (agent) ตั้งใจที่จะให้สิ่งของแก่ผู้รับ (recipient) แต่ความหมายโดยนัยไม่เน้นว่าผู้รับจะได้รับสิ่งของเหล่านั้นหรือไม่ ซึ่งแสดงเป็นโครงสร้างความหมายได้ว่า 'ประธานตั้งใจทำให้กรรม1 ได้รับกรรม2' เช่น

¹¹ สำหรับหน่วยสร้างทวิกรรม โกลด์เบิร์กไม่ได้ให้เกณฑ์ตัดสินว่าความหมายใดเป็นความหมายพื้นฐานและความหมายใดเป็นความหมายขยายออก

(34) Chris baked Jan a cake.

'คริสอบขนมเค้กให้แจน' (Goldberg, 1995: 32)

คริสตั้งใจอบขนมเค้กให้แจน แต่แจนอาจจะได้รับขนมเค้กหรือไม่ก็ได้ คำกริยาที่เกิดร่วมในหน่วยสร้างทวิกรรมที่มีความหมายนัยนี้ เป็นคำกริยาที่สื่อความหมายโดยนัยว่า 'สร้าง, ก่อ' เช่น bake, make, build, cook และคำกริยาที่สื่อความหมายโดยนัยว่า 'ได้รับ' เช่น get, grab, win, earn

2) ผู้ทำมีส่วนทำให้การส่งผ่านเกิดขึ้นในแง่ที่ว่า ผู้ทำไม่ขัดขวางแต่มีได้เป็นผู้ก่อเหตุการณ์โดยตรง ซึ่งแสดงเป็นโครงสร้างความหมายได้ว่า 'ประธานอนุญาตกรรม1 ให้ได้รับกรรม2' เช่น

(35) Joe allowed Billy a popsicle.

'โจอนุญาตบิลลีให้มีขนมบ๊อบซิเคิลได้'

คำกริยาที่เกิดร่วมในหน่วยสร้างทวิกรรมที่มีความหมายนัยนี้ เป็นคำกริยาที่สื่อความหมายโดยนัยว่า 'อนุญาต' เช่น permit, allow

3) ผู้ทำปฏิเสธที่จะให้มีการให้เกิดขึ้น ถึงแม้การให้มีโอกาสที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแสดงเป็นโครงสร้างความหมายได้ว่า 'ประธานทำให้กรรม1 ไม่ได้รับกรรม2' เช่น

(36) Joe refused Bob a raise in salary.

'โจปฏิเสธเรื่องจะขึ้นเงินเดือนให้บ๊อบ'

คำกริยาที่เกิดร่วมในหน่วยสร้างทวิกรรมที่มีความหมายนัยนี้ เป็นคำกริยาที่สื่อความหมายโดยนัยว่า 'ปฏิเสธ' เช่น refuse, deny

สังเกตได้ว่า ชุดความหมายของคำกริยาเหล่านี้เมื่อไปปรากฏในหน่วยสร้างทวิกรรม ทำให้การตีความหมายโครงสร้างเบี่ยงเบนไปจากความหมายพื้นฐานเล็กน้อย ความหมายของหน่วยสร้างทวิกรรมจึงมีความหมายขยายออกไปเป็นนัยย่อย ๆ

นอกจากนี้ ยังพบว่าบางประโยคที่เป็นประโยคทวิกรรมมีอาจจัดเข้าอยู่ในความหมายใดความหมายหนึ่งได้ และมีการใช้ที่จำกัด เช่น ต้องอยู่ในรูปประโยคคำสั่งเท่านั้น หรือกรรมรองต้องเป็นคำสรรพนามเท่านั้น เป็นต้น ดังในประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

(37) Hit me a home run.

(38) ? Alice hit me a home run.

(39) ? Hit Sally a home run. (Goldberg, 1995: 36)

โกลด์เบิร์กให้ความเห็นว่ากลุ่มประโยคพวกนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาเพราะมีข้อจำกัดพิเศษเมื่อเทียบกับความหมายอื่น ๆ ของหน่วยสร้าง แต่อย่างไรก็ตาม ประโยคทวิกรรมกลุ่มนี้ก็มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์และคำความหมายคล้ายคลึงกับประโยคทวิกรรมอื่น ๆ ดังนั้นโกลด์เบิร์กจึงจัดให้ประโยคทวิกรรมกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มความหมายขอบนอก (marginal status)

ตัวอย่างการวิเคราะห์การมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษแสดงให้เห็นว่าหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ อาจมีความหมายหนึ่งเป็นความหมายศูนย์กลาง และมีความหมายย่อย ๆ แยกแขนงออกมา นอกจากนี้อาจมีบางความหมายที่มีข้อจำกัดในการใช้ อย่างไรก็ตาม ความหมายย่อย ๆ เหล่านั้น ก็จะสื่อความหมายบางอย่างร่วมกัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของหน่วยสร้าง เรียกว่า การมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้าง (constructional polysemy) (Goldberg, 1995: 31)

แนวคิดเรื่องการมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้างอาจนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาความหมายของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยได้ เพราะผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าแต่ละหน่วยสร้างอาจพบกระสวนมากกว่า 1 กระสวน และแต่ละกระสวนอาจสื่อความหมายนัยต่างกัน บางความหมายอาจมีที่ใช้ที่จำกัดหรือมีข้อจำกัดพิเศษ อย่างไรก็ตามความหมายนัยต่าง ๆ เหล่านั้น ก็เป็นไปได้ที่จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งดังจะได้วิเคราะห์ต่อไปในบทที่ 3

อย่างไรก็ตาม คำว่า ความหมายของหน่วยสร้าง ตามที่โกลด์เบิร์กกล่าวถึงนั้น เป็นความหมายประจำหน่วยสร้าง ซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ความหมายพื้นฐานหรือความหมายศูนย์กลาง¹² ความหมายขยายออก และความหมายขอบนอก แต่โกลด์เบิร์กไม่ได้กล่าวถึง ความหมายแก่น (core meaning) ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยหมายถึงคุณสมบัติทางความหมายที่กระสวนต่าง ๆ ในหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ มีร่วมกัน คุณสมบัติทางความหมายที่สกัดออกมาได้นั้น ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นความหมายแก่นของหน่วยสร้าง

¹² โกลด์เบิร์กมิได้ให้นิยามคำว่า ความหมายพื้นฐาน ไว้ อย่างไรก็ตาม จากวิธีที่โกลด์เบิร์กใช้ในการวิเคราะห์หาความหมายพื้นฐานของหน่วยสร้าง way (Way-Construction) สรุปได้ว่า ความหมายพื้นฐาน หมายถึง ความหมายแรกหรือความหมายดั้งเดิมของหน่วยสร้างนั้น หรือเป็นความหมายที่ผู้ใช้จะนึกถึงเป็นความหมายแรก หรือเป็นความหมายที่มีจะถูกผู้พูด-ผู้ฟังตีความมากกว่าความหมายอื่น ๆ ของหน่วยสร้างนั้น

ประเด็นเรื่องความหมายแก่นมิได้ถูกกล่าวถึงในงานของโกลด์เบิร์ก ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า การหาความหมายแก่น อาจเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อหน่วยสร้างมีกระสวนหรือความหมายหลากหลายมาก การหาความหมายแก่นก็อาจเป็นไปได้ยาก ดังที่ปรากฏในหน่วยสร้างทวิกรรมในภาษาอังกฤษ ก็จะมีบางความหมายที่ยากจะหาความสัมพันธ์ทางความหมายร่วมกับความหมายอื่น ๆ ในหน่วยสร้าง อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยยังคงจะหาความหมายแก่นเท่าที่เป็นไปได้สำหรับหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย

สำหรับประเด็นเรื่องความหมายแก่นนี้ เทย์เลอร์ (Taylor, 1995) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีความหมายหลายนัยของคำ ได้เสนอว่า คำคำหนึ่งอาจมีความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบบมีความหมายแก่น (core meaning) ร่วมกัน และแบบขยายเป็นลูกโซ่ (meaning chains)

(1) แบบมีความหมายแก่นร่วมกัน (core meaning) หมายความว่า ในคำคำเดียวนี้มีหลายความหมาย และความหมายต่าง ๆ เหล่านั้นมีคุณสมบัติทางความหมายบางอย่างร่วมกัน เช่น ในภาษาอังกฤษ คำ *climb* 'ปีน' มีความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

(a) The boy climbed the tree.

'เด็กผู้ชายคนนั้นปีนต้นไม้'

(b) The locomotive climbed the mountainside.

'รถไฟแล่นไต่ขึ้นเขา'

(c) The plane climbed to 30,000 feet.

'เครื่องบินทยานขึ้นไปสูง 30,000 ฟุต'

(d.1) The temperature climbed into 90s

'อุณหภูมิเพิ่มสูงเป็น 90 องศา'

(d.2) Prices climbed day by day.

'ราคาเพิ่มสูงขึ้นทุกวัน ๆ'

ประโยค (a) มีคุณสมบัติทางความหมายคือ [ascend] 'ขึ้น' , [clamber] 'ไต่ขึ้นอย่างช้า ๆ (ด้วยแขนขา)' , [proceeds with difficulty] 'ไปด้วยความยากลำบาก' , [self-propel] 'เคลื่อนที่ไปด้วยตนเอง (ไม่ได้อาศัยแรงจากภายนอก)'

ประโยค (b) มีคุณสมบัติทางความหมายคือ [ascend] 'ขึ้น' , [proceeds with difficulty] 'ไปด้วยความยากลำบาก' , [self-propel] 'เคลื่อนที่ไปด้วยตนเอง (ไม่ได้อาศัยแรงจากภายนอก)'

ประโยค (b) แม้รถไฟจะไม่มีคุณสมบัติ [clamber] เพราะไม่มีแขนขา แต่ก็มีลักษณะคล้ายกับ [clamber] ในประโยค (a) คือ มีล้อที่สัมผัสพื้นผิวเส้นทาง

ประโยค (c) มีคุณสมบัติทางความหมายคือ [ascend] 'ขึ้น' , [powerful upward motion] 'การเคลื่อนที่ขึ้นโดยใช้กำลังแรง' , [self-propel] 'เคลื่อนที่ไปด้วยตนเอง (ไม่ได้อาศัยแรงจากภายนอก)'

คุณสมบัติ [clamber] ไม่ปรากฏในประโยค (c) เพราะไม่มีส่วนใดของเครื่องบินสัมผัสกับพื้นผิวเส้นทาง คงมีแต่ คุณสมบัติของ 2 ความหมายที่เหลือที่ร่วมกับประโยค (a) และ (b)

ประโยค (d.1-d.2) มีคุณสมบัติทางความหมายคือ [ascend] 'ขึ้น' และบางครั้งก็มี [gradualness] ด้วย

ประโยค (d.1-d.2) เป็นการใช้ในมิติเรื่องจำนวน ซึ่งต่างจากความหมายอื่นที่กล่าวไปแล้ว ความหมายอื่น ๆ เป็นการใช้ในมิติพื้นที่

กล่าวโดยสรุป คำ climb มีคุณสมบัติทางความหมายที่เป็นแก่นร่วมกันของความหมายทั้งหมดคือ [ascend] 'ขึ้น' อย่างไรก็ตาม เทย์เลอร์ ก็เห็นว่าการสรุปความสัมพันธ์ทางความหมายต่าง ๆ ในคำ ด้วยการหาความหมายแก่นนี้ก็มิใช่ข้อบกพร่อง กล่าวคือ ความหมายย่อยต่าง ๆ ของคำคำนั้น แต่ละความหมายอาจมีรายละเอียดซับซ้อน แต่ความหมายแก่นที่สกัดได้นั้นอาจจะไม่เพียงพอที่จะอธิบายความหมายย่อยต่าง ๆ ของคำคำนั้นได้ โดยเฉพาะกับคำที่มีความหมายหลากหลายน้อยอย่างคำ over 'เหนือ, เกิน, มากกว่า' ในภาษาอังกฤษ ที่มีถึง 16 นัย นอกจากนี้ น่าสังเกตว่า คุณสมบัติทางความหมายที่เป็นแก่นของคำ climb คือ [ascend] นี้ ก็ไม่ทำให้เห็นว่าคำ climb จะมีความหมายต่างจากคำกริยาอื่น เช่น rise, ascend, go up ซึ่งทั้ง 3 คำ มีความหมายว่า 'ขึ้น' เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ การจะสรุปความสัมพันธ์ทางความหมายของคำโดยใช้ลักษณะความหมายแก่นเป็นแนวการวิเคราะห์อาจไม่เหมาะสมนักสำหรับคำที่มีความหมายหลากหลายน้อย

(2) แบบขยายเป็นลูกโซ่ (meaning chain) หมายความว่า ความหมายย่อยต่าง ๆ ของคำคำนั้นสัมพันธ์กันในลักษณะที่มีคุณสมบัติทางความหมายคาบเกี่ยวกันเป็นลำดับไปคล้ายลูกโซ่ที่เกี่ยวโยงกันไป ต่างจากความหมายแก่นในแง่ที่ว่าไม่ได้มีคุณสมบัติใดคุณสมบัติหนึ่งที่มีความหมายทุกนัยมีส่วนร่วม ดังแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

$A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D$ และอื่น ๆ (Taylor, 1995: 108)

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายแบบขยายเป็นลูกโซ่

คำอธิบายแผนภูมิที่ 1

ความหมายนัย A มีคุณสมบัติทางความหมายบางอย่างร่วมกับความหมายนัย B และ ความหมายนัย B มีคุณสมบัติทางความหมายบางอย่างร่วมกับความหมายนัย C และความหมาย นัย C มีคุณสมบัติทางความหมายบางอย่างร่วมกับความหมายนัย D ต่อเนื่องกันไปตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ความหมายนัย C ก็อาจมีคุณสมบัติทางความหมายบางอย่างร่วมกับความหมาย นัย A ได้เล็กน้อย หรืออาจไม่มีเลย ส่วนความหมายนัย D ก็เช่นกัน ดังปรากฏในตัวอย่างคำ over ต่อไปนี้

(a) The lamp hangs over the table.

'ดวงโคมแขวนอยู่เหนือโต๊ะ'

(b) The plane flew over the city.

'เครื่องบินบินอยู่เหนือเมือง'

(c) He walked over the street.

'เขาเดินอยู่บนถนน'

(d) He walked over the hill.

'เขาเดินข้ามภูเขา'

(e) He jumped over the wall.

'เขากระโดดข้ามกำแพง'

(f) He turned over the page.

'เขาพลิกหน้าหนังสือ'

(g) He turned over the stone.

'เขาพลิกก้อนหิน'

(h) He fell over the stone.

'เขาล้มทาบลงบนก้อนหิน' และอื่น ๆ (Taylor, 1995: 110-111)

คำ over ในภาษาอังกฤษเป็นคำบุพบทใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาและคำนาม ที่ตามมา ในเชิงพื้นที่ (spatial sense) ศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายเพื่อแสดงความสัมพันธ์นี้ คือคำว่า เป้าหมาย (trajector) ซึ่งต่อไปจะให้อักษรย่อภาษาอังกฤษว่า TR และจุดอ้างอิง (landmark) ซึ่ง

ต่อไปจะใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษว่า LM ศัพท์ 2 คำนี้ เป็นคำที่แล็งแก็กเคอร์ (Langacker, 1987: 231 อ้างถึงใน Taylor, 1995) คิดขึ้น คำว่า เป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่ตั้งอยู่ หรือกำลังเจาะจงกล่าวถึง ส่วนคำว่า จุดอ้างอิง หมายถึง ฉากหลังของสิ่งที่ตั้งอยู่

ประโยค (a) TR คือ ดวงโคม อยู่ในแนวตั้ง ไม่เคลื่อนที่ และไม่สัมผัสกับ LM คือ โต้ะ

ประโยค (b) TR คือ เครื่องบิน อยู่ในแนวตั้ง เคลื่อนที่ และไม่สัมผัสกับ LM คือ พื้นโลก

ประโยค (c) TR คือ เขา อยู่ในแนวตั้ง เคลื่อนที่ และสัมผัสกับ LM คือ ถนน

ประโยค (d) TR คือ เขา อยู่ในแนวตั้ง เคลื่อนที่ และสัมผัสกับ LM คือ ภูเขา LM มีลักษณะโค้งแบบประซังคว่า ไม่เป็นแนวระนาบเหมือนความหมายอื่นที่กล่าวไปแล้ว ทำให้ลักษณะการเคลื่อนที่ไม่ตรงเป็นแนวระนาบแต่จะเคลื่อนที่ขึ้นในแนวทแยงขึ้น ถึงจุดสูงสุด แล้วค่อยลาดลง

ประโยค (e) TR คือ เขา อยู่ในแนวตั้ง เคลื่อนที่ และไม่สัมผัสกับ LM คือ กำแพง ลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนประโยค (d) คือ ต้องขึ้นก่อน ถึงจุดสูงสุดแล้วค่อยลาดลง

ประโยค (f)¹³ หน้าหนังสือเคลื่อนที่ท่ามุม 180 องศา กับพื้นราบ ขณะที่ถูกพลิก (คำ over ในประโยค (f) มีลักษณะเป็นคำกริยาวิเศษณ์ (adverb) มากกว่าคำบุพบท (preposition)

ประโยค (g) ก้อนหินถูกพลิกท่ามุม 180 องศา กับพื้นราบราวกับว่ามีแกนกลาง

จากประโยคตัวอย่างข้างต้น คำ over ในแต่ละความหมายจะมีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกับความหมายที่อยู่ก่อนหน้าและอยู่ถัดไป เช่น ความหมายของประโยค (a) กับประโยค (b) มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน คือ TR อยู่ในแนวตั้งและไม่สัมผัสกับ LM ความหมายของประโยค (b) กับประโยค (c) มีความหมายร่วมกันคือ TR อยู่ในแนวตั้ง และเคลื่อนที่ ความหมายในประโยค (a) และประโยค (c) มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันเพียงอย่างเดียวคือ TR อยู่ในแนวตั้ง สำหรับความหมายที่อยู่ห่างออกไป อาจจะกล่าวได้ว่าไม่มีคุณสมบัติใดร่วมกันเลย เช่น ความหมายในประโยค (a) กับประโยค (g) ลักษณะการที่มีความหมายร่วมกันแบบคาบเกี่ยวไปเรื่อย ๆ นี้เรียกว่า การขยายความหมายแบบลูกโซ่

การหาลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมายของนัยต่าง ๆ ของคำตามที่เทย์เลอร์เสนอทั้งสองแบบนี้ แม้จะเป็นการศึกษาในระดับคำ แต่ก็อาจนำมาเป็นแนวพิจารณาหาความสัมพันธ์ทางความหมายของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยที่มีกระสวนหลากหลายได้ เพราะตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างแล้ว ไม่มีเส้นขีดคั่นที่ชัดเจนระหว่างคำและหน่วยสร้าง กล่าวคือ

¹³ ประโยค (f) และ (g) เทย์เลอร์ไม่ได้ระบุว่า อะไรเป็น TR และ LM แต่ผู้วิจัยคิดว่า ในประโยค (f) TR คือ หน้าหนังสือ และ LM คือ พื้นราบ ส่วนประโยค (g) TR คือ ก้อนหิน และ LM คือ พื้นราบ

แม้ว่าคำและหน่วยสร้างแตกต่างกันที่ความซับซ้อนของโครงสร้างภายในหน่วย แต่ทั้งคำและหน่วยสร้างต่างก็เหมือนกันในแง่ที่เป็นรูปที่สื่อความหมายได้ (Goldberg, 1995: 7)

จากงานวิจัยของเทย์เลอร์ ผู้วิจัยเห็นว่า การหาความหมายแก่นของหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ อาจทำได้ด้วยการพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมาย (ลักษณะการีต) ของกระสวนต่าง ๆ ภายในหน่วยสร้างโดยการใช้แนวทฤษฎีวิเคราะห์ทั้งสองแบบประกอบกัน และจะพิจารณาว่ามีคุณสมบัติใดเป็นคุณสมบัติที่กระสวนต่าง ๆ มีร่วมกันบ้าง เพื่อจะได้สรุปเป็นความหมายแก่นของหน่วยสร้างนั้น และถ้าหากมีกระสวนใดที่หาลักษณะร่วมกับกระสวนอื่นยาก ลักษณะความสัมพันธ์ก็ควรจะเข้าลักษณะเดียวกับการขยายความหมายแบบลูกโซ่ กล่าวคือมีคุณสมบัติร่วมกับบางกระสวนเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายแก่นของหน่วยสร้างนั้นเป็นประเด็นสำคัญในงานวิจัยนี้ เพราะความหมายแก่นจะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าในหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ แม้จะมีกระสวนที่หลากหลาย หรือบางกระสวนปรากฏในบริบทเฉพาะ แต่กระสวนเหล่านั้นก็ยังคงลักษณะทางความหมายแก่นร่วมกันอยู่ และความหมายแก่นของหน่วยสร้างจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจได้ว่า บางประโยคที่ฟังแปลกหรือไม่เป็นที่ยอมรับในภาษานั้น ก็เป็นเพราะละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้างนั้น ข้อสรุปนี้จะทำให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาในระดับหน่วยสร้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งความเข้าใจภาษาในระดับหน่วยสร้างนี้ นับเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้เข้าใจภาพโดยรวมของโครงสร้างภาษาหนึ่ง ๆ ได้

2.3.3.2 ความหมายสะท้อนประสบการณ์พื้นฐานของมนุษย์

ตามแนวคิดไวยากรณ์หน่วยสร้าง หน่วยสร้างต่าง ๆ ในภาษาจะสื่อความหมายที่สะท้อนจากเหตุการณ์สามัญซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำในประสบการณ์ของมนุษย์ เช่น การเคลื่อนไหวที่ การมีสภาพ การเป็นเจ้าของ การก่อเหตุ การเปลี่ยนสภาพ เป็นต้น แล็งแก็กเคอร์ (Langacker, 1991 อ้างถึงใน Goldberg, 1995) กล่าวว่า มนุษย์ได้สังมจากเหตุการณ์เหล่านั้นในรูปของมโนทัศน์พื้นฐาน (conceptual archetypes) เข้าไว้ในระบบความคิด และมโนทัศน์พื้นฐานนี้เองเป็นสิ่งที่กำหนดโครงสร้างภาษาของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ต้องการจะถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสังมไว้ในรูปของมโนทัศน์พื้นฐานนี้ออกมา มนุษย์ก็จะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอด หรืออีกนัยหนึ่ง มโนทัศน์พื้นฐานเหล่านี้จึงเป็นเสมือนแหล่งกำเนิดโครงสร้างภาษาหรือหน่วยสร้างพื้นฐานทางภาษานั้นเอง

มโนทัศน์พื้นฐานจะมีการขยายขอบเขตด้วย เนื่องจากว่ามนุษย์มีแนวโน้มจะตีความหมายประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือที่ไม่คุ้นเคยในกรอบมโนทัศน์พื้นฐานเดิมที่มนุษย์เห็นว่าใกล้เคียง และอีก

สาเหตุหนึ่งก็คือ มนุษย์พยายามปรับใช้ภาษาในคลังซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถใช้ถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ ๆ อันหลากหลายและเกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุดได้

ข้อสนับสนุนในประเด็นที่ว่าความหมายของหน่วยสร้างจะสะท้อนจากเหตุการณ์สามัญในประสบการณ์ของมนุษย์มาจากหลักฐานเรื่องการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยเฉพาะคำกริยาที่มีความหมายที่สัมพันธ์กับหน่วยสร้างพื้นฐานนั้น เด็กจะเรียนรู้ก่อน และใช้บ่อยกว่าคำกริยาตัวอื่น ๆ เช่น go 'ไป', put 'วาง', make 'สร้าง', do 'ทำ' และ get 'ได้รับ' (Clark, 1978 อ้างถึงใน Goldberg, 1995)

นอกจากนี้ บาวเวอร์แมน (Bowerman, 1989 อ้างถึงใน Goldberg, 1995) ยังสังเกตว่าเรื่องราวที่เด็กเล็ก ๆ พูดจะเกี่ยวข้องกับความหมายของหน่วยสร้างพื้นฐาน เช่น มีผู้กระทำ การกระทำ สถานที่ การแสดงความเป็นเจ้าของ การปรากฏ การเกิดซ้ำ การไม่ปรากฏ และการหายไปของวัตถุ และตามแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างรูปโครงสร้างประโยคมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความหมาย ดังนั้น สิ่งที่เด็กจะเรียนรู้เมื่อเขาเรียนรู้โครงสร้างประโยคง่าย ๆ คือ วิธีที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นโครงสร้างภาษา เช่น เด็ก ๆ ได้เรียนรู้หรือมีประสบการณ์ของการส่งหรือถ่ายโอนความเป็นเจ้าของระหว่างผู้ให้และผู้รับ การทำให้วัตถุเคลื่อนที่ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพ เด็ก ๆ ก็จะได้รับประสบการณ์หรือมโนทัศน์เหล่านี้ไว้ และถ่ายทอดมโนทัศน์พื้นฐานเหล่านี้ออกมาเป็นรูปโครงสร้างภาษานั้นเอง จากนั้นโครงสร้างเหล่านี้ก็จะขยายการใช้ออกไปอย่างกว้างขวาง ด้วยการประยุกต์ใช้โครงสร้างที่คุ้นเคย กับบริบทหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ข้อมูลจากการเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นหลักฐานสนับสนุนข้อสรุปที่ว่าเหตุการณ์ที่ถ่ายทอดโดยหน่วยสร้างนั้นมักเป็นเหตุการณ์สามัญหรือประสบการณ์พื้นฐานของมนุษย์

2.4 งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์

2.4.1 งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย

2.4.1.1 รัชมี วิจิตรวาทการ (Vichit-Vadakan, 1976) ศึกษาความต่างทางความหมายของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย 3 ชนิด คือ หน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ โดยยกตัวอย่างประโยคดังนี้

(40) สักกะทำกระจกแตก

(41) สักกะให้เด็กวิ่ง

(42) สักกะทำให้แก้วล้ม (Vichit-Vadakan, 1976: 460)

รัศมีสรุปว่าหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ทั้ง 3 ชนิดนี้ มีความหมายต่างกันในแง่ความไม่จงใจ (inadvertence) ในการก่อเหตุของประธาน 1 ดังนี้

หน่วยสร้างทำ สื่อความหมายว่า ประธาน 1 ก่อเหตุด้วยความไม่จงใจ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นโดยบังเอิญ เช่น ในประโยค (40) เหตุการณ์กระจกแตกเกิดขึ้นเพราะสັกกะ แต่สັกกะไม่ได้จงใจที่จะให้เกิดผลเช่นนั้น

ขณะที่หน่วยสร้างให้ สื่อความหมายว่า ประธาน 1 ก่อเหตุด้วยความจงใจ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นด้วยความจงใจของผู้ก่อเหตุ เช่น ในประโยค (41) เหตุการณ์เด็กวิ่งเกิดขึ้นเพราะสັกกะ และสັกกะจงใจจะให้เกิดผลเช่นนั้น

ส่วนหน่วยสร้างทำให้ สื่อความหมายโดยนัยว่า ประธาน 1 เป็นกลางในแง่ของความจงใจ ในการก่อเหตุ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นด้วยความจงใจของผู้ก่อเหตุหรือไม่ก็ได้ เช่น ในประโยค (42) เหตุการณ์แก้วล้ม เกิดขึ้นด้วยความจงใจของสັกกะหรือไม่ก็ได้

2.4.1.2 กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986: 21-76) ได้วิเคราะห์ความต่างทางความหมายโดยนัย (semantic implications) ของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ทั้ง 3 ชนิด โดยพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

(1) ประธานของหน่วยสร้างเป็นมนุษย์หรือไม่ ซึ่งกิ่งกาญจน์ได้สรุปว่า ประธานของหน่วยสร้างทำ และ หน่วยสร้างทำให้ มีคุณสมบัติเป็นมนุษย์หรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ประธานจึงมีคุณสมบัติ [±มนุษย์] แต่สำหรับหน่วยสร้างให้ ประธานของหน่วยสร้างจะต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น ดังนั้น ประธานจึงมีคุณสมบัติ [+มนุษย์]

(2) ประธานเป็นผู้กระทำ (active subject) หรือเป็นเพียงผู้อนุญาต (passive subject) สำหรับหน่วยสร้างทำและหน่วยสร้างทำให้ ประธานมีคุณสมบัติเป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์เหตุ (อาจจะจงใจหรือไม่ก็ได้) ประธานของหน่วยสร้างทั้งสองจัดเป็นผู้กระทำ [+ active subject] ซึ่งต่างจากหน่วยสร้างให้ ประธานของหน่วยสร้างมิได้เป็นผู้กระทำ หากแต่เป็นเพียงผู้อนุญาตให้เกิดเหตุการณ์ ประธานของหน่วยสร้างให้ จึงมีคุณสมบัติเป็นผู้อนุญาต [- active subject]

(3) เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นจากความจงใจของประธานหรือไม่ สำหรับหน่วยสร้างทำ ประธานไม่มีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นเป็นความบังเอิญ ดังนั้น หน่วยสร้างทำ จึงมีคุณสมบัติ [- intended causation] ขณะที่หน่วยสร้างให้ ประธานมีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นด้วยความจงใจของประธาน ดังนั้นหน่วยสร้างให้ จึงมีคุณสมบัติ [+ intended causation] และสำหรับหน่วยสร้างทำให้ มีความเป็นกลางในแง่ที่ไม่สามารถระบุได้ว่า ประธานมีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผลหรือไม่ ดังนั้น หน่วยสร้างทำให้ จึงมีคุณสมบัติ [± intended causation]

(4) เหตุการณ์ผลเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของประธานหรือไม่ สำหรับหน่วยสร้างทำ ประธานก่อเหตุโดยตรงต่อกรรม หมายความว่า เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำของ ประธานโดยตรง ประธานกระทำอะไรบางอย่างต่อกรรมด้วยการสัมผัสโดยตรง ส่งผลให้กรรมมีการเปลี่ยนแปลงเพราะการกระทบโดยตรงจากประธาน ดังนั้นหน่วยสร้างทำ จึงมีคุณสมบัติ [+ direct causation] ขณะที่ หน่วยสร้างให้ ประธานมิได้ก่อเหตุโดยตรงต่อกรรม ประธานเป็นเพียงผู้อนุญาตให้กรรมดำเนินเหตุการณ์ผลได้ ดังนั้น กรรมจึงมีส่วนในเหตุการณ์ผลเองด้วย กล่าวได้ว่า เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากการกระทำโดยตรงของประธาน หน่วยสร้างให้ จึงมีคุณสมบัติ [- direct causation] และสำหรับหน่วยสร้างทำให้ ประธานไม่จำเป็นต้องกระทำโดยตรงต่อผู้รับเหตุ จึงเป็นกลางในแง่นี้ ดังนั้นหน่วยสร้างทำให้ จึงมีคุณสมบัติ [\pm direct causation]

กล่าวโดยสรุป กิงกาญจน์มุ่งศึกษาความต่างของหน่วยสร้างการีตทั้ง 3 ชนิด ในแง่คุณสมบัติทางความหมายที่สื่อโดยนัยในแต่ละหน่วยสร้าง คุณสมบัติดังกล่าวจำแนกได้เป็น คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบที่เป็นประธานของหน่วยสร้าง และคุณสมบัติของลักษณะการีต (nature of causation) อย่างไรก็ตาม กิงกาญจน์ยังมิได้ศึกษาคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบที่เป็นผู้รับเหตุ และ ลักษณะกริยาของผู้รับเหตุ

2.4.1.3 วิภา วงศ์สันตวินิช (2526) ได้วิเคราะห์หน่วยสร้างการีตทั้ง 3 ชนิด ใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

(1) การกของผู้ก่อเหตุ ซึ่งวิภา สรุปว่า ประธานของหน่วยสร้างทำ มีการกเป็นผู้กระทำ (agent) ประธานของหน่วยสร้างให้ มีการกเป็นผู้ริเริ่มเหตุการณ์ (initiator) และ ประธานของหน่วยสร้างทำให้ มีการกเป็นเครื่องมือ (instrument)

(2) อรรถลักษณะของประธานของหน่วยสร้างทั้ง 3 ชนิด ซึ่งสรุปได้ว่า ประธานของหน่วยสร้างทำ จะต้องเป็นสิ่งมีชีวิตอาจเป็นมนุษย์หรือไม่ก็ได้ ขณะที่ประธานของหน่วยสร้างให้ จะต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น และประธานของหน่วยสร้างทำให้ มีอรรถลักษณะหลากหลาย กล่าวคือ อาจเป็นนามธรรม หรือเป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นมนุษย์ หรือเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่ไม่ใช่นามธรรมก็ได้

(3) ลักษณะของคำกริยาในประโยคข้อของหน่วยสร้าง ซึ่งวิภาได้ใช้เกณฑ์จำแนกประเภทของคำกริยาตามทฤษฎีของเชฟ (Chafe, 1975 อ้างถึงใน วิภา วงศ์สันตวินิช) สรุปได้ว่า หน่วยสร้างทำ มีกริยาในประโยคข้อเป็นกริยาที่แสดงขบวนการ (process verbs) เช่น "น้องทำกระจกแตก" คำ แตก เป็นคำกริยาแสดงขบวนการเพราะแสดงผลที่เกิดจากการก่อเหตุ

ในหน่วยสร้างให้ มีกริยาในประโยคชั้นเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ (action verbs) เช่น "ครูให้นักเรียนยืน" คำ ยืน เป็นคำแสดงการกระทำ หรืออาจเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการกระทำ (process-action verbs) เช่น "แม่ให้ฉันทำกับข้าว" กริยาวลี ทำกับข้าว แสดงผลที่ได้จากการกระทำคือ กับข้าว และแสดงการกระทำคือ การลงมือทำกับข้าว

ในหน่วยสร้างทำให้ คำกริยาในประโยคชั้นอาจเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น "ลูกทำให้พ่อแม่ทะเลาะกัน" คำ ทะเลาะ เป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ หรืออาจเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการเช่น "น้ำมันทำให้ปลาตาย" คำ ตาย แสดงผลที่เกิดจากการก่อเหตุ หรืออาจเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ-การกระทำ เช่น "จิมทำให้ฉันกวาดบ้าน" คำ กวาด แสดงผลของการกวาด และแสดงอาการกวาด ซึ่งเป็นกริยา

จะสังเกตได้ว่า วิชา ได้ศึกษาองค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาแบบวิเคราะห์ทั้ง 3 ชนิด ในเชิงเปรียบเทียบในแง่คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยา โดยศึกษาองค์ประกอบที่เป็นผู้ก่อเหตุ และ คำกริยาในประโยคชั้นของหน่วยสร้าง แต่วิทยายังมิได้ศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของผู้รับเหตุ และยังไม่ได้ศึกษาความหมายของหน่วยสร้างทั้งสาม

2.4.1.4 โนมูระ (Nomura, 1994) ได้ศึกษาองค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาแบบวิเคราะห์ทั้ง 3 ชนิดในเชิงเปรียบเทียบในแง่คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาแบบวิเคราะห์ ในภาษาไทย เวียดนาม และเขมร ในส่วนของภาษาไทยสรุปได้ว่า

หน่วยสร้างทำ (1) ประธานของหน่วยสร้างหรือผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งมีชีวิต [+ animate]¹⁴ และอาจมีความจงใจก่อเหตุหรือไม่ก็ได้ [± volition] (2) ผู้รับเหตุอาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ [±animate] และไม่มี ความจงใจแสดงกริยาที่เป็นผล [- volition] (3) กริยาของผู้รับเหตุจะไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน [-self-controllable action] เช่น "เขาทำฉันล้ม"

หน่วยสร้างให้ (1)ประธานของหน่วยสร้างต้องเป็นสิ่งมีชีวิต [+ animate] และมีความจงใจก่อเหตุ [+ volition] (2) ผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิต [+ animate] (3)กริยาของผู้รับเหตุอยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน [+self-controllable action] อย่างไรก็ตาม ในประโยคคำสั่งอย่าง "ให้น้ำเดือดก่อนสิ" หรือ ประโยคคำสั่งห้ามอย่าง "อย่าให้น้ำเดือด" ผู้รับเหตุเป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ [- animate] และกริยาของผู้รับเหตุก็ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน [-self-controllable action]

¹⁴ โนมูระมิได้ระบุว่า ประธานของหน่วยสร้างเป็น สิ่งมีชีวิต [+ animate] แต่จากตัวอย่างที่ยกมา กล่าวได้ว่า มีคุณสมบัติเป็นสิ่งมีชีวิต [+ animate]

หน่วยสร้างทำให้ (1) ประธานของหน่วยสร้างเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ [\pm animate] และมีความจงใจก่อเหตุหรือไม่ก็ได้ [\pm volition] (2) ผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ [\pm animate] (3) กริยาของผู้รับเหตุในมูระมิได้ระบุว่าเป็นอย่างไ

กล่าวโดยสรุป โนมูระศึกษาคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ทั้ง 3 ชนิดไว้ครบทุกองค์ประกอบ กล่าวคือคุณสมบัติทางความหมายของผู้ก่อเหตุ ผู้รับเหตุ และคำกริยาแสดงผล ทำให้สามารถทราบลักษณะโครงสร้างของหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยได้ว่าในหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์แต่ละชนิดนั้น มีกระสวน (pattern) อย่งไรบ้าง อย่งไรก็ตาม โนมูระยังมีได้ศึกษาความหมายของหน่วยสร้างทั้งสาม

2.4.2 สรุปงานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย

ประเด็นศึกษาในงานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยที่ผ่านมา จำแนกได้เป็น 2 ประเด็น คือ (1) วิเคราะห์และเปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบในหน่วยสร้างทั้งสามหน่วยสร้าง ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ วิภา วงศ์สันติวิช กิงกาญจน์ เทพกาญจนา และ โนมูระ (2) วิเคราะห์และเปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายของหน่วยสร้าง ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของรัศมี วิจิตรวาทการ และ กิงกาญจน์ เทพกาญจนา

อย่งไรก็ตาม การศึกษาคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยที่ผ่านมา นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีตัวอย่างประโยคการีตแบบวิเคราะห์อื่นอีก ที่งานวิจัยที่ผ่านมายังไม่ได้กล่าวถึง เช่น จากตัวอย่างประโยคต่อไปนี้ "เขาให้โต๊ะอยู่ทางซ้าย ให้เก้าอี้อยู่ทางขวา" คำ โต๊ะ และ เก้าอี้ เป็น สิ่งไม่มีชีวิต [-animate] แต่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุ ให้ ได้ หรือประโยคอย่าง "เศรษฐกิจทำให้ชีวิตฉันปั่นป่วน" จะพบว่าเศรษฐกิจ เป็น สิ่งไม่มีชีวิต [-animate] แต่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุทำให้ ในตำแหน่งของผู้ก่อเหตุได้ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ไม่ปรากฏในกระสวนประโยคที่ได้จากการวิเคราะห์ในงานวิจัยที่ผ่านมา ทำให้เห็นได้ว่า กระสวนประโยคของหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยน่าจะมีที่แตกต่างไปจากที่สรุปได้จากงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าศึกษาเพราะงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีงานวิจัยชิ้นใดที่จะตอบคำถามได้ว่าหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยนั้น มีกระสวนประโยคเป็นอย่งไรบ้าง ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาประเด็นนี้จะทำให้งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ความหมายแก่นของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์แต่ละชนิด กล่าวคือ น่าสนใจว่า กระบวนประโยคที่หลากหลายในหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์หน่วยสร้างหนึ่ง ๆ นั้น สื่อความหมายอย่างไรอย่างหนึ่งร่วมกันหรือไม่ เช่น ประโยค "เขาทำแก้วแตก" และ "เศรษฐิกิจทำชีวิตฉันปั่นป่วน" แม้กระบวนของประโยคทั้งสองของหน่วยสร้างทำ จะแตกต่างกัน แต่ก็พอจะเห็นได้ว่า ประโยคทั้งสองมีลักษณะทางความหมายอะไรบางอย่างร่วมกันอยู่ เช่น ภาวะจำยอมของผู้รับเหตุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หน่วยสร้างทำ มีความหมายแก่นประการหนึ่งคือ สื่อถึงภาวะจำยอมของผู้รับเหตุ จึงน่าสนใจว่า เมื่อได้ศึกษาข้อมูลตัวอย่างประโยคการริตมากยิ่งขึ้นนี้ โดยเฉพาะตัวอย่างประโยคที่พบเฉพาะในบางบริบทนั้น ประโยคเหล่านั้น ยังจะสื่อความหมายในทำนองเดียวกันนี้อยู่อีกหรือไม่ ซึ่งถ้าสามารถหาข้อสรุปได้ว่า กระบวนประโยคอันหลากหลายในหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์หนึ่ง ๆ นั้น สื่อความหมายได้ร่วมกัน ก็จะสามารถแสดงให้เห็นว่า หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์แต่ละชนิดก็จะสื่อความหมายเฉพาะของหน่วยสร้างนั้น หรืออีกนัยหนึ่ง หน่วยสร้างทำ ซึ่งมีโครงสร้างคือ ประธาน 1 + ทำ + ประธาน 2 + กริยา 2 แม้จะมีกระบวนประโยคหลากหลายในโครงสร้างดังกล่าว แต่กระบวนประโยคเหล่านั้นก็สื่อความหมายบางอย่างร่วมกัน และแตกต่างจากหน่วยสร้างให้ ซึ่งมีโครงสร้างคือ ประธาน 1 + ให้ + ประธาน 2 + กริยา 2 ซึ่งก็สื่อความหมายเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยสร้าง

อย่างไรก็ตาม กิ่งกาญจน์ และรัศมี ได้สรุปความหมายของหน่วยสร้างทำ ว่าประธานไม่สนใจในส่วนของเหตุการณ์ผล และสำหรับหน่วยสร้างให้ ประธานสนใจในส่วนของเหตุการณ์ผล และหน่วยสร้างทำ ให้ ประธานเป็นกลางไม่สนใจในส่วนของเหตุการณ์ผล

จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ทั้งของกิ่งกาญจน์ และ วิภา เป็นความเห็นที่น่าสนใจ จักพอเป็นแนวทางในการพิสูจน์ได้ว่า เมื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น ได้กระบวนอื่นที่ต่างไปจากของเดิมที่มีมานั้น ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของหน่วยสร้างแต่ละชนิดนั้น ยังจะเหมือนเดิมหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มียานวิจัยใดที่ให้เหตุผลว่าทำไมแต่ละหน่วยสร้างจึงมีข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบ เช่น ทำไมประโยค *เขาทำน้ำองต็มน้ำ" หรือ *เขาให้น้องตกน้ำ" จึงไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา ทำไมประโยค เขาทำฉันวิ่ง" จึงฟังแปลก นอกจากนี้ บางประโยคก็มีได้มีคุณสมบัติตามที่ศึกษามา แต่เหตุใดยังเป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น เขาให้โต๊ะอยู่ทางซ้าย แก้อื้ออยู่ทางขวา" ผู้วิจัยเห็นว่าความเข้าใจเรื่องความหมายของหน่วยสร้างน่าจะคลี่คลายปัญหาข้างต้นนี้ได้

2.4.3 งานวิจัยที่ว่าด้วยหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาต่างประเทศ

การศึกษาหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาอื่น ๆ นั้น มีประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์สนใจคือ ความต่างทางความหมายของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ชนิดต่าง ๆ ในภาษานั้น ๆ เช่น

ชิบาตานิ (Shibatani, 1973 อ้างถึงใน Goldsmith, 1984) เปรียบเทียบความต่างของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาแสดงเหตุคือ make get และ have ชิบาตานิสรุปว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้หน่วยสร้างทั้งสามสื่อความหมายโดยนัยต่างกันนั้นก็คือระดับการออกแรงต้านทาน (resistance) ที่ผู้ก่อเหตุประสบในระหว่างการก่อเหตุต่อผู้รับเหตุ ประโยคการริตที่มีคำ make นั้น ผู้ก่อเหตุจะประสบแรงต้านทานจากผู้รับเหตุสูง ส่วนประโยคการริตที่มีคำ get ผู้ก่อเหตุประสบแรงต้านทานน้อยกว่าประโยคการริตที่มีคำ make เพราะผู้รับเหตุออกแรงต้านทานเพียงเล็กน้อย และประโยคการริต have นั้น ไม่มีเรื่องแรงต้านทานเข้ามาเกี่ยวข้องเลย

โกลด์สมิธ (Goldsmith, 1984) เห็นว่าข้อสรุปของชิบาตานินั้นมาจากตัวอย่างข้อมูลที่ผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นมนุษย์ ซึ่งในความเป็นจริงมีตัวอย่างอื่น ๆ ที่ผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุไม่ใช่มนุษย์ด้วย และการเลือกใช้กริยาแสดงการริต make get have นั้น สัมพันธ์กับคุณสมบัติทางความหมายของผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุด้วย ดังนี้

(1) ถ้าผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นมนุษย์ ใช้กริยาแสดงการริตได้ทั้งสามคือ have get และ make โดยที่ประโยคการริตที่มีคำ make ใช้ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุออกแรงบังคับ (coercion) ต่อผู้รับเหตุ ประโยคการริตที่มีคำ get ใช้ในกรณีที่มีการชักชวน (persuasion) หรือการบังคับก็ได้ ส่วนประโยคการริตที่มีคำ have ใช้ในกรณีที่ไม่มีการบังคับ

(2) ถ้าผู้ก่อเหตุเป็นมนุษย์ แต่ผู้รับเหตุไม่ใช่มนุษย์ใช้ประโยคการริตที่มีคำ make แต่ถ้าผู้รับเหตุเป็นวัตถุที่มีแรงภายในที่จะเคลื่อนที่เองได้ด้วย (internal energy source) เช่น เครื่องยนต์ประตู่ไฟฟ้า ใช้ประโยคการริตที่มีคำ get เช่น

I got the computer (program) to generate all the primes up to 1,973.

(Goldsmith, 1984: 124)

(3) ถ้าผู้ก่อเหตุเป็นวัตถุ แต่ผู้รับเหตุเป็นมนุษย์ ใช้คำ get หรือคำ make ก็ได้ แต่ใช้ have ไม่ได้ สำหรับประโยคการริตที่มีคำ get นั้น ใช้ในกรณีที่ผู้รับเหตุยังมีโอกาสได้คิดหรือตัดสินใจด้วยตัวเองด้วยส่วนหนึ่ง เช่น

The point of a good book is to get you to think about your own values.

(Goldsmith, 1984: 125)

ส่วนประโยคกริยาที่มีคำ make นั้น ใช้ในกรณีที่ผู้รับเหตุไม่มีโอกาสตัดสินใจใด ๆ เลย ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุเป็นวัตถุ เช่น

The noise of the shot made Zeke stop dead.

(Goldsmith, 1984: 125)

(3) ถ้าผู้ก่อเหตุเป็นวัตถุ และผู้รับเหตุก็เป็นวัตถุ ใช้ประโยคกริยาที่มีคำ make ได้อย่างเดียว

จากงานของโกลด์สมิทจะเห็นว่ากริยาเลือกใช้กริยาแสดงการริต make get have นั้น สัมพันธ์กับคุณสมบัติทางความหมายของผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุด้วย อย่างไรก็ตาม โกลด์สมิทก็ยังมิได้ชี้ให้เห็นว่าเหตุใดกริยาแสดงการริตจึงได้มีส่วนสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางความหมายของผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุ

แวร์ฮาเจนและเคมเมอร์ (Verhagen and Kemmer, 1997) ได้เปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบและความหมายโดยนัยของหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ 2 ชนิด ในภาษาดัตช์ คือ หน่วยสร้างที่มีคำกริยาแสดงเหตุ doen 'ทำ' และหน่วยสร้างที่มีคำกริยาแสดงเหตุ laten 'ให้'

ในประเด็นคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ เวิร์ฮาเจนและเคมเมอร์ศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่เป็นผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุ

สำหรับหน่วยสร้าง doen ผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งมีชีวิต ผู้รับเหตุมักจะเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ส่วนหน่วยสร้าง laten ผู้ก่อเหตุ 99 % เป็นสิ่งมีชีวิต ผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้

ในประเด็นความหมายโดยนัยของหน่วยสร้างสรุปได้ดังนี้ หน่วยสร้าง laten สื่อความหมายการริตแบบอ้อม (indirect causation) โดยมีความหมายย่อย ๆ 2 ความหมายคือ การอนุญาต (permission/enablement) และ การบังคับ (coercion) ทั้ง 2 ความหมายย่อยนี้มีความหมายโดยนัยเหมือนกันคือ เป็นลักษณะการริตแบบอ้อม (indirect causation) กล่าวคือ เหตุการณ์ผลมิได้เกิดขึ้นจากผู้ก่อเหตุกระทำต่อผู้รับเหตุโดยตรง หากแต่เกิดจากแรงอื่นที่เป็นสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโดยตรง ขณะที่แรงจากผู้ก่อเหตุเป็นเพียงแรงเสริม ดังนั้น หน่วยสร้าง laten จึงสื่อ

ลักษณะการีตแบบอ้อม ส่วนหน่วยสร้าง doen คือลักษณะการีตแบบโดยตรง เพราะเหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นจากแรงของผู้ก่อเหตุโดยตรง มิได้เกิดจากแรงหรือเหตุอื่นใด

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาต่างประเทศทั้ง 3 ขึ้นได้ชี้ให้เห็นว่า ในภาษาหนึ่ง ๆ มีหน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์มากกว่า 1 ชนิด แต่ละชนิดมีการใช้ต่างกัน และมีความหมายโดยนัยต่างกัน และด้วยแนวคิดที่ว่าคำกริยาแสดงเหตุและคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบน่าจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนั้น จึงมีการศึกษาคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบด้วย ดังที่ปรากฏในงานของ โกลด์ส密斯 และ แวร์ฮาเจนและเคมเมอร์ แนวคิดดังกล่าวเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของการมองความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและความหมายของหน่วยสร้างแต่ละชนิด ซึ่งนับเป็นมุมมองที่น่าสู้นำแนวคิดตามแบบทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างได้ ในแง่ที่ต่างก็เห็นว่าคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบภายในหน่วยสร้างมิใช่สิ่งที่กำหนดเองตามแต่ผู้ใช้ภาษาจะพอใจ หากแต่มีเรื่องความหมายของหน่วยสร้างมากำกับอยู่

2.5 คำกริยา ให้ เป็น ในฐานะที่เป็นคำกริยาแสดงเหตุ ให้

2.5.1 หน้าที่และความหมายของคำ ให้ ในภาษาไทย

คำ ให้ เป็นคำที่มีหน้าที่ และความหมายหลากหลาย ในอดีตได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับคำ ให้ ดังนี้

2.5.1.1 อรรถัย เดชธำรง (2513) วิเคราะห์หน้าที่ หรือบทบาททางไวยากรณ์ของคำ ให้ โดยพิจารณาจากตำแหน่งที่คำ ให้ ปรากฏในประโยค สรุปได้ดังนี้

(1) คำ ให้ ที่เป็นคำกริยาทวิกรรม ซึ่งหมายถึงคำกริยาที่ต้องมีกรรมตรง (direct object) และกรรมรอง (indirect object) รองรับ เมื่อปรากฏในประโยคอาจจะทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาทวิกรรม ซึ่งอาจจะมีหน่วยกรรมรองที่ตามหลังเป็นหน่วยกรรมรองที่มีหรือไม่มีคำบุพบทอยู่ด้วยก็ได้ เช่น “เขาให้ขนมน้อง” (ขนม เป็นกรรมตรง และน้อง เป็นกรรมรอง)

(2) คำ ให้ ที่เป็นคำบุพบท เมื่อปรากฏในประโยคอาจจะทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 อย่างต่อไปนี้

(2.1) ขึ้นต้นส่วนขยายในหน่วยกริยากรรม/กรรม/ทวิกรรม เช่น

แม่ให้ผมให้ลูก ให้ลูก เป็นส่วนขยายกริยากรรม ให้

(2.2) ขึ้นต้นหน่วยกรรมรอง เช่น

เขาคืนเงินให้แดง แแดง เป็นหน่วยกรรมรอง

(3) คำ ให้ ที่เป็นคำกริยากรรมเหตุกัต¹⁵ เมื่อปรากฏในประโยค จะต้องมีอนุพากย์นาม (noun clause)¹⁶ ตามหลัง 1 อนุพากย์เสมอ เช่น “นิตให้น้องนอน” (น้องนอน เป็นอนุพากย์นาม)

(4) คำ ให้ ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ เมื่อปรากฏในประโยคอาจจะทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(4.1) ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นของอนุพากย์นาม เช่น
แดงขอร้องนิตให้กลับบ้าน (ให้กลับบ้าน เป็น อนุพากย์นาม)

(4.2) ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุพากย์วิเศษณ์ เช่น
นิตยกเก้าอี้ให้แขกนั่ง (ให้แขกนั่ง เป็นอนุพากย์วิเศษณ์)

(5) คำ ให้ ที่เป็นคำหลังกริยา เมื่อปรากฏในประโยคอาจจะทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยแก่น เช่น “ระวังเขาจะตีหัวให้อีกนะ”

อิวาซากิและแยป (Iwasaki and Yap, 1998) ได้กล่าวถึงกระบวนการทางปริธานที่คำ ให้ ในภาษาไทยได้กลายจากคำบอกเนื้อความ (content word) เป็นคำไวยากรณ์ (function word)¹⁷ โดยใช้ข้อมูลของอรทัย เดชธำรง (2513) เป็นข้อมูลสำคัญประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

คำ ให้ ในภาษาไทยได้กลายจากคำกริยาแท้ เป็นคำไวยากรณ์ด้วยเหตุผล 2 ประการคือ (1) โครงสร้างประโยคในภาษาไทย (clause formation mechanism in Thai) และ (2) ระบบปริธานของผู้พูดภาษาไทย โดยมีลำดับการกลายทางไวยากรณ์ดังนี้¹⁸

¹⁵ คำกริยากรรมเหตุกัต หมายถึง คำที่เมื่อปรากฏในประโยค จะต้องมีอนุพากย์นาม ตามหลัง 1 อนุพากย์เสมอ เช่น คำ อนุญาต ในประโยค “แดงอนุญาตให้นิตมา” คำ ตั้งใจ ในประโยค “เราตั้งใจว่าจะไปโรงเรียน” ความว่า “ให้นิตมา” และ “ว่าจะไปโรงเรียน” จัดเป็นอนุพากย์นาม (อรทัย เดชธำรง, 2513: 80)

¹⁶ อนุพากย์ (clause) หมายถึงประโยค ได้แก่ ประโยคสามัญที่ลดฐานะลงมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของประโยคซับซ้อนและประโยคผสม (วิจิตรนภาอนุพงศ์, 2542: 129)

¹⁷ คำบอกเนื้อความ หมายถึง คำที่สามารถสื่อความหมายที่ชัดเจนว่าอ้างถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม เหตุการณ์ การกระทำ สภาพ คุณสมบัติ โดยสามารถสื่อความหมายได้ตามลำพัง ไม่ต้องอาศัยคำอื่นมาช่วย คำบอกเนื้อความมักจะจัดอยู่ในหมวดคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำวิเศษณ์ เช่น คำ แดง ไป โรงเรียน ในประโยค แดงกำลังไปโรงเรียน ส่วนคำไวยากรณ์ หมายถึง คำที่แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างคำ เช่น คำบุพบท ของ ในประโยค ดินสอของแดง หรือแสดงลักษณะทางไวยากรณ์ของคำหลัก โดยบอกกาล การณ์ลักษณะ หรืออรรถาภิธานะ เช่น แดงคงไปโรงเรียน คำ คง เป็นคำไวยากรณ์ ถือเป็นคำช่วยกริยาที่มีตำแหน่งหน้ากริยาวิ (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 6-7)

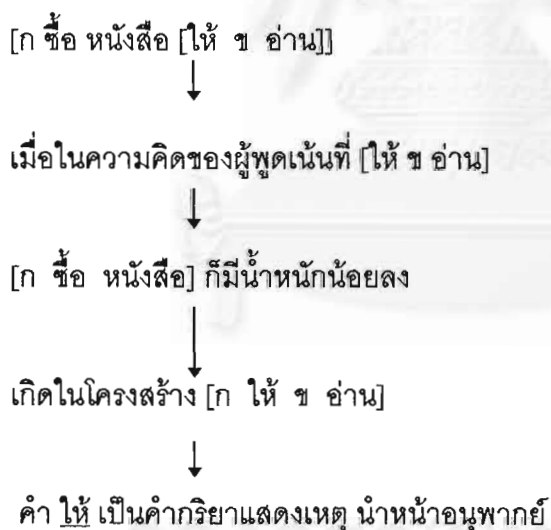
¹⁸ กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า การกลายทางไวยากรณ์ (grammaticalization) หมายถึง การที่คำบอกเนื้อความได้สูญเสียความหมายที่เป็นเนื้อความไป และมีหน้าที่ทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้นมาในบางบริบท จนพัฒนามากลายเป็นคำไวยากรณ์ไปด้วย ในบางกรณีคำที่เป็นคำบอกเนื้อความนั้นจะยังคงปรากฏในภาษาควบคู่กับคำไวยากรณ์แต่มีการใช้ลดน้อยลง (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 11)

[ผู้ทำ อ่าน หนังสือ [ให้ ฉัน]] (benefactive interpretation) โครงสร้างเป็นประโยคความเดียว 2 ประโยคซ้อนกัน

จากโครงสร้างประโยคแสดงกรรมรอง และประโยคแสดงผู้รับประโยชน์ ได้พัฒนาไปสู่ประโยคที่แสดงวัตถุประสงค์ (purposive sentence) ด้วยโครงสร้างที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คือมีคำกริยาเติมหลังกรรมรอง เช่น ในประโยค เขาซื้อหนังสือให้ฉันอ่าน ประโยคนี้เป็นการแสดงวัตถุประสงค์ชัดเจนกว่าประโยคแสดงผู้รับประโยชน์

การที่คำบอกเนื้อความ ให้ กลายมาเป็นคำไวยากรณ์ที่ทำหน้าที่แสดงวัตถุประสงค์นี้ เป็นผลมาจากโครงสร้างประโยคในภาษาไทยที่อนุญาตให้คำกริยาเกิดเรียงต่อ ๆ กันไปได้ โครงสร้างประโยคแสดงวัตถุประสงค์สามารถพัฒนามาจากหน่วยสร้างแสดงกรรมรองได้โดยง่ายด้วยการวางคำกริยาหลังคำนามที่เป็นผู้รับประโยชน์

การที่คำ ให้ ได้พัฒนาไปสู่ฐานะเป็นคำแสงวัตถุประสงค์อย่างในโครงสร้าง [ก ซื้อ หนังสือ [ให้ ข อ่าน]] นี้ นับเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้คำ ให้ ได้พัฒนาไปสู่คำกริยาแสดงเหตุ (causative marker) กล่าวคือ เมื่อในความคิดของผู้พูดต้องการเน้นวัตถุประสงค์คือ [ให้ ข อ่าน] ประโยค [ก ซื้อ หนังสือ] ก็จึงมีน้ำหนักทางความหมายน้อยลง คำ ให้ ในทางไวยากรณ์ได้เปลี่ยนเป็นคำที่นำหน้าอนุพากย์ได้ และเป็นคำกริยาแสดงเหตุในที่สุด โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างดังนี้

นอกจากนี้ ประเด็นที่สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า คำกริยาแสดงเหตุ ให้ พัฒนามาจาก คำแสดงวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ประโยคแสดงวัตถุประสงค์ประกอบด้วยเหตุการณ์ที่ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (triggering event) และเหตุการณ์ที่เป็นจุดมุ่งหมาย (purposive event) ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์สมมติเพราะยังไม่เกิดขึ้นจริง หรืออีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์ที่ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายมีอาจประกันได้ว่า เหตุการณ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายจะเกิดได้จริง หากแต่เป็นเพียงวิธีที่จะทำให้เหตุการณ์ที่

เป็นจุดมุ่งหมายเกิดขึ้นเท่านั้น คุณสมบัติทางความหมายของประโยคแสดงวัตถุประสงค์นี้ได้ถูกถ่ายทอดไปสู่ประโยคการิต ให้ ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เหตุการณ์ผลของหน่วยสร้างให้ อาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น อิวาซากิ และแย็ป จึงเรียกหน่วยสร้างให้ว่า การิตระดับอ่อน (weak causation)

กล่าวโดยสรุป การศึกษาหน้าที่และความหมายของคำ ให้ ในภาษาไทย ของอรทัย เดชธำรง ทำให้เห็นว่าในภาษาไทยคำ ให้ มีหลายหน้าที่และหลายความหมายขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่คำ ให้ ปรากฏ งานวิจัยของอรทัย เป็นพื้นฐานให้อิวาซากิ และแย็ปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความหมายนัยต่าง ๆ ของคำ ให้ เหล่านั้นต่อมา

การวิเคราะห์ของ อิวาซากิ และแย็ปที่เห็นว่า คำ ให้ ที่เป็นคำกริยาแสดงเหตุ มาจากคำแสดงวัตถุประสงค์นั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ เพราะเหตุการณ์ผลในหน่วยสร้างให้ และเหตุการณ์ที่อยู่ในความประสงค์ของประธานนั้นมีลักษณะเหมือนกันในแง่ที่ยังเป็นเหตุการณ์สมมติ

2.5.2 ความหมายของคำ ให้ ในประโยคการิต

ในอดีต มีผู้กล่าวถึงความหมายของคำ ให้ ในประโยคการิต ดังนี้

2.5.2.1 พระยาอุปกิตศิลปสาร (2543: 119) เรียกคำนามที่อยู่หลังคำ ให้ ในประโยคการิต (เทียบได้กับหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ ให้) อย่างในประโยค “ครูให้ศิษย์อ่านหนังสือ” ว่า การิตการก ซึ่งหมายถึง คำนามหรือคำสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับให้ ดังนั้น แสดงว่า พระยาอุปกิตศิลปสารเห็นว่า คำ ให้ ที่ปรากฏในหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์มีความหมายในทำนองว่า “ใช้/สั่งให้กระทำ”

2.5.2.2 บรรจบ พันธุเมธา (2514: 172) กล่าวว่า คำ ให้ ที่อยู่หน้ากริยาแท้ (เทียบได้กับคำกริยาแสดงเหตุ ให้ ในหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ ให้) นี้ สื่อความว่ากรรมที่ตามหลังคำ ให้ จะแสดงกริยาในลักษณะอนุญาต บังคับ หรือใช้ เช่น

คนให้แมวจับหนู (คำ ให้ หมายถึง ใช้)

พ่อแม่ให้ลูกไปเที่ยว (คำ ให้ หมายถึง อนุญาต)

ครูให้นักเรียนทำเวร (คำ ให้ หมายถึง บังคับ)

2.5.2.3 อรรถัย เดชธำรง (2513: 86, 177-178) เรียกคำ ให้ ที่ทำหน้าที่เทียบได้กับ คำกริยาแสดงเหตุ ให้ ในหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ ให้ ว่า คำกริยากรรมเหตุกัต ประเภทที่มีอนุพากย์นามที่ตามหลังเป็นอนุพากย์นามชนิดที่ไม่มีคำเชื่อม²⁰ โดยมีความหมายไปในทำนองว่า อนุญาต สั่ง บอก หรือ บังคับ อย่างไม่อย่างหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขณะทีพูด ตัวอย่างเช่น

แม่ให้ฉันไปดูหนัง (คำ ให้ อาจะหมายถึง อนุญาต)

แม่ให้นิดกวาดบ้าน (คำ ให้ อาจะหมายถึง สั่ง บอก อย่างไม่อย่างหนึ่งแล้วแต่สถานการณ์ขณะทีพูด)

กล่าวโดยสรุป ในอดีต ความหมายของคำ ให้ ในประโยคการิตกล่าวได้ว่า มีความหมาย 2 นัย คือ การบังคับ และ การอนุญาต อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ เมื่อศึกษาในแง่ลักษณะการิตโดยอิงแนวคิดของ ทาลมี (Talmy, 1988) ความหมายทั้งสองนี้อาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะแก่นร่วมกัน (ทำนองเดียวกับหน่วยสร้าง laten ในภาษาดัตช์ ดังทีกล่าวไปแล้ว) ดังจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 นอกจากนี้ เมื่อเก็บข้อมูลประโยคการิต ให้ มากขึ้น ความหมายของหน่วยสร้างให้ น่าจะมีมากกว่าทีกล่าวถึงในงานวิจัยที่ผ่านมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁰ คำกริยากรรมเหตุกัตที่มีอนุพากย์นามที่ตามหลังเป็นอนุพากย์นามชนิดที่มีคำเชื่อม เช่น คำ อนุญาต และ ตั้งใจ ในประโยค "แดงอนุญาตให้ฉันมา" และ "นิตตั้งใจว่าจะปลูกต้นไม้" คำ อนุญาต และ ตั้งใจ ในประโยคข้างต้นเป็นคำกริยากรรมเหตุกัต และ คำ ให้ และ ว่า ในประโยคข้างต้นเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ (อรรถัย เดชธำรง, 2513: 86-87)

กระบวนการและความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำ ให้ และทำให้

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์กระบวนการและความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำ ให้ และทำให้ โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 5 หัวข้อคือ (3.1) หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย (3.2) หน่วยสร้างทำ (3.3) หน่วยสร้างให้ (3.4) หน่วยสร้างทำให้ และ (3.5) เปรียบเทียบกระบวนการและความหมายแก่นระหว่างหน่วยสร้างทำให้ กับหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ดังนี้

3.1 หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย

ในระบบความคิดของมนุษย์ ย่อมมีมโนทัศน์ของฉากเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุเป็นผลสืบเนื่องกัน เช่น นาย ก ผลักนาย ข และทำให้นาย ข กระเด็นไป เป็นต้น เมื่อมนุษย์ต้องการจะถ่ายทอดมโนทัศน์ของฉากเหตุการณ์นี้ออกมาเป็นภาษา มนุษย์ก็จะโยงโครงสร้างมโนทัศน์ (conceptual archetype) ดังกล่าวกับโครงสร้างของภาษา ซึ่งแต่ละภาษาก็อาจถ่ายทอดออกมาเหมือนกันบ้าง ต่างกันบ้างแล้วแต่ลักษณะทางโครงสร้างของภาษานั้น ๆ

ในภาษาไทย มีลักษณะทางโครงสร้างที่อาจนับเป็นลักษณะพิเศษประการหนึ่งก็คือ คำกริยาในประโยคสามารถนำมาจัดเรียงต่อ ๆ กันไปได้โดยไม่ต้องมีคำเชื่อมหรือเปลี่ยนแปลงรูปคำกริยา ผลก็คือทำให้ประโยคเรียงร้อยเหตุการณ์ต่อเนื่องกันไปได้ ประโยคที่แสดงสถานการณ์การริต เช่น “เขาผลักน้องกระเด็นไปไกล” ก็เป็นตัวอย่างของประโยคที่คำกริยาปรากฏเรียงกันได้ โดยไม่ต้องมีคำเชื่อม กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องพูดว่า “เขาผลักน้องและน้องกระเด็นไปไกล” ผู้พูดสามารถนำคำกริยา กระเด็น มาเรียงต่อได้เลย เป็นต้น กล่าวได้ว่าโครงสร้างแบบนี้เป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย

จากตัวอย่างประโยคที่แสดงสถานการณ์การริตในภาษาไทยซึ่งแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์เกิดขึ้นเป็นเหตุเป็นผลสืบเนื่องกันนี้ สามารถแสดงโครงสร้างได้ดังนี้

ประธาน1 + กริยา 1 + ประธาน2 + กริยา2

ประธาน1 หมายถึง ประธานของประโยค มีฐานะเป็นผู้ก่อเหตุ

กริยา1 หมายถึง คำกริยาหรือกริยาวลีที่ 1 ชุดคำกริยาที่จะอยู่ในตำแหน่งนี้จะ

เป็นกริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง¹

ประธาน2 หมายถึง หน่วยนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาที่ 1 และเป็นประธานของกริยาที่ 2 มีฐานะเป็นผู้รับเหตุ

กริยา2 หมายถึง คำกริยาหรือกริยาวลีที่ 2 ซึ่งแสดงอาการหรือสภาพของประธาน2 กริยาหรือสภาพนี้เป็นผลจากการก่อเหตุของประธาน1

ตัวอย่างประโยคที่แสดงสถานการณ์การริตโดยที่คำกริยาแสดงเหตุและผลปรากฏแยกกัน หรือที่เรียกว่า หน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์ เช่น

เขาเตะบอลตกน้ำ
 เขาใช้น้องดูบ้าน
 เขาหามน้องสูบบุหรี่
 เขาชวนน้องไปเที่ยว
 เขาทำแก้วแตก
 เขาให้น้องร้องเพลง
 ความลำบากทำให้เขาแข็งแกร่ง

รูปโครงสร้าง ประธาน1 + กริยา 1(กริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง) + ประธาน2 + กริยา2 ถือเป็นรูปโครงสร้างที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะในภาษา กล่าวคือมีประธาน กริยา1 และมีประธาน2 กริยา2 เรียงซ้อนอีกชั้นหนึ่ง โดยที่ประธานตำแหน่งที่สองทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาตำแหน่งแรกด้วย ประโยคจึงเรียงซ้อนต่อเนื่องกัน และรูปโครงสร้างนี้ก็สื่อความหมายว่า ประธานก่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ เหตุดังกล่าวก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลตามมา โดยแสดงความหมายได้ว่า 'ประธาน1 ทำให้ประธาน2 เปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง' ซึ่งนับว่ามีความสอดคล้องกับมโนทัศน์ของผู้พูดที่ว่า เหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุให้อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตามมา โดยส่วนที่เชื่อมเหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้ ซึ่งแสดงความเป็นเหตุ-ผลสืบเนื่องกันนั้น ก็คือผู้ถูกกระทำในเหตุการณ์แรก ซึ่งเมื่อแสดงในรูปโครงสร้างก็คือประธานตำแหน่งที่สองหรือที่แล็งแก็กเคอร์ (Langacker, 1991: 256) เรียกว่า จุดหมุนสถานการณ์การริต (causative pivot)

ด้วยเหตุที่รูปโครงสร้างของประโยคแสดงสถานการณ์การริตสื่อความหมายเฉพาะของโครงสร้างเอง กล่าวคือมีความหมายว่าประธานก่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ เหตุ

¹ นววรรณได้อธิบายว่า เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่าทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนอาการ หรือเปลี่ยนสภาพ หรือเปลี่ยนสถานที่ เช่น นิดยลักน้อย แม่กวาดบ้าน เป็นต้น

ดังกล่าวก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลตามมา รูปโครงสร้างแบบนี้มีได้สื่อความหมายแต่เพียงว่ามีเหตุการณ์สองเหตุการณ์เกิดเรียงกันตามลำดับเวลาเท่านั้น หากแต่มีความหมายว่าเหตุการณ์แรกเป็นเหตุให้เกิดเหตุการณ์ที่สองด้วย² ดังนั้นประโยคการิตที่มีโครงสร้างดังกล่าวหรือตั้งในตัวอย่างข้างต้นจึงจัดเป็นหน่วยสร้างหนึ่งในภาษา เรียกว่า หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์

สำหรับหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์นั้น ชุดคำกริยาที่จะปรากฏในหน่วยสร้างนั้นจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ตามความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำกริยาและความหมายของหน่วยสร้างคือ

1) ประเภทเหตุการณ์ของคำกริยา (event type of verb) เป็นประเภทย่อย (subtype) ของประเภทเหตุการณ์ของหน่วยสร้าง (event type of construction) ได้แก่ คำกริยา 'ทำ'³ 'ให้'⁴ และ 'ทำให้' ในกรณีเช่นนี้ ความหมายของคำกริยาและความหมายของหน่วยสร้าง กล่าวได้ว่าไม่ต่างกัน ความหมายของคำกริยาทั้ง 3 คำเพียงแต่มิมีนัยทางความหมายต่าง ๆ กัน ทำให้หน่วยสร้างที่มีคำกริยาเหล่านี้ปรากฏ มีข้อจำกัด (constraints) และมีความหมายต่างกัน ดังจะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 3.2 - 3.5

2) ประเภทเหตุการณ์ของคำกริยาเป็นวิธี (means) ของประเภทเหตุการณ์ของหน่วยสร้าง คำกริยากลุ่มนี้มีได้มีความหมายเหมือนกับหน่วยสร้าง หากแต่เป็นวิธีการที่จะทำให้ประธาน 2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น คำ เตะ ชน ใช้ ขวน ถือเป็นวิธีที่จะทำให้ประธาน 2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังที่ปรากฏในประโยค (1) - (4) เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงคำว่า หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ จึงหมายถึงโครงสร้างมนทัศน์ที่แสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลซึ่งเกิดขึ้นสืบเนื่องกัน ดังมีโครงสร้าง ประธาน 1 + กริยา 1 + ประธาน 2 + กริยา 2 โดยที่คำกริยา 1 เป็นคำกริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง โครงสร้างดังกล่าวสื่อความหมายว่าเหตุการณ์เหตุก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลตามมา ดังนั้น โครงสร้างนี้จึงเป็นหน่วยสร้างหนึ่งในภาษา เรียกว่า หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ (Analytic Causative Constructions)

² อย่างไรก็ตาม ก็ปรากฏว่ามีประโยคในภาษาไทยที่มีรูปโครงสร้างคล้ายคลึงกับประโยคการิตแต่ไม่ใช่ประโยคการิต หรืออาจจะตีความว่าเป็นประโยคหรือไม่ก็ได้ เช่น (ก) เขาชักกระต่ายทั้ง (ข) เขาชนน้องหกล้ม ประโยค (ก) ไม่ใช่ประโยคการิต เพราะ 'ทั้ง' เป็นกริยาของ'เขา' ไม่ใช่ของ'กระต่าย' และประโยค (ข) ตีความว่าเป็นประโยคการิตหรือไม่ก็ได้ ถ้าตีความว่ากริยา'หกล้ม'เป็นของ'น้อง' ก็จะเป็นประโยคการิต ถ้าตีความว่า กริยา'หกล้ม'เป็นของ'เขา' หรือทั้งของ'เขา'และ'น้อง'ก็จะไม่ใช่ประโยคการิต

³ 'ทำ' ในความหมายว่า "เป็นสาเหตุทำให้" เช่น ในประโยค (ค) เขาทิ้งแก้วแตก

⁴ 'ให้' ในความหมายว่า "เป็นสาเหตุทำให้" เช่น ในประโยค (ง) เขาให้น้องร้องเพลง

3.2 หน่วยสร้างท่า

จากการรวบรวมตัวอย่างประโยคจากคลังข้อมูลภาษา และจากที่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าหน่วยสร้างท่า มี 1 กระสวนและสื่อลักษณะการิต 1 ลักษณะ ดังนี้

กระสวน

ประธาน1	ท่า	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม]

คำอธิบายกระสวน

ประธาน1 เป็นสิ่งมีชีวิต จึงมีคุณสมบัติ [+ สิ่งมีชีวิต]

ประธาน2 เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 เป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน กล่าวคือ เป็นกริยาที่ประธานไม่มีอำนาจตัดสินใจที่จะกระทำกริยานั้นหรือจะไม่ให้กริยานั้นเกิดขึ้น เช่น กริยา หกล้ม ถือเป็นกริยาที่เกิดขึ้นกับประธานโดยที่ประธานไม่มีอำนาจตัดสินใจที่จะหกล้ม หรือจะไม่ให้การหกล้มเกิดขึ้นกับตน ดังนั้น กริยา หกล้ม จึงมีคุณสมบัติ [-ควบคุม]

ตัวอย่างประโยค

- (1) "บักน้อยนี่ละ ท่ากระบวยตักน้ำหล่นลงแตกแม่นบ่?" ... "คนที่ท่ากระบวยตักน้ำหล่นแตกก็ถือว่าเป็นคนไม่รอบคอบ ใหญ่ขึ้นมาจะเป็นคนทุกข์ยาก..." (ลูกอีสาน)
- (2) สุรียท่าเด็กตักน้ำ (Thepkanjana, 1986: 27)

ประโยค (1) เหตุการณ์เหตุคือ บักน้อย ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ กระทำอะไรบางอย่างต่อกระบวยตักน้ำ ซึ่งเป็นผู้รับเหตุ เช่น ถือกกระบวยตักน้ำไม่มั่น เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ กระบวยตักน้ำหล่นลงแตก เหตุการณ์ผลเกิดจากการกระทำของบักน้อยโดยตรง มิได้เกิดจากสาเหตุอื่นใดโดยตรงกว่า และจากบริบทแสดงให้เห็นว่า บักน้อยมิได้ตั้งใจให้เกิดเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นโดยไม่ได้อยู่ในความประสงค์ของบักน้อย ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ

ประโยค (2) เหตุการณ์เหตุคือ สุรีย ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ กระทำอะไรบางอย่างต่อเด็ก เช่น ผลักเด็ก ซึ่งเป็นผู้รับเหตุ เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผล คือ เด็กตักน้ำ เหตุการณ์ผลเกิดจากการกระทำของสุรียโดยตรง มิได้เกิดจากสาเหตุอื่นใด อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นนั้น ไม่อาจ

ระบุชัดได้ว่าสุริย์จางใจให้เกิดเหตุการณ์ผลดังกล่าว สุริย์อาจจางใจให้เด็กตกน้ำหรืออาจไม่จางใจก็ได้ เช่น สุริย์อาจต้องการผลักเด็ก แต่ไม่ได้จางใจให้เด็กตกน้ำ การที่เด็กตกน้ำเป็นความบังเอิญ (Thepkanjana, 1986: 28)

จากการตีความหมายของตัวอย่าง (1) - (2) สามารถสรุปลักษณะการิตได้ดังนี้

ลักษณะการิต ประธาน1 เป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลด้วยการกระทำอะไรบางอย่าง กล่าวคือ ประธาน1 มีการกระทำหรือมีการส่งแรงไปยังประธาน2 การกระทำของประธาน1 ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ประธาน2 ดังนั้น ประธาน1 จึงมีคุณสมบัติ [+ การกระทำ] การกระทำหรือแรงที่ทำให้ประธาน2 เปลี่ยนแปลงเป็นของประธาน1 โดยตรง มิได้เกิดจากแรงอื่นใด ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [+ การิตแบบโดยตรง] การกระทำนั้นส่งผลให้ ประธาน2 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม มิอาจระบุได้ว่า เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในความประสงค์ของประธาน1 ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [- การิตแบบจางใจ]

เมื่อนำแนวคิดของทาลมี (Talmy, 1988) เรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงของฝ่ายต้านแนวโน้ม (Antagonist) หรือผู้ก่อเหตุ และฝ่ายมีแนวโน้ม (Agonist) หรือผู้รับเหตุ ลักษณะการิตของกระสวนนี้กล่าวได้ว่าอยู่ในกลุ่ม ก. เหตุการณ์ผลจะเป็นเหตุการณ์ที่ฝ่ายต้านแนวโน้ม ด้านทานแนวโน้มความเป็นไปของฝ่ายมีแนวโน้ม ส่งผลให้ฝ่ายมีแนวโน้มไม่สามารถดำเนินการตามแนวโน้มของตนได้ เช่น ในประโยค (2) ฝ่ายต้านแนวโน้มคือ สุริย์ และฝ่ายมีแนวโน้ม คือ เด็ก เด็กมีแนวโน้มที่จะหยุดนิ่ง คือไม่ตกน้ำ แต่สุริย์ ด้านทานภาวะการหยุดนิ่งเป็นผลสำเร็จ ด้วยการกระทำอะไรบางอย่างต่อเด็ก เช่น ผลักเด็ก ส่งผลให้การหยุดนิ่งของเด็กมิอาจดำเนินต่อไปได้ ดังนั้น เด็กจึงมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ตกน้ำ

จากลักษณะการิตดังกล่าว อาจสรุปความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำได้ดังนี้

1. สื่อการิตแบบมีการกระทำ กล่าวคือ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นจากการที่ประธาน1 กระทำหรือส่งแรงไปยังประธาน2 ทำให้ประธาน2 เปลี่ยนแปลง
2. สื่อการิตแบบโดยตรง กล่าวคือ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นจากการกระทำหรือแรงของประธาน1 โดยตรง มิได้เกิดจากเหตุหรือแรงอื่นใด
3. สื่อการิตแบบไม่จางใจ กล่าวคือ เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้น มิอาจระบุได้ว่าอยู่ในความประสงค์ของประธาน1

จากรูปกระสวนที่ปรากฏพบว่า หน่วยสร้างทำมีข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบดัง
นี้

ข้อจำกัด: กริยา2 ต้องมีคุณสมบัติ [-ควบคุม] ดังนั้น กริยา2 ที่มีคุณสมบัติ [+ควบคุม]
จะปรากฏในหน่วยสร้างนี้ไม่ได้ เช่น

(4) * เขาทำฉันเตะฟุตบอล

(5) * เขาทำฉันกินข้าว

ประธาน2 คือ เขา ได้มีการตัดสินใจที่จะทำกริยา เตะ หรือ กิน กริยาดังกล่าวย่อมเกิดขึ้น
โดยประธานมีอำนาจตัดสินใจว่าจะกระทำหรือจะไม่กระทำได้ ดังนั้น กริยา เตะ หรือ กิน จึงมี
คุณสมบัติ [+ ควบคุม]

ข้อจำกัดดังกล่าวเกิดจากความหมายแก่นของหน่วยสร้าง กล่าวคือ หน่วยสร้างสื่อความ
หมายแก่นว่า ประธาน1 มีการกระทำหรือส่งแรงต่อประธาน2 โดยตรง ความเป็นไปของประธาน2
เกิดจากแรงหรือการกระทำโดยตรงจากประธาน1 ดังนั้น ประธาน2 จึงสูญเสียอำนาจอิสระในตัวเอง
จึงตกอยู่ในภาวะจำยอม เมื่อประธาน2 อยู่ในภาวะจำยอม กริยาของประธาน2 หรือ กริยา2
จึงเป็นกริยาที่ประธาน2 ไม่มีอำนาจควบคุม กริยา2 จึงมีคุณสมบัติ [- ควบคุม] ซึ่งได้กลายเป็นข้อ
จำกัดของหน่วยสร้างทำ เช่น

(2) สุรียทำเด็กตกน้ำ (Thepkanjana, 1986: 27)

สุรียกระทำหรือส่งแรงอย่างใดอย่างหนึ่งต่อเด็กโดยตรง เด็กจึงอยู่ในภาวะถูกกระทำหรือ
สูญเสียอำนาจอิสระในตัวเอง เด็กจึงมีอำนาจในการควบคุมกริยาของตนน้อยหรือไม่มีเลย กริยา
ของเด็กจึงมีคุณสมบัติ [- ควบคุม] ดังนั้น กริยา2 ของหน่วยสร้างทำ จึงมักเป็นกริยาแสดงสภาพ
(stative verb)⁵

อย่างไรก็ตาม ก็มีตัวอย่างประโยคที่กริยา2 ของหน่วยสร้างทำ มีคุณสมบัติ [+ ควบคุม]
แต่ก็มักเกิดขึ้นในบริบทที่ประธาน2 อยู่ในสถานการณ์ที่มีช่วงการตัดสินใจสั้น กริยาอาการที่เกิดขึ้น
เป็นไปด้วยความจำเป็น หรืออยู่ในภาวะจำยอม เช่น

⁵ คำกริยาแสดงสภาพ หมายถึง คำกริยาที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสภาพจิตใจ
สภาพร่างกาย หรือแสดงลักษณะ สี นิสัย อายุ เป็นต้น (นววรรณ พันธุเมธา, 2527:8)

(6) เราทำฉันวิงหนี

(7) เราทำฉันเตลิด(หนี)⁶

ในประโยค (6) - (7) เรากระทำอะไรบางอย่างต่อฉัน เช่น กระโดดเข้ามาที่ฉัน อาจโดยตั้งใจหรือไม่ก็ได้ แต่การกระทำของเขานั้น ส่งผลให้ฉันไม่สามารถอยู่ในอาการเดิมได้ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงคือ วิงหนี หรือ เตลิดหนี สถานการณ์ที่ฉัน ต้องหนี นี้สื่อความว่าฉันอยู่ในสถานการณ์ที่มีอำนาจในการตัดสินใจน้อย แม้ฉันจะมีอำนาจในการควบคุมการกระทำของคือ วิง หรือเตลิด แต่ก็อยู่ในสถานการณ์ที่ฉันมีความจำเป็น โดยสังเกตจากความหมายของกริยา วิงหนี และ เตลิด(หนี) ว่าเป็นกริยาที่สื่อความหมายว่าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยผู้กระทำอยู่ในภาวะจำยอม หรือมีการโอกาสตัดสินใจน้อย

โดยสรุป คำ วิงหนี และเตลิด (หนี) แสดงสถานการณ์ว่า ประธาน2 อยู่ในภาวะจำยอม การกระทำที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นด้วยความจำเป็น หรือ แทบไม่มีทางเลือก ดังนั้น แม้ว่า กริยา2 จะเป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน หรืออีกนัยหนึ่ง หน่วยสร้างทำ มีกระสวนที่เบี่ยงเบนไป แต่ถ้าเกิดในสถานการณ์ที่แสดงความหมายว่า ประธาน2 มีความจำเป็นที่จะต้องทำกริยานั้นอย่างไม่มีทางเลือก ประโยคนั้นก็ยังเป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะกระสวนที่เบี่ยงเบนไปยังสื่อลักษณะการมีส่วนร่วมกับกระสวนเดิม กล่าวคือ ประธาน2 มีอำนาจตัดสินใจน้อย หรืออยู่ในภาวะจำยอม ซึ่งทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความหมายแก่นของหน่วยสร้าง กล่าวคือ หน่วยสร้างสื่อการริบแบบโดยตรง

อนึ่ง มีกริยา2 ที่เป็น [-ควบคุม] แต่ไม่สามารถปรากฏในหน่วยสร้างทำได้

(8) * ถ้าจำเป็นจะต้องตั้งเจ้าเมืองก็ทำชาวเมืองมีอำนาจในการถอดถอนเจ้าเมืองออกได้

(9) * เขาทำน้องอยู่ที่นี่

(10) *ชาติมหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรคือ อังกฤษและฝรั่งเศส เคยจะทำแม่น้ำเจ้าพระยา
สายนี้เป็นเขตแบ่งประเทศไทยออกเป็น 2 ส่วน

คำกริยา เป็น อยู่ และ มี ภาณู สังขะวร (2527) จัดให้เป็นคำกริยาแสดงสภาพประเภทหนึ่ง (ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าคำกริยาแสดงสภาพ ควรจัดเป็นคำกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน) จะปรากฏร่วมกับ ผู้ทรงสภาพ และ ผู้เสริม เช่น ชาวเมือง มีบทบาทเป็นผู้ทรงสภาพ และ อำนาจในการถอดถอนเจ้าเมืองออกได้ มีบทบาทเป็นผู้เสริม

⁶ ตัวอย่างคำนี้เป็นตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้มาจากการนึกคิด (intuition)

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่ากริยา2 ในประโยค (8) - (10) จะเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน แต่ก็ไม่สามารถปรากฏในหน่วยสร้างนี้ได้ แสดงว่าจะต้องมีข้อจำกัดย่อยของกริยา2 ซึ่งมีคุณสมบัติ [-ควบคุม]

เมื่อเปรียบเทียบคำกริยา2 ในประโยค (1) - (2) ได้แก่ ตก และหกล้ม และในประโยค (8) - (10) มี อยู่ และ เป็น จะพบว่าแม้ทั้ง 2 กลุ่มจะเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน แต่ในประโยค (1) - (2) เป็นกริยาที่แสดงสภาพหรืออาการอันเป็นผลที่เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก กล่าวคือ อาการตก และ อาการหกล้ม จะเกิดขึ้นโดยประธานเป็นผู้ตัดสินใจกระทำเองไม่ได้ ต้องเกิดจากแรงกระทำจากภายนอก ขณะที่กริยาในกลุ่มประโยค (8) - (10) เป็นกริยาที่แสดงสภาพที่ประธานเป็นอยู่เอง หรือเป็นภาวะของประธาน ภาวะดังกล่าวมิได้เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก กล่าวคือ การมี การอยู่ และการเป็น คือภาวะที่ประธานดำรงอยู่เอง ดังที่ภาณุ เรียกว่า ทรงสภาพ ซึ่งสภาพดังกล่าวมิได้เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก

ดังนั้น กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างทำได้ มักเป็นกริยาแสดงสภาพอันเกิดจากแรงกระทำจากภายนอก เช่น ตก เลอะ ส่วนกริยา เป็น อยู่ และ มี เป็นกริยาแสดงสภาพที่ไม่ได้เกิดจากแรงกระทำภายนอก หากแต่แสดงภาวะที่ประธานดำรงอยู่ ดังนั้น กล่าวโดยสรุป กริยา2 ที่ปรากฏในหน่วยสร้างทำได้ ต้องเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 และมีคุณสมบัติย่อยเป็นกริยาแสดงสภาพอันเกิดจากแรงกระทำภายนอกเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก หน่วยสร้างทำได้ สื่อการตีแบบโดยตรง ดังนั้น กริยา2 จึงมีคุณสมบัติทางความหมาย [-ควบคุม/แรงกระทำภายนอก] คุณสมบัตินี้จึงได้กลายเป็นข้อจำกัดของหน่วยสร้างทำได้

กล่าวโดยสรุป โครงสร้าง ประธาน1+ ทำ + ประธาน2 + กริยา2 สื่อความหมายแก่น 3 ประการคือ สื่อการตีแบบมีการกระทำ สื่อการตีแบบโดยตรง และสื่อการตีแบบไม่ตั้งใจ การที่หน่วยสร้างสื่อการตีแบบโดยตรงนี้ทำให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบที่เกิดร่วม กล่าวคือ กริยา2 ของหน่วยสร้างต้องมีคุณสมบัติ [-ควบคุม/แรงกระทำภายนอก] เนื่องจาก เมื่อประธาน1 กระทำต่อประธาน2 โดยตรง ทำให้ประธาน2 สูญเสียอำนาจอิสระในตัวเอง หรืออยู่ในภาวะจำยอม ประธาน2 จึงไม่มีโอกาสตัดสินใจกระทำกริยาใด ๆ และไม่มีอำนาจในการควบคุมกริยาของตน

อย่างไรก็ตาม ก็พบกระบวนที่เบี่ยงเบนไป กล่าวคือ พบกริยา2 ที่เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 แต่ถึงกระนั้น กระบวนที่เบี่ยงเบนไปนี้ก็ยังคงสื่อความหมายแก่นร่วมกันกับกระบวนหลัก คือ สื่อการตีแบบมีการกระทำ และสื่อการตีแบบโดยตรง เพราะแม้กริยา2 จะเป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 แต่ก็อยู่ในบริบทที่ประธาน2 อยู่ในภาวะจำยอม

ข้อสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างที่ว่า ความหมาย
แก่นของหน่วยสร้าง และข้อจำกัดทางความหมายขององค์ประกอบที่เกิดร่วมมีความสัมพันธ์กัน
ข้อสรุปดังกล่าวทำให้สามารถอธิบายได้ว่าทำไมประโยคอย่างประโยค (4) และ(9) จึงไม่เป็นที่ยอมรับ
รับในภาษา และบางประโยคแม้จะมีกระบวนเพียงเบนไปจากกระบวนหลักแต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับใน
ภาษาอย่างไรประโยค (6)

(4) *เขาทำฉันเตะฟุตบอล

(9) *เขาทำน้องอยู่ที่นี้

(6) เขาทำฉันวิ่งหนี

3.3 หน่วยสร้างให้

จากการรวบรวมประโยคจากคลังข้อมูลภาษา พบว่าหน่วยสร้างให้ มี 5 กระบวน และสี่
ลักษณะการืด 5 ลักษณะ ดังนี้

กระบวน 1

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[+ สิ่งมีชีวิต]	[+ ควบคุม]

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 เป็นสิ่งมีชีวิต จึงมีคุณสมบัติ [+ สิ่งมีชีวิต]

ประธาน2 เป็นสิ่งมีชีวิต จึงมีคุณสมบัติ [+ สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน กล่าวคือ เป็นกริยาที่ประธานมี
อำนาจตัดสินใจที่จะกระทำกริยานั้นหรือไม่กระทำกริยานั้น ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติ [+ ควบคุม]

ตัวอย่างประโยค

(11) การบินไทย...ให้คณะพ่อครัว และช่างแกะสลักผักผลไม้ จากโรงแรม เลอ เมอริเดียน
ภูเก็ต ไปร่วมเทศกาลอาหารไทย (กินรี)

(12) คุณขอช่วยทำแม่ก็ให้คุณทำ (ลูกอีสาน)

(13) ที่ไก่ป่าตัวนั้นให้ยิงก็เพราะแก่ร้ายมนต์คาถาบังตาไก่ไว้ (ลูกอีสาน)

ประโยค (11) เหตุการณ์เหตุคือ การบินไทย (ในที่นี้แทนเจ้าหน้าที่การบินไทย) ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ มีความตั้งใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางคณะพ่อครัวและช่างแกะสลักผักผลไม้ ซึ่งเป็นผู้รับเหตุ เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ พ่อครัวและช่างแกะสลักผักผลไม้ สามารถไปร่วมงานเทศกาลอาหารไทยได้ เหตุการณ์ผลนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้รับเหตุเป็นสำคัญ และส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ขัดขวางของผู้ก่อเหตุ ซึ่งถือเป็นแรงสนับสนุน

ประโยค (12) เหตุการณ์เหตุคือ แม่ ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ มีความตั้งใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็น การขัดขวางคุณ ซึ่งเป็นผู้รับเหตุ เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ คุณสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้ เหตุการณ์ผลนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้รับเหตุเป็นสำคัญ และส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ขัดขวางของผู้ก่อเหตุ ซึ่งถือเป็นแรงสนับสนุน

ประโยค (13) เหตุการณ์เหตุคือ โกปาด่วนั้น ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ มีความตั้งใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็น การขัดขวางผู้รับเหตุ(ซึ่งละไว้ในฐานที่เข้าใจ) เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ นายพรานยิงโก้ได้ เหตุการณ์ผลนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้รับเหตุเป็นสำคัญ และส่วน หนึ่งเกิดจากการไม่ขัดขวางของผู้ก่อเหตุ ซึ่งถือเป็นแรงสนับสนุน

สังเกตได้ว่า ความหมายของประโยคขึ้นอยู่กับบริบทการสนทนา และความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก (world knowledge) ของคู่สนทนา ถ้าปราศจากบริบทการสนทนา และความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก หน่วยสร้างให้ตามกระแสนี้บางครั้งอาจจะสื่อความหมายกำกวมได้ กล่าวคือ สามารถตีความได้เป็นการบังคับหรือเป็นการอนุญาตก็ได้ ดังในตัวอย่างที่ (14) - (17)

- (14) คุณไม่สนใจหรอกว่าใครจะไปกันบ้างเพราะตั้งใจที่พื่อให้คุณไปด้วย (ลูกอีसान)
- (15) มันกินข้าวแล้วปวดหัวหน่อย ๆ ซ้อยจึงให้มันนอน (ลูกอีसान)
- (16) ใครทำงานนี้ได้ ข้าจะให้กินอำเภอกูเวียงซึ่งมีลูกบ้านอยู่พันคนเศษ (กินอำเภอหมาย ความว่า ไปปกครองอำเภอ) (คนไททั้งแผ่นดิน)
- (17) ข้าจะให้สู้อยู่ต่อไปหรือไม่เอาไว้พูดกัน (อยู่_ในที่นี้_ หมายความว่า มีชีวิตอยู่) (คนไท ทั้งแผ่นดิน)

ประโยค (14) - (17) สามารถตีความได้ทั้งในความหมายว่าประธาน1 บังคับหรืออนุญาตก็ได้⁷

⁷ หน่วยสร้างให้ ตามกระแสนี้ สื่อความหมายโดยนัยทำนองเดียวกับ หน่วยสร้าง "laten" ในภาษาดัชต์ ที่สื่อความหมายโดยนัยว่าเป็น การอนุญาต (permission/enablement) และ การบังคับ (coercion) (Verhagen and Kemmer, 1997: 68)

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะประโยคเหล่านี้จะถูกตีความว่า เป็นการบังคับหรือเป็นการอนุญาตก็ดี กระบวนการนี้ก็สื่อความหมายโดยนัยว่า

1. ประธาน1 มีอำนาจหรืออย่างน้อยมีศักยภาพในการควบคุมการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล เช่น พ่อ ซึ่งเป็นประธาน1 ในประโยค (14) มีอำนาจหรืออย่างน้อยมีศักยภาพที่จะขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลคือ การไปของคุณ

(14) คุณไม่สนใจหรอกว่าใครจะไปกันบ้างเพราะดีใจที่พ่อให้คุณไปด้วย (ลูกอีसान)

2. ประธาน1 จงใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล เช่น พ่อ ซึ่งเป็นประธาน1 ในประโยค (14) แม้จะมีอำนาจหรืออย่างน้อยมีศักยภาพที่จะขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล แต่ พ่อ ก็จงใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลคือ การไปของคุณ

3. การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลนั้น สาเหตุสำคัญโดยตรงเกิดจากการออกแรงของประธาน2 ขณะที่ประธาน1 เป็นเพียงผู้ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงดังกล่าว เหตุการณ์ผลจึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งถือเป็นเหตุโดยอ้อมเช่น การไปของคุณ ในประโยค (14) เกิดจากการที่คุณออกแรงกระทำด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ประธาน1 คือ พ่อ เป็นเพียงผู้ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงดังกล่าว เหตุการณ์ผลจึงเกิดขึ้น ถ้าพ่อออกแรงขัดขวางแรงดังกล่าว เหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะประโยคในกระบวนนี้จะตีความว่าประธาน1 ทำให้เกิดเหตุการณ์ผลด้วยการบังคับหรืออนุญาตประธาน2 ก็ได้ กระบวนนี้จะยังสื่อความหมาย 3 ประการดังกล่าวข้างต้น

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986: 29) และ แวร์ฮาเจนและเคมเมอร์ (Verhagen and Kemmer, 1997: 69) เรียกประธาน1 ที่ก่อเหตุด้วยการไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลว่า passive subject และการที่เหตุการณ์ผลมิได้เกิดจากแรงของผู้ก่อเหตุโดยตรง กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา และ แวร์ฮาเจนและเคมเมอร์จึงเรียกหน่วยสร้างการริตเช่นนี้ว่า หน่วยสร้างการริตแบบอ้อม (indirect causation) เพราะแรงจากการกระทำของประธาน2 เองเป็นแรงหรือเหตุโดยตรงที่ทำให้ประธาน2 เปลี่ยนแปลง ส่วนแรงจากประธาน1 ถือเป็นแรงเสริม

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 เป็นมนุษย์ จึงมีคุณสมบัติ [+ มนุษย์]

ประธาน2 เป็นสิ่งไม่มีชีวิต[—สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 เป็นกริยาแสดงภาวะคือความเป็น ความอยู่ ความมี ผู้วิจัยถือว่า กริยาทั้ง 3 ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน กล่าวคือ ประธานไม่สามารถควบคุมกริยานั้นให้เกิดหรือไม่ให้เกิดได้ กริยาดังกล่าวเป็นกริยาแสดงภาวะที่ประธานดำรงอยู่เอง มิได้เป็นสภาพอันเป็นผลมาจากแรงกระทำจากภายนอก และภาวะนั้นก็มิได้อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 กล่าวคือ ประธาน2 ไม่สามารถควบคุมกริยานั้นให้เกิดหรือไม่ให้เกิดได้ จึงมีคุณสมบัติ [- ควบคุม/ภาวะ]

ตัวอย่างประโยค

(20) พระองค์เจ้าพี่พระพงษภานุเดชทรงให้สนามโมนาโคเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันรถยนต์ (กินรี)

(21) ดร. สุเมธบอกว่า "...จะให้(หุ่นยนต์)มีไฟส่องออกมาจากตาได้ด้วย (กินรี)

(22) พ่อจึงส่งซองลูกหนึ่งให้คุณกับได้เล่มหนึ่ง บอกให้คุณผูกไว้กับเอวแน่น ๆ โดยให้ซองอยู่กับชายกระเบนเหน็บ (ลูกอีสาน)

ประโยค (20) ประธาน2 คือสนามโมนาโคดำรงภาวะของการเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันรถยนต์ ภาวะนี้ แม้ประธาน1 คือ พระองค์เจ้าพี่พระพงษภานุเดช จะเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมการดำรงภาวะดังกล่าวของสนามโมนาโคก็จริง แต่ในกรณีที่ผู้พูด ภาวะดังกล่าวก็เป็นภาวะที่ประธาน2 ดำรงอยู่เอง เป็นเอง มิได้เกิดจากแรงกระทำภายนอก สังเกตได้จากคำกริยา เป็น ซึ่งหมายถึง "ภาวะที่กำลังดำรงอยู่" ซึ่งต่างจากกริยา แตก เลอะ ซึ่งถึงแม้จะเป็นกริยาแสดงสภาพ แต่กริยาเหล่านี้ก็มิได้เกิดเป็นเอง หากแต่เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก^๑ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้พูด ประธาน1 จึงมิใช่ผู้ก่อเหตุการณ์ผลด้วยการออกแรงกระทำต่อประธาน2 โดยตรง จนมีสภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง หากแต่ประธาน1 เป็นแต่เพียงผู้ควบคุมการเกิดขึ้นและการดำรงอยู่ของภาวะดังกล่าว

ประโยค (21) ภาวะที่ประธาน2 คือหุ่นยนต์ ดำรงอยู่ก็คือ การมีไฟส่องออกมาจากตา ภาวะดังกล่าวเกิดจากกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น กระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนการ

^๑ เซฟ (Chafe, 1975 อ้างถึงในวิชา วงศ์สันติวินช, 2526: 30-33) เรียกกริยาแสดงสภาพอันเป็นผลจากแรงกระทำภายนอกนี้ว่า กริยาที่แสดงขบวนการ (process verb) ซึ่งเป็นคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคำนามที่เป็นประธาน คำกริยาที่แสดงขบวนการทดสอบโดยประโยคที่ว่า "อะไรเกิดขึ้นกับ(คำนาม)" เช่น อะไรเกิดขึ้นกับเสื้อ คำตอบก็คือ เสื้อเปียก กริยา เปียก จึงเป็นกริยาที่แสดงขบวนการ

ดังกล่าวถือเป็นเหตุโดยตรงที่ทำให้ภาวะดังกล่าวดำรงอยู่ ประธาน1 คือ ดร. สุเมธ เป็นแต่เพียงผู้มีอำนาจควบคุมการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของภาวะดังกล่าว แต่มิได้เป็นผู้ที่ออกแรงกระทำโดยตรง เพื่อให้หุ่นยนต์มีไฟออกจากตา

ประโยค (22) ภาวะที่ประธาน2 คือ ห้อง กำลังดำรงอยู่คือ การติดอยู่ที่ชายกระเบนเหน็บ แม้ว่า การติดอยู่ที่ชายกระเบนเหน็บเป็นผลจากแรงกระทำภายนอกของประธาน1 คือ คุณ แต่การดำรงภาวะอยู่ต่อไปที่ชายกระเบนเหน็บเป็นภาวะของห้องไปนั่นเองแล้ว มิได้เป็นแรงกระทำจากประธาน1 อีกต่อไป ประธาน1 เป็นแต่เพียงผู้มีอำนาจที่จะควบคุมภาวะการติดอยู่ของห้องที่ชายกระเบนเหน็บ ดังนั้น ภาวะการดำรงอยู่ของห้องจึงไม่ได้เกิดจากการกระทำของประธาน1 โดยตรง ประธาน1 เป็นแต่เพียงผู้รักษาภาวะนั้นไว้

แม้ว่าประโยค (20) - (22) จะตีความหมายได้ว่าผู้ก่อเหตุใช้อำนาจทางใดทางหนึ่งบังคับหรือกำหนดผู้รับเหตุ มากกว่าตีความหมายว่าเป็นการไม่ขัดขวางผู้รับเหตุดำรงภาวะนั้นไปก็จริงอยู่ แต่ความหมายที่สื่อโดยนัยนี้ ก็ยังมีลักษณะของการิตแบบอ้อมเช่นเดียวกับความหมายที่สื่อโดยกระสวน 1 กล่าวคือ เหตุการณ์ผลเป็นภาวะที่ประธาน2 ดำรงอยู่ คำว่า ภาวะ หมายความว่า กิริยานั้นเป็นกิริยาที่ประธานเป็นอยู่เอง มิได้เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก ดังนั้น ภาวะดังกล่าวจึงมิได้เกิดจากแรงกระทำโดยตรงจากประธาน1 ประธาน1 มีบทบาทแต่เพียงผู้ควบคุมการทรงไว้ซึ่งภาวะนั้นของประธาน2 ดังนั้น ในกระสวนนี้จึงสื่อลักษณะการิตแบบอ้อม เพราะประธาน1 มิได้ก่อเหตุโดยตรงกับประธาน2 ผู้พูดมีอาจใช้หน่วยสร้างทำ แทนหน่วยสร้างให้ ได้ดังในประโยค (20-ก) - (22-ก) ทั้งนี้ เพราะแรงกระทำภายนอกที่กระทำโดยตรงไม่สำคัญ (unmarked) ในความคิดของผู้พูด สิ่งที่สำคัญที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันในความคิดของผู้พูด คือ ภาวะการดำรงอยู่เช่นนั้นของประธาน 2

(20-ก) *พระองค์เจ้าพีระพงษ์ภาณุเดชทรงทำสนามโมนาโคเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันรถยนต์

(21-ก) *ดร. สุเมธบอกว่า "...จะทำหุ่นยนต์มีไฟส่องออกมาจากตาได้ด้วย

(22-ก) *พ่อจึงส่งห้องหนึ่งให้คุณกับได้เล่มหนึ่ง บอกให้คุณผูกไว้กับแวนเนอร์ ๆ โดยทำห้องอยู่กับชายกระเบนเหน็บ

น่าสังเกตว่า ในกระสวน 1 กิริยา2 เกิดจากการตัดสินใจของประธาน2 แต่ในกระสวน 2.1 กิริยา2 ก็เป็นภาวะเป็นอยู่เองของประธาน2 มิได้เกิดจากการกระทำของประธาน1 ซึ่งทั้งสองกระสวนมีจุดร่วมกันในแง่ประธาน2 มีอิสระในระดับหนึ่งในการดำเนินเหตุการณ์ผล แต่แม้ว่าประธาน2 ของทั้งสองกระสวนจะมีอิสระในระดับหนึ่ง แต่ถ้าประธาน1 ขัดขวางประธาน2

เหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะประธาน1 ก็ยังจัดว่ามีอำนาจหรืออย่างน้อยมีศักยภาพในการควบคุมเหตุการณ์ผล

จากการตีความหมายของตัวอย่าง (20) - (22) สามารถสรุปลักษณะการิตได้ดังนี้

ลักษณะการิต: ประธาน1 เป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลด้วยการจงใจที่จะไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการดำรงภาวะอยู่เองของประธาน2

กระบวน 2.2

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม/แรงกระทำภายนอก]

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 เป็นมนุษย์ จึงมีคุณสมบัติ [+ มนุษย์]

ประธาน2 เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ [± สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 เป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน เพราะประธานไม่สามารถควบคุมให้เกิดหรือไม่ให้เกิดได้ กริยา2 ในกระบวนนี้เป็นกริยาที่แสดงสภาพอันเป็นผลมาจากแรงกระทำภายนอก [-ควบคุม/แรงกระทำภายนอก]

ตัวอย่างประโยค

(23) อย่าให้ห้องนอนสกปรก (Thepkanjana, 1986)

(24) ถ้าจะให้ไต่ดับ ก็เอาฝาปิดครอบลงไป (ลูกอีสาน)

(25) สู้จะให้แม่ตายเพราะชาวเม็งหรือ (คนไททั้งแผ่นดิน)

ประโยค (23) ประธาน1 หรือผู้ก่อเหตุ ไม่ปรากฏรูปเนื่องจากเป็นประโยคคำสั่ง แต่ความหมายของหน่วยสร้างให้ ตามกระบวนนี้ คือ ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงหรือเหตุภายนอกที่จะกระทำต่อห้องและส่งผลให้ห้องสกปรก เช่น เด็กทำนมหกเลอะห้อง หากห้องนอนสกปรกก็เป็นผลมาจากการที่ประธาน1 ไม่ประสบความสำเร็จในการขัดขวางแรงหรือเหตุภายนอกดังกล่าว แต่ในความคิดของผู้พูด เหตุหรือแรงภายนอกดังกล่าวก็ยังไม่เกิดขึ้นจริง เหตุหรือแรง

ภายนอกดังกล่าวก็เป็นเพียงเหตุการณ์สมมติเท่านั้น ดังนั้น เหตุการณ์ผลคือ ห้องนอนสกปรกจึงเป็นเพียงเหตุการณ์สมมติด้วยเช่นกัน เพราะจะยังไม่เกิดขึ้นจริงจนกว่าจะมีแรงจากภายนอก และ ประธาน1 ไม่ขัดขวางหรือขัดขวางไม่สำเร็จ เหตุการณ์ผลคือ ห้องสกปรกก็จะเกิดขึ้นจริง

ประโยค (24) ประธาน1 หรือผู้ก่อเหตุ ซึ่งถูกละไว้ในฐานที่เข้าใจ ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงภายนอกหรือเหตุบางอย่างที่จะกระทำต่อไฟและส่งผลคือไฟดับ แรงหรือเหตุบางอย่างนั้น เช่น เหตุการณ์คนเอาฝามาครอบไฟ หากไฟดับก็เป็นผลมาจากการที่ประธาน1 ไม่ประสบความสำเร็จในการขัดขวางเหตุหรือแรงดังกล่าว แต่เหตุการณ์คนเอาฝามาครอบไฟก็เป็นเพียงเหตุการณ์สมมติเท่านั้น ดังนั้น เหตุการณ์ผลคือ ไฟดับ จึงเป็นเพียงเหตุการณ์สมมติด้วยเช่นกัน เพราะจะยังไม่เกิดขึ้นจริงจนกว่าจะมีแรงจากภายนอกดังกล่าว และประธาน1 ไม่ขัดขวางหรือขัดขวางแรงจากภายนอกดังกล่าวไม่สำเร็จ เหตุการณ์ผลคือ ไฟดับ ก็จะเกิดขึ้นจริง

ประโยค (25) (ผู้พูดถามว่า)ประธาน1 คือ สู้ ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงหรือเหตุภายนอกคือชาวเม็ง ที่จะกระทำอะไรบางอย่างต่อแม่และส่งผลคือแม่ตาย หากแม่ตายก็เป็นผลมาจากการที่ประธาน1 ไม่ประสบความสำเร็จในการขัดขวางแรงหรือเหตุดังกล่าว แต่เหตุการณ์ชาวเม็งเป็นเหตุให้แม่ตายนั่น ก็เป็นเพียงเหตุการณ์สมมติเท่านั้น ดังนั้น เหตุการณ์ผลคือ แม่ตายจึงเป็นเพียงเหตุการณ์สมมติด้วยเช่นกัน เพราะจะยังไม่เกิดขึ้นจริงจนกว่าจะมีแรงจากภายนอก และ ประธาน1 ไม่ขัดขวางหรือขัดขวางแรงภายนอกนั้นไม่สำเร็จ เหตุการณ์ผลคือ แม่ตาย ก็จะเกิดขึ้นจริง

จากการตีความหมายของตัวอย่าง (23) - (25) สามารถสรุปลักษณะการตีได้ดังนี้

ลักษณะการตี: ประธาน1 เป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลด้วยการจงใจที่จะไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงกระทำจากภายนอกที่อาจจะกระทำต่อประธาน2

กระสวน 2.2 มีข้อจำกัดคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ ดังนี้

ข้อจำกัด: จะไม่ปรากฏในรูปประโยคบอกเล่า

(26) *เราให้ห้องนอนสกปรก

ประโยค(26) ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เพราะประโยคสื่อความว่า เราไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางสภาพที่ห้องนอนสกปรก ความหมายที่สื่อนี้จะฟังแปลก เนื่องจากว่า สภาพที่ห้องนอนสกปรกเป็นสภาพที่เกิดขึ้นแล้ว การจะไปขัดขวาง จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ประธาน1 ไม่มีอำนาจที่จะขัดขวางสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วได้ หากประธาน1 จะมีอำนาจขัดขวาง ก็ขัดขวางได้แต่แรงจาก

ภายนอกที่จะมากระทำให้ห้องนอนเกิดสภาพสกปรกเท่านั้น ดังนั้น ภาระสวนนี้ ซึ่งมีกริยา2 เป็นกริยาแสดงสภาพ จึงต้องอยู่ในรูปประโยคสมมติดังที่ได้กล่าวไปแล้ว เพราะรูปประโยคสมมติช่วยทำให้ประโยคมีความหมายว่า เหตุการณ์ผลคือ สภาพที่ห้องนอนสกปรก ยังไม่เกิดขึ้นจริง ซึ่งทำให้ประโยคนี้ไม่ถูกต้องความว่า ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางสภาพของประธาน2 ดังนั้นเมื่อเปลี่ยนประโยคนี้ให้อยู่ในรูปประโยคสมมติคือ ประโยคคำสั่งปฏิเสธ เช่น “อย่าให้ห้องนอนสกปรก” ประโยคนี้จึงเป็นที่ยอมรับในภาษา

ดังนั้น เมื่อพิจารณาประโยค (23)-(25) จะสังเกตได้ว่าภาระสวนนี้จะปรากฏในรูปประโยคที่เหตุการณ์เหตุ และเหตุการณ์ผลยังไม่เกิดขึ้น เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเป็นเพียงการสมมติ

(23) อย่าให้ห้องนอนสกปรก (Thepkanjana, 1986)

(24) ถ้าจะให้ไฟดับ ก็เอาฝาปิดครอบลงไป (ลูกอีสาน)

(25) สูจะให้แม่ตายเพราะชาวเม็งหรือ (คนโททิ้งแผ่นดิน)

ประโยค (23) เป็นประโยคคำสั่งปฏิเสธ วิเศษณ์วลี อย่าให้ มีความหมายว่า ป้องกันแรงจากภายนอกที่อาจจะกระทำต่อประธาน2 ซึ่งผู้พูดก็ยังไม่รู้ว่าแรงจากภายนอกนั้นคืออะไร ดังนั้นจึงมีความหมายโดยนัยว่า แรงจากภายนอกที่จะกระทำให้ห้องสกปรกยังไม่เกิดขึ้น

ประโยค (24) เป็นประโยคเงื่อนไขที่มีคำ จะ อยู่หน้ากริยาให้ แสดงความหมายว่า เหตุการณ์เหตุคือ การไม่ขัดขวางแรงจากภายนอกที่จะกระทำต่อประธาน2 คือ ไฟนั้น ยังไม่เกิดขึ้น จึงมีความหมายโดยนัยว่า แรงจากภายนอกที่จะกระทำให้ไฟดับ ยังไม่เกิดขึ้น

ประโยค (25) เป็นประโยคคำถามให้เลือกตอบ และมีคำ จะ อยู่หน้ากริยา ให้ แสดงความหมายว่าเหตุการณ์เหตุคือ การไม่ขัดขวางแรงจากภายนอกที่จะกระทำต่อประธาน2 คือ แม่นั้น ยังไม่เกิดขึ้น จึงมีความหมายโดยนัยว่า แรงจากภายนอกที่จะกระทำให้แม่ตาย ยังไม่เกิดขึ้น

ดังนั้น เมื่อภาระสวนนี้ปรากฏในรูปประโยคสมมติ ประโยคจึงไม่ถูกต้องความว่า ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางสภาพของประธาน2 ซึ่งเป็นความหมายที่ฟังแปลก รูปประโยคสมมติเป็นสิ่งที่ทำให้ประโยคถูกต้องความหมายว่า ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงจากภายนอก(ที่ยังไม่เกิด)ที่อาจจะกระทำต่อประธาน2

กระบวน 2.3

ประธาน1 ให้ ประธาน2 กิริยา2
 [+ มนุษย์] [- สิ่งมีชีวิต] [- ความคุม/ภาวะ/แรงกระทำภายนอก]

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 เป็นมนุษย์ จึงมีคุณสมบัติ [+มนุษย์]

ประธาน2 เป็นสิ่งไม่มีชีวิต จึงมีคุณสมบัติ [- สิ่งมีชีวิต]

กิริยา2 เป็นกิริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน เพราะประธานไม่สามารถควบคุมให้เกิดหรือไม่ให้เกิดได้ กิริยา2 ในกระบวนนี้เป็นกิริยาที่แสดงภาวะที่กำลังดำเนินไป ภาวะนี้เป็นผลมาจากแรงกระทำภายนอก [-ควบคุม/ภาวะ/แรงกระทำภายนอก]

ตัวอย่างประโยค

(28) พ่อ(ก็เอาเบ็ดออกมาผูกโดย)ให้ตัวเบ็ดห้อยลงยังดิน (ลูกอีสาน)

ประโยค (28) ประธาน1 คือ พ่อ ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงจากภายนอกที่กระทำต่อตัวเบ็ด ซึ่งเป็นผู้รับเหตุ เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ ตัวเบ็ดห้อยลงยังดิน การที่ตัวเบ็ดห้อยลงยังดิน เป็นสภาพที่เกิดจากการกระทำโดยตรงจากแรงภายนอกคือ แรงโน้มถ่วงของโลก เหตุการณ์ผลยังคงดำเนินต่อไป มิได้เป็นสภาพที่หยุดนิ่ง อย่างกิริยาแสดงสภาพในกระบวน 2.2 (เช่น (ไฟ)ดับ ตกน้ำ) กิริยาวลี ห้อยลงยัง มีลักษณะทางความหมายแสดงภาวะที่ตัวเบ็ดกำลังดำเนินไป ประธาน1 คือพ่อเป็นเพียงผู้ไม่ขัดขวางการที่ตัวเบ็ดห้อยลงมาตามแรงโน้มถ่วงของโลก หรืออีกนัยหนึ่งปล่อยให้ตัวเบ็ดอยู่ในสภาพนั้นต่อไปตามแรงโน้มถ่วงของโลก

จากการตีความหมายของตัวอย่าง (28) สามารถสรุปลักษณะการิตได้ดังนี้

ลักษณะการิต: ประธาน1 เป็นสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ผลด้วยการไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางภาวะที่กำลังดำเนินไป ซึ่งเกิดจากแรงกระทำจากภายนอก

ความหมายแก่นของหน่วยสร้างให้ กระบวนที่ 2.1, 2.2 และ 2.3

ตั้งได้กล่าวแล้วว่า มูลเหตุที่แยกเป็น 3 กระบวนย่อย เนื่องจากองค์ประกอบที่เป็นกิริยา2 มีคุณสมบัติต่างกันเล็กน้อย และเมื่อวิเคราะห์ลักษณะการิตแล้วพบว่า แต่ละกระบวนมีลักษณะ

การิตต่างกัน และมีข้อจำกัดต่างกันด้วย ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า ความหมายของ 3 ภาวชนนี้ยังมีข้อต่างกันอยู่ ได้แก่ ลักษณะเหตุการณ์ผลต่างกัน ในภาวชน2.1 เหตุการณ์ผลเป็นภาวชนที่ประธาน2 ดำรงอยู่เอง ในภาวชน2.2 เหตุการณ์ผลเป็นสภาพอันเป็นผลที่เกิดจากแรงหรือเหตุภายนอก และในภาวชน2.3 เหตุการณ์ผลเป็นภาวชนที่กำลังดำเนินไป ภาวชนนี้เกิดจากแรงกระทำจากภายนอก

อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 ภาวชนย่อยนี้ ก็มีลักษณะร่วมกัน คือ

1. ประธาน1 เป็นผู้ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางความเป็นไปของประธาน2 แม้จะมีอำนาจขัดขวางก็ตาม การไม่ขัดขวางของประธาน1ทำให้เหตุการณ์ผลเกิดขึ้น หากประธาน1 กระทำการที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ความหมายของภาวชน 2 จึงมีคุณสมบัติ [-การิตแบบมีการกระทำ] กล่าวคือ ประธานเป็นแต่เพียงผู้อนุญาตให้เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นได้ มิได้เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์ผลเอง

2. ความเป็นไปของประธาน2 ซึ่งในภาวชน 2 เป็นสภาพหรือภาวชนนั้น ไม่ได้เกิดจากแรงของประธาน1โดยตรง หากแต่เกิดจากแรงหรือเหตุอื่น ในภาวชน 2.1 แรงหรือเหตุโดยตรงที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ ภาวชนเป็นอยู่เองของประธาน2 ส่วนในภาวชน 2.2 แรงหรือเหตุโดยตรง คือแรงกระทำจากภายนอกอันอาจจะเกิดขึ้นกับประธาน2 และในภาวชน 2.3 แรงหรือเหตุโดยตรงคือแรงกระทำจากภายนอกซึ่งทำให้ประธาน2 ดำเนินภาวชนต่อไปได้ ดังนั้น ความหมายของภาวชน 2 จึงมีคุณสมบัติ [- การิตแบบโดยตรง] กล่าวคือ แรงที่ผลักดันให้เกิดเหตุการณ์ผล มิได้มาจากแรงของประธาน1 โดยตรง หากแต่มีแรงหรือเหตุอื่นโดยตรงกว่า

3. ดังที่กล่าวแล้วว่า ประธาน2 มีอำนาจในการควบคุมเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นนั้น อยู่ในความประสงค์หรืออย่างน้อยก็อยู่ในความคาดหมายของประธาน2 เหตุการณ์ผลมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ เช่น ในประโยค (29) - (31) เป็นสมาชิกของภาวชน 2.1, 2.2 ,และ 2.3 ตามลำดับ

(29) ดร. สุเมธบอกว่า "...จะให้(หุ่นยนต์)มีไฟส่องออกมาจากตาได้ด้วย (กินรี)

(30) อย่าให้ห้องนอนสกปรก (Thepkanjana, 1986)

(31) พ่อ(ก็เอาเบ็ดออกมาผูกโดย)ให้ตัวเบ็ดห้อยลงยังดิน (ลูกอีสาน)

ประโยค (29) ประธาน1 คือ ดร.สุเมธ จงใจที่จะไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล การที่หุ่นยนต์มีไฟส่องออกมาจากตาไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่เป็นเรื่องที่อยู่ในความประสงค์ของประธาน1 ประโยค (30) ประธาน1 ซึ่งไม่ปรากฏรูป มีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ผลคือห้องสกปรก ให้เกิดขึ้นหรือไม่ให้เกิดขึ้นได้ สังเกตได้จากประโยค (30) อยู่ในรูปประโยคคำสั่ง

ขวาง เหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ความหมายของกระสวน 2 จึงมีคุณสมบัติ [+ การตีแบบจงใจ]

กระสวน 3

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ควบคุม]

คำอธิบายกระสวน

ประธาน1 เป็นมนุษย์ จึงมีคุณสมบัติ [+ มนุษย์]

ประธาน2 เป็นสิ่งไม่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 พบทั้ง 2 ชนิด คือพบทั้งที่เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธานและไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติ [± ควบคุม]

ตัวอย่างประโยค

- (32) เคียวจนเป็นยางจึงลิดักออกใส่กระดัง แล้วก็กินได้ กินร้อน ๆ ก็ได้ ให้มันเย็นก่อนก็ได้ (ลูกอีสาน)
- (33) มันก็พูดว่าให้พ่อมันขายปลาแตกปลาต้มหมดแล้วจะขอพ่อสักตัว (ลูกอีสาน)
- (34) ดีคือกันแต่ให้มันจบ ป. ๔ ก่อน จะบวชเป็นทิด เป็นอาจารย์ เป็นยาครูก็ได้ (ลูกอีสาน)

ประโยค (32) ประธาน1 ไม่ปรากฏรูป เพราะอยู่ในรูปประโยคคำสั่งจึงละประธาน1 คือผู้ที่พูดด้วยไว้ในฐานที่เข้าใจ ความหมายของประโยคคือ ประธาน1 รอจนกระทั่งเหตุการณ์ 2 เกิดขึ้น เหตุการณ์ 2 ในที่นี้ คือ มันอยู่ในสภาพเย็น ประธาน1 ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 และไม่มีศักยภาพขัดขวางด้วย เพราะเหตุการณ์ 2 คือ มันอยู่ในสภาพเย็น เป็นสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจที่ประธาน1 จะกำหนดให้เป็นไปได้

ประโยค (33) ประธาน1 คือ มัน ถูกละไว้ในฐานที่เข้าใจ ความหมายของประโยคคือ ประธาน1 รอจนกระทั่งเหตุการณ์ 2 เกิดขึ้น เหตุการณ์ 2 ในที่นี้คือ พ่อมันขายปลาแตก ปลาต้มหมดแล้ว ประธาน1 ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 และไม่มีศักยภาพขัดขวางด้วย เพราะเหตุการณ์ 2 คือ พ่อขายปลาแตกปลาต้มหมด เป็นสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจที่ประธาน1 คือ มัน จะกำหนดให้เป็นไปได้

ประโยค (34) ประธาน1 ไม่ปรากฏรูป เพราะอยู่ในรูปประโยคคำสั่งจึงถูกละไว้ในฐานที่เข้าใจ ประธาน1 รอจนกระทั่งเหตุการณ์ 2 เกิดขึ้น เหตุการณ์ 2 ในที่นี้คือ มั่นจบ ป. ๔ ประธาน1 ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 และไม่มีศักยภาพขัดขวางด้วย เพราะเหตุการณ์ 2 คือ มั่นจบ ป. ๔ เป็นเรื่องที่เป็นไปตามระเบียบการศึกษา ในที่นี้ การจะจบ ป. ๔ ก่อนหรือหลังกำหนดเป็นสิ่งที่ไม่อยู่ในอำนาจของประธาน1

สังเกตได้ว่าเหตุการณ์ 2 ในกระสวยนี้ เป็นเหตุการณ์ที่เป็นอิสระจากประธาน1มากขึ้นเมื่อเทียบกับกระสวยที่ผ่านมาก กล่าวคือ ในกระสวยที่ผ่านมาก ประธาน1 แม้จะไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางประธาน2 แต่ก็มีอำนาจที่จะทำได้ และถ้าประธาน1 ขัดขวางประธาน2 เหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น แต่สำหรับกระสวยนี้ บางครั้งประธาน1 ไม่มีอำนาจขัดขวางประธาน2 เหตุการณ์ 2 จึงเกิดขึ้นอย่างอิสระตามวิถีหรือธรรมชาติของเหตุการณ์ ไม่ได้เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการไม่ขัดขวางของประธาน1 อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 ก็ยังเป็นสิ่งที่อยู่ในความประสงค์ของประธาน1

ลักษณะการีต: ประธาน1 จงใจที่จะไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 ด้วยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [-การีตแบบมีการกระทำ] และ [+ การีตแบบจงใจ] เหตุการณ์ 2 มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นแน่นอนตามระเบียบวิถี หรือธรรมชาติของเหตุการณ์ 2 ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [-การีตแบบโดยตรง]

ความหมายนัยนี้ไม่จำเป็นต้องแสดงสถานการณ์การีตตามนิยามของ ชิบาตานิ (Shibatani: 1976) ซึ่งมีนิยามว่าเหตุการณ์ผล (เหตุการณ์ 2) เกิดสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุ (เหตุการณ์ 1) แต่ในหน่วยสร้างตามความหมายนัยนี้ เหตุการณ์ 2 ไม่ได้เกิดสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ 1 เลย ดังนั้น ไม่สามารถจัดได้ว่า เหตุการณ์ 1 เป็นเหตุการณ์เหตุ และเหตุการณ์ 2 เป็นเหตุการณ์ผล และเหตุการณ์ 2 สัมพันธ์กับเหตุการณ์ 1 ในเชิงการีต ดังในประโยค (35) นี้

(35) ให้ฝนหยุดตกก่อน แล้วค่อยออกเดินทาง

เหตุการณ์ 1 คือ ประธาน1 ซึ่งละไว้ในฐานที่เข้าใจเพราะเป็นประโยคคำสั่ง ไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ 2 คือ เหตุการณ์ฝนหยุดตก แต่ประธาน1 ก็ไม่มีอำนาจในการขัดขวาง เพราะเหตุการณ์ฝนหยุดตกจะเกิดขึ้นหรือไม่มันไม่อยู่ในอำนาจของประธาน1ที่จะควบคุมได้ ดัง

นั้น แม้ประธาน 1 จะไม่ขัดขวางเหตุการณ์ 2 และเหตุการณ์ 2 จะเกิดขึ้นก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ 2 นั้น เกิดขึ้นสืบเนื่องจากเหตุการณ์ 1

อย่างไรก็ตาม แม้บางครั้งเหตุการณ์ 1 และเหตุการณ์ 2 มิได้มีความสัมพันธ์กันในเชิงการริต คือเป็นเหตุเป็นผลสืบเนื่องกันตามนิยามของชิบาตานิ แต่กระบวน 3 ก็มีลักษณะทางความหมายบางประการที่ร่วมกันกับประโยคที่แสดงสถานการณ์การริตตามนิยามของ ชิบาตานิ กล่าวคือ การรอคอย ก็เป็นลักษณะทางความหมายที่สื่อโดยนัยในประโยคการริตโดยทั่วไป กล่าวคือ ช่วงเวลาที่เหตุการณ์ 1 คือประธาน รอคอยการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 ก็มีลักษณะอนุโลมได้กับช่วงเวลาที่เหตุการณ์ผลจะเกิดขึ้นตามหลังเหตุการณ์เหตุ

นอกจากนี้ หน่วยสร้างให้ตามกระบวนนี้ ก็ยังมีลักษณะร่วมกับกระบวนอื่น ๆ ของหน่วยสร้างให้ ดังนี้ ประธาน 1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 ดังนั้น กระบวนนี้จึงมีคุณสมบัติ [-การริตแบบมีการกระทำ] เหตุการณ์ 2 เกิดขึ้นตามระเบียบวิธีหรือธรรมชาติของเหตุการณ์ 2 เองเป็นสำคัญ ประธาน 1 มิได้เป็นผู้ก่อเหตุโดยตรง ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [-การริตแบบโดยตรง] นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 ก็เป็นสิ่งที่อยู่ในความประสงค์หรือความคาดหวังของประธาน 1 เพราะประธาน 1 รอคอยให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [+การริตแบบจงใจ]

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป กระบวนนี้ก็ยังคงสมควรจะจัดเป็นหน่วยสร้างการริต เช่นเดียวกับกระบวนอื่น ๆ เพียงแต่อาจมีลักษณะทางความหมายที่กลายออกไป มีความเป็นการริตน้อยกว่ากระบวนอื่น ๆ ในแง่ที่ว่าเหตุการณ์ 2 ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นสืบเนื่องจากเหตุการณ์ 1

ข้อจำกัด: โนมูระ (Nomura, 1994) ตั้งข้อสังเกตว่า ตามกระบวนนี้ ในกรณีที่เป็นประโยคบอกเล่า ท้ายหน่วยสร้างให้ มักจะมีคำ ก่อน และมีประโยคต่อท้าย หากปราศจากเงื่อนไขนี้ ประโยคจะไม่ใช่ที่ยอมรับในภาษา เช่น

(36) เขาให้น้ำเดือดก่อน แล้วค่อยใส่ผัก (Nomura, 1994: 957)

(26) เขาให้ห้องนอนสกปรก

(37) *เขาให้น้ำเดือด

(38) *เขาให้หนังสือเปียกน้ำ

(39) *เขาให้น้องตกน้ำ

ประโยค (37) ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา ด้วยเหตุผลเดียวกับประโยคที่ (26) ซึ่งได้ยกตัวอย่างไปแล้วในกระบวน 2.2 และประโยค (38) และ (39) ซึ่งได้ยกตัวอย่างไปแล้วในกระบวน 1 (ซึ่งในกระบวน 1 เป็นประโยค (18) และ (19)) กล่าวคือ ประโยคสื่อความหมายว่า ประธานไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางสภาพของประธาน2 ซึ่งเป็นความหมายที่เป็นไปไม่ได้ เพราะสภาพของประธาน2 ย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ถูกก่อกำเนิดมาแล้วถึงได้มีสภาพเช่นนั้น หากประธาน1 จะขัดขวาง ก็ต้องขัดขวางแรงจากภายนอกที่อาจจะมากระทำต่อประธาน2 มิใช่ขัดขวางสภาพที่เกิดขึ้นกับประธาน2 ซึ่งถ้าตามความหมายที่ว่า ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงจากภายนอกที่จะมากระทำต่อประธาน2 ตามความหมายนี้จะปรากฏในกระบวน 2.2 ซึ่งจะมีข้อจำกัดว่า จะต้องอยู่ในรูปประโยคคำสั่งปฏิเสธ หรือเป็นประโยคเงื่อนไขที่มีคำ จะ อยู่หน้ากริยาให้ หรือ ประโยคคำถามให้เลือกตอบ และมีคำ จะ อยู่หน้ากริยา ให้ ดังนั้น ประโยค (37) ถ้าจะเป็นที่ยอมรับในภาษาก็ต้องเปลี่ยนให้อยู่ในรูปประโยค (40) - (42) ซึ่งเป็นประโยคสมมติ

(40) อย่าให้น้ำเดือด

(41) ถ้าจะให้น้ำเดือด ก็ต้องเร่งไฟขึ้นอีกนิด

(42) คุณจะให้น้ำเดือดตอนนี้หรือ ไม่รอสักหน่อยหรือ

ประโยค (40) - (42) เป็นประโยคที่อยู่ในกระบวน 2.2 ซึ่งมีลักษณะการที่ ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงหรือเหตุที่มีแนวโน้มว่าจะกระทำต่อประธาน2 แสดงว่า จะต้องมีความเหตุหรือแรงที่ประธาน1 จะขัดขวาง ดังในประโยค (40) - (42) จะสื่อความหมายโดยนัยว่าจะมีเหตุหรือแรง (หมายถึง ไฟ หรือความร้อน) ที่จะกระทำต่อประธาน2 หรืออีกนัยหนึ่ง ป้องกันเหตุที่จะให้เกิดสภาพนั้น มิใช่เป็นการป้องกันสภาพ ดังปรากฏในประโยค (37) - (39) ดังนั้น คำอธิบายนี้จึงเป็นคำอธิบายปัญหาที่ว่า ทำไมประโยคอย่างประโยคที่ (37) - (39) จึงไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา และประโยคอย่างประโยคที่ (40) - (42) จึงเป็นที่ยอมรับในภาษา ทั้ง ๆ ที่คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบเป็นอย่างเดียวกัน เพียงแต่รูปประโยคต่างกัน

กระบวน 4

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา2
[ไม่ปรากฏรูป]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ควบคุม]

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 ไม่ปรากฏรูป หมายความว่า มีผู้ก่อเหตุอยู่ก็จริง แต่ไม่ได้ถูกแสดงออกมาในประโยค ดังนั้น จึงไม่รู้ว่ามีผู้ก่อเหตุเป็นใคร แต่จากเนื้อความสรุปได้ว่าผู้ก่อเหตุต้องมีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ผลได้

ประธาน2 มีคุณสมบัติเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน หรือไม่ก็ได้ หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นกริยาที่ประธานสามารถเลือกที่จะกระทำหรือไม่สามารถเลือกที่จะกระทำก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± ควบคุม]

ตัวอย่างประโยค

(43) คุณจำคำพูดของย่าได้บางตอนว่า เกิดชาติหน้าก็ให้เกิดที่มีดินค้ำน้ำชุ่ม และให้ได้พบกับปู่อีก (ลูกอีสาน)

(44) (ย่า) ให้เจ้าได้บุญหลาย ๆ เน้อ (ลูกอีสาน)

(45) ถ้ากูตัวหรือโกหกมิ่ง ให้ผีปอบกินตับกินไตกู (ลูกอีสาน)

ประโยค (43) ผู้พูด(คือ ย่า) มีความประสงค์บางอย่าง ความประสงค์นั้นคือ ประธาน2 (คือ ย่า) ได้เกิดในที่มีดินค้ำน้ำชุ่ม และได้มีโอกาสพบกับปู่อีกในชาติหน้า ความประสงค์ดังกล่าวจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อ ประธาน1 (ซึ่งไม่ปรากฏรูป) ซึ่งมีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูด ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ดังกล่าว ปล่อยให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นตามความประสงค์ของผู้พูด ดังนั้น เหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูดนั้น อาจเกิดขึ้นได้เพราะประธาน1 ไม่ขัดขวาง

ประโยค (44) ผู้พูด(คือ ย่า) มีความประสงค์บางอย่าง ความประสงค์นั้นคือ ประธาน2 (คือเจ้า) ได้บุญหลาย ๆ ความประสงค์ดังกล่าวจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อ ประธาน1 (ซึ่งไม่ปรากฏรูป) ซึ่งมีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูด ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ดังกล่าว ยอมให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้ตามความประสงค์ของผู้พูด ดังนั้น เหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูดนั้น อาจเกิดขึ้นได้เพราะประธาน1 ไม่ขัดขวาง

ประโยค (45) ผู้พูด คือ กู มีความประสงค์บางอย่าง ความประสงค์นั้นคือ ผีปอบกินตับกินไตกู ความประสงค์ดังกล่าวจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อ ประธาน1 (ซึ่งไม่ปรากฏรูป) ซึ่งมีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูด ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ดังกล่าว ยอม

ให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้ตามความประสงค์ของผู้พูด ดังนั้น เหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูดนั้น อาจเกิดขึ้นได้เพราะประธาน1 ไม่ขัดขวาง

ประโยค (43) - (45) เรียกว่า ประโยคแบบอธิษฐาน ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับประโยคขออนุญาต (เช่น ให้ฉันไปเที่ยวนะ) ในแง่ที่ว่าเหตุการณ์ผลเป็นความประสงค์ของผู้พูด และเหตุการณ์ผลอยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน1 ซึ่งมีอำนาจที่ยอมให้เหตุการณ์ผลนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ แต่จะต่างจากประโยคขออนุญาตในแง่ที่ว่า ประธาน1 ในประโยคขออนุญาตมีตัวตน ขณะที่ประธาน1 ในประโยคอธิษฐานไม่มีตัวตนอยู่จริง

ข้อสังเกต ผู้พูดและประธาน2 อาจเป็นคนเดียวกันหรือไม่ก็ได้ เช่น ในประโยค (43) ผู้พูดคือ ย่า และ ประธาน2 ก็คือ ย่า เช่นกัน

ลักษณะการีต: ประธาน1 (ไม่ปรากฏรูป) ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ที่เป็นความประสงค์ของผู้พูด หรือเหตุการณ์ผล

ข้อจำกัด: ประธาน1 ไม่ปรากฏรูป ถ้าปรากฏจะพึงแปลก เช่น (46) ? สิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้เจ้าได้บุญหลาย ๆ เน้อ

หน่วยสร้างให้ตามกระสวนนี้ ก็ยังมีลักษณะร่วมกับกระสวนอื่น ๆ ที่กล่าวไปแล้วของหน่วยสร้างให้ คือ ประธาน1 มีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ผล และถ้าหากเหตุการณ์ผลจะเกิดขึ้น ก็เกิดจากการที่ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางเหตุการณ์ผลนั้น ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [-การีตแบบมีการกระทำ] นอกจากนี้ เหตุการณ์ผลก็มีได้เกิดจากแรงของประธาน1 โดยตรง เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับประธาน2 เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความประสงค์ของผู้พูดอยู่ก่อนประธาน1 เพียงแต่ยินยอมให้เกิดเหตุการณ์ได้ ถ้าประธาน1 ไม่ยินยอมตามคำอธิษฐาน เหตุการณ์ผลก็ไม่เกิดขึ้น [+ การีตแบบจงใจ]

อย่างไรก็ตาม กระสวนนี้ก็ต่างจากกระสวนอื่น ๆ ในแง่ที่ว่า กระสวนอื่น ๆ แรงที่จะกระทำต่อประธาน2 โดยตรงเป็นแรงจากประธาน2 เอง เช่น ในกระสวน 1 หรือเป็นภาวะที่ประธาน2 ดำรงอยู่เอง เช่น ในกระสวน 2 หรือจะเป็นไปตามธรรมชาติเอง เช่น ในกระสวน 3 แต่สำหรับในกระสวนนี้ เหตุการณ์ 2 เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความประสงค์ของผู้พูดอยู่ก่อน ประธาน1 มีส่วนร่วมรับผิดชอบในเหตุการณ์ผล ในฐานะที่ไม่ใช้อำนาจขัดขวางความประสงค์ของผู้พูด ซึ่งอาจกล่าวได้

ว่า ก็ยังคงเหมือนกรณีอื่นในแง่ที่มีคุณสมบัติ [- การตีแบบโดยตรง] เพราะเหตุการณ์ผลนั้นเป็นสิ่งที่เกิดอยู่ในความประสงค์ของผู้พูดอยู่ก่อน

กรณี 5

ประธาน1	ก็	<u>ให้</u>	ประธาน2	กริยา2
อนุพากย์			ไม่ปรากฏรูป	[-ควบคุม/ ความรู้สึกนึกคิด]
(clause)				

คำอธิบายกรณี

ประธาน1 เป็นอนุพากย์ หรือประโยคย่อยที่ซ้อนอยู่ในประโยคใหญ่ ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคใหญ่ ในฐานะที่เป็นสาเหตุ

ในกรณีนี้ต้องมีคำ ก็ ปรากฏหน้าคำ ให้ เสมอ

ประธาน2 ไม่ปรากฏรูป อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาประโยคตัวอย่างจะพบว่าประธาน2 ถูกละไว้ในฐานะที่เข้าใจ ประธาน2 ก็คือประธานในอนุพากย์แรก

กริยา2 เป็นกริยาที่แสดงความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นกริยาที่จะแสดงว่าประธานมีอาการความรู้สึกอย่างไร กริยากลุ่มนี้จะไม่รวมถึงกริยาแสดงอาการอันเนื่องด้วยความรู้สึก เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ซึ่งถือว่าเป็นกริยาแสดงอาการ กริยาแสดงความรู้สึกนึกคิดถือเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน เพราะ ผู้ที่รู้สึกจะรู้ตัวว่ารู้สึกอย่างไรก็ต่อเมื่อความรู้สึกนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น กริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด จึงมีคุณสมบัติ [-ควบคุม/ความรู้สึกนึกคิด]

ตัวอย่างประโยค

(47) คุณจับช้องเขย่าตุ ก็ให้รู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ (ลูกอีสาน)

(48) คุณดูมันแล้ว ก็ให้นึกอิจฉามันอยู่ในใจ (ลูกอีสาน)

(49) เรื่องขอข้าวอย่างลูกกว่านี้คุณไม่เคยไป จึงให้กระดากใจอยู่มาก (ลูกอีสาน)

ประโยค (47) เหตุการณ์เมื่อคุณจับช้องเขย่าตุ เป็นเหตุการณ์เหตุที่ทำให้ประธาน2 คือ คุณ เกิดความรู้สึกหนักอึ้ง

ประโยค (48) เหตุการณ์คุณดูมันแล้ว เป็นเหตุการณ์เหตุที่ทำให้ประธาน2 คือ คุณ เกิดความรู้สึกอิจฉามันอยู่ในใจ

ประโยค (49) เหตุการณ์คุณไม่เคยไปขอข้าว(และจะต้องทำ) เป็นเหตุการณ์เหตุที่ทำให้
 ประธาน2 คือ คุณเกิดความรู้สึกกระดากใจอยู่มาก

ลักษณะการิต: ประธาน2 ประสบเหตุการณ์อะไรบางอย่าง เหตุการณ์ที่ประธาน2 ประสบ
 เหตุการณ์อะไรบางอย่างนี้ ถือเป็นเหตุการณ์เหตุซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์ผลคือ ประธาน2 รู้สึกอย่างไร
 อย่างหนึ่ง

ข้อจำกัด: 1. ประธาน1 เป็นอนุพากย์เท่านั้น ถ้าเป็นคำ(นาม) หรือนามวลี จะไม่เป็นที่ยอมรับ
 ในภาษา เช่น

(50) * ห้องให้คุณรู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ

(51) * การที่คุณจับชั่งเขย่าตุ ก็ให้รู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ

2. ต้องมีคำ ก็(ให้) หรือจึง(ให้) เชื่อมอนุพากย์ที่เป็นประธาน1 และเชื่อมอนุพากย์ที่เป็น
 เหตุการณ์ผล ถ้าไม่มีคำ ก็ หรือ จึง ประโยคนั้นจะไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา

(52) * คุณจับชั่งเขย่าตุ ให้รู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ

(53) * เรื่องขอข้าวอย่างลุงการว่านี่ คุณไม่เคยไป ให้กระดากใจอยู่มาก

3. กริยา2 เป็นกริยาที่แสดงความรู้สึกนึกคิด กระสรวนนี้ไม่อนุญาตให้กริยาที่ไม่เกี่ยวกับ
 ความรู้สึกนึกคิดปรากฏร่วม

(54) * เมื่อเขารู้ว่าสอบได้ ก็ให้ร้องไห้ยกใหญ่

คำ ร้องไห้ เป็นคำกริยาแสดงอาการ มิใช่กริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด

สังเกตได้ว่า กระสรวนนี้มีข้อจำกัดถึง 3 ข้อ ดังนั้น การใช้กระสรวนนี้จึงมีการใช้ค่อนข้าง
 จำกัด โดยเฉพาะกริยา2 ที่เกิดร่วมต้องเป็นกริยาที่แสดงความรู้สึกนึกคิดเท่านั้น นอกจากนี้
 กระสรวนนี้ ยังไม่ได้สื่อลักษณะการิตร่วมกับกระสรวนอื่น ๆ เลย นอกจาก สื่อความเป็นการิต
 (causativity) เท่านั้น กล่าวคือ แสดงเหตุการณ์เหตุ และเหตุการณ์ผล

โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1995: 36) เห็นว่า ภาระสอนที่มีข้อจำกัดในการใช้ หรือมีเงื่อนไขมากอย่างในภาระสอน 5 นี้ ถือว่า ในกลุ่มความหมายของภาระสอนต่าง ๆ ในหน่วยสร้างนั้น ภาระสอนที่มีข้อจำกัดในการใช้มาก แสดงว่าเป็นภาระสอนที่มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายของภาระสอนอื่น ๆ อย่างมาก หรือมีลักษณะทางความหมายร่วมกับภาระสอนอื่น ๆ น้อยที่สุด ภาระสอน 5 ก็เช่นกัน อาจเป็นภาระสอนซึ่งไม่ได้มีฐานะทางความหมายเท่าเทียมกันกับหน่วยสร้างให้ ในภาระสอนอื่น ๆ ซึ่งสื่อความหมายโดยนัยร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ก็มีลักษณะร่วมกับหน่วยสร้างให้ ในภาระสอนอื่น ๆ ก็คือ (1) ในทางความหมาย ภาระสอนนี้ก็แสดงความเป็นการริต (causativity) เช่นเดียวกับภาระสอนอื่น ๆ เพียงแต่ในภาระสอนอื่น ๆ ประธานเป็นคำ และเป็นสิ่งมีชีวิต มีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ผล แต่ในภาระสอนนี้ ประธานเป็นอนุภาคย์ ถือเป็นเหตุการณ์ 1 เหตุการณ์ ไม่อาจจะระบุได้ว่ามีอำนาจควบคุมเหตุการณ์ผล (2) ในทางโครงสร้าง ก็มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับภาระสอนอื่น ๆ กล่าวคือ มีประธาน1 + ให้ + ประธาน2 + กริยา2 เพียงแต่ในภาระสอนนี้ มีเงื่อนไขว่าต้องมีคำ ก็ นำหน้าคำ ให้ และกริยา2 ต้องเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด ขณะที่หน่วยสร้างอื่น ๆ ไม่มีข้อจำกัดดังกล่าว

ดังนั้น สำหรับภาระสอน 5 ก็ถือว่าเป็นภาระสอนหนึ่งในหน่วยสร้างให้ เพราะมีลักษณะร่วมทางโครงสร้างและความหมายกับภาระสอนอื่น ๆ ในหน่วยสร้าง เพียงแต่เป็นภาระสอนที่มีฐานะเป็นความหมายขอบนอก (marginal status)

สรุปภาระสอนและความหมายของหน่วยสร้างให้

1. หน่วยสร้างให้ มีภาระสอน 5 แบบ ภาระสอนหนึ่ง ๆ จะมีคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ และลักษณะการริตเฉพาะของภาระสอนนั้น ๆ

2. แม้ว่าหน่วยสร้างให้ จะมีภาระสอนและลักษณะการริตหลากหลาย แต่ภาระสอนเหล่านั้น (ยกเว้นภาระสอน 5) ก็สื่อลักษณะทางความหมายบางประการร่วมกันอยู่ ซึ่งนับเป็นความหมายแก่นของหน่วยสร้างให้ ได้แก่

2.1 ประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแนวโน้มความเป็นไปของเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลจึงเกิดขึ้นเพราะการไม่ขัดขวางของประธาน1 หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ [- การริตแบบมีการกระทำ] ทั้งนี้ ยกเว้นภาระสอน 3 ซึ่งบางครั้งประธาน1 ไม่มีอำนาจขัดขวางเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผล (เหตุการณ์ 2) เกิดขึ้นตามระเบียบวิธีหรือธรรมชาติของเหตุการณ์ผลเอง

2.2 เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นตามแนวโน้มความเป็นไปของเหตุการณ์ผลเอง แนวโน้มดังกล่าวถือเป็นสาเหตุหรือแรงโดยตรงที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ผล ประธาน1 มิใช่สาเหตุโดยตรง แนว

โน้มนำดังกล่าวได้แก่ (1) ความตั้งใจของประธาน2 ที่จะกระทำกริยา2 ดังปรากฏในกระบวน 1 (2) ภาวะหรือสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งที่ประธาน2 กำลังดำเนินอยู่ไปตามระเบียบวิธีหรือธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับประธาน2 ดังปรากฏในกระบวน 2 และ 3 และ (3) ผู้พูด ซึ่งบางครั้งเป็นคนเดียวกับประธาน2 ประสงค์เหตุการณ์ผลอยู่แต่เดิม ประธาน1 เป็นเพียงผู้ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางความประสงค์นั้น หรือไม่ได้เป็นผู้กระทำให้เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นโดยตรง ดังปรากฏในกระบวน 4

2.3 เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่อยู่ในความคาดหวัง หรือความประสงค์ของประธาน1

3. หน่วยสร้างให้มี 5 กระบวน และมีลักษณะการีต 5 แบบ กระบวนทั้ง 5 แบบนี้ไม่ได้มีฐานะเท่าเทียมกันทางความหมาย กล่าวคือ กระบวน 1 ,กระบวน 2, กระบวน 3 และกระบวน 4 ต่างก็สื่อลักษณะการีตที่มีคุณสมบัติบางอย่างร่วมกัน ดังได้กล่าวไปแล้ว แต่กระบวนที่ 5 มีข้อจำกัดในการใช้มากกว่ากระบวนอื่น ๆ และไม่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกับกระบวนอื่น ๆ เลย นอกจากสื่อความเป็นการีต (causativity) เท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นกระบวนที่มีฐานะเป็นความหมายขอบนอก (marginal status) ของหน่วยสร้างให้

3.4 หน่วยสร้างทำให้

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์ (Thepkanjana, 1986) เห็นว่า หน่วยสร้างทำให้ อาจจะไม่ใช่วัสดุสร้างการีตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย โดยให้เหตุผลว่าหน่วยสร้างทำให้ มีรูปโครงสร้างที่เกิดจากการประกอบกันของคำกริยากรรม ทำ และหน่วยสร้างให้ ซึ่งสังเกตได้จากประโยคที่มีคำกริยาและตามด้วยคำให้ นั้น คำกริยานั้นสามารถจะแทนที่ด้วยคำกริยากรรมทำ โดยที่ความหมายไม่ต่างกันมากนัก เช่น

สุรียขอให้สุดาทำอาหารเย็น

สุรียตะโกนให้สุดาเปิดประตู

(Thepkanjana, 1986: 52)

และหลักฐานอีกประการที่แสดงว่าคำ ทำให้ ในหน่วยสร้างทำให้ ไม่ใช่กริยาคำเดียว (single verb) ก็คือ สามารถแทรกคำ ไม่ ระหว่างคำ ทำและให้ ได้ เช่น

สุรียทำไม่ให้สุดาร้องให้ (Thepkanjana, 1986: 61)

ประโยคนี้หมายความว่า สุรียักระทำอะไรบางอย่างซึ่งส่งผลคือสุดท้ายจะไม่ร้องไห้ แสดงว่า คำปฏิเสธไม่ ขยายเฉพาะกริยาให้ มิได้ขยาย ทำให้ ทั้งคำ

อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างที่กึ่งกัญจน์ เสนอเป็นตัวอย่างที่ประธาน1 เป็นคำนามเท่านั้น ยังไม่มีตัวอย่างประโยคที่ประธานเป็นวลี หรืออนุพากย์ ซึ่งในคลังข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิจัยนี้จะพบ ตัวอย่างประโยคที่ประธาน1 เป็นนามวลี และ อนุพากย์นามด้วย ซึ่งเมื่อนำเกณฑ์การพิสูจน์ของ กึ่งกัญจน์ ก็เกิดปัญหาว่า คำ ทำให้ ที่ปรากฏในประโยคเหล่านี้เป็น คำ ทำให้ ที่เกิดจากคำ ทำ + หน่วยสร้างให้ หรือไม่ เช่น

(55) ด้วยความสามัคคีและยุทธวิธีที่ดีเด่นในด้านการรบ ทำให้ฝ่ายไทยได้รับชัยชนะในที่สุด

(56) รัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ 12 ถึง 15 เมษายน เป็นวันหยุดราชการประจำปี และวันที่ 14 เมษายน จะเป็นวันครอบครัวด้วย ทำให้โอกาสสงกรานต์ยิ่งมีความหมายมากยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างประโยค (55) และ (56) ไม่สามารถแทรกคำ ไม่ ระหว่างคำทำ และ คำให้ได้

(57) *ด้วยความสามัคคีและยุทธวิธีที่ดีเด่นในด้านการรบ ทำให้ฝ่ายไทยได้รับชัยชนะในที่สุด

(58) *รัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ 12 ถึง 15 เมษายน เป็นวันหยุดราชการประจำปี และวันที่ 14 เมษายน จะเป็นวันครอบครัวด้วย ทำให้โอกาสสงกรานต์ยิ่งมีความหมายมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในกรณีที่ประธาน1 เป็นบุพบทวลีหรือเป็นอนุพากย์ ดังในประโยค (55) และ (56) ตามลำดับ คำ ทำให้ ก็มีความตึงแน่น (compactness) มากขึ้นจนอาจนับเป็นคำคำเดียว (single verb) ได้

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษากระบวนและความหมายของหน่วยสร้างทำให้ และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ เพื่อจะศึกษาว่า หน่วยสร้างทำให้ มี กระบวนและความหมายเหมือนหรือแตกต่างกับหน่วยสร้างทำและหน่วยสร้างให้ อย่างไร นอกจากนี้ ยังศึกษาว่าหน่วยสร้างทำให้มีลักษณะเฉพาะทางโครงสร้างหรือความหมายที่ไม่ปรากฏในหน่วยสร้างทำ และ/หรือหน่วยสร้างให้ หรือไม่อย่างไร

จากการรวบรวมตัวอย่างประโยคจากคลังข้อมูลภาษา พบว่าหน่วยสร้างทำให้ มี 1 กระบวน ซึ่งสื่อลักษณะการติดดังนี้

กระบวน

ประธาน1	<u>ทำให้</u>	ประธาน2	กริยา2
[± สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ความคุม]

คำอธิบายกระบวน

ประธาน1 เป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่ก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± สิ่งมีชีวิต] สำหรับหน่วยสร้างทำให้ ในกรณีที่ประธาน1 ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต จะหมายถึง วัตถุประสงค์ของ นามธรรม หรือเหตุการณ์ก็ได้ ในกรณีที่ เป็นเหตุการณ์ จะมีคุณสมบัติเพิ่มเติมว่า [+ เหตุการณ์]

ประธาน2 เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ จึงมีคุณสมบัติ [± สิ่งมีชีวิต]

กริยา2 อาจเป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน หรือไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธานก็ได้ [± ความคุม]

ตัวอย่างประโยค

(59) นายธนาคารใหญ่ผู้นี้เองที่ทำให้ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่

(60) ด้วยพม่ายังมียอมเสียอำนาจการปกครองไทยไปโดยง่าย ยิ่งคงมั่นหมายในอันที่จะ ทำให้ประเทศไทยเป็นเมืองออกให้จงได้

(61) ด้วยความสามัคคีและยุทธวิธีที่ดีเด่นในด้านการรบทำให้ฝ่ายไทยได้รับชัยชนะในที่สุด

(62) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย ทำให้ ทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

ประโยค (59) ประธาน1 คือ นายธนาคารใหญ่ผู้นี้ กระทำอะไรบางอย่างซึ่งระบุไม่ได้ว่าการกระทำนั้นเป็นไปด้วยความตั้งใจหรือไม่ที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่ เหตุการณ์ผลนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำหรือแรงจากประธาน1 เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นจากประธาน1 โดยตรง มิได้เกิดจากแรงหรือเหตุอื่นใด

ประโยค (60) ประธาน1 คือ พม่า กระทำอะไรบางอย่างต่อประธาน2 คือประเทศไทยด้วยความตั้งใจที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผล คือ ประเทศไทยเป็นเมืองออก เหตุการณ์ผลเกิดจากแรงกระทำของประธาน1 โดยสถานเดียว มิได้เกิดจากแรงอื่นใด

ประโยค (61) ประธาน1 คือ ความสามัคคีและยุทธวิธีที่ดีเด่นในด้านการรบ เป็นสาเหตุหรือแรงที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผล คือฝ่ายไทยได้รับชัยชนะ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นจากแรงของประธาน1 มิใช่ด้วยแรงอื่นใด การกระทำของประธาน1 ไม่มีเรื่องความจงใจเกี่ยวข้อง เพราะเป็นนามธรรม

ประโยค (62) ประธาน1 คือ เหตุการณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย เหตุการณ์นี้เป็นสาเหตุหรือแรงที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผล คือ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ การที่เกิดเหตุการณ์ผลเช่นนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุหรือแรง 2 ประการ คือ การที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย และการตกลงพระทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่จะทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ ด้วย ดังนั้น เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากความรับผิดชอบของประธาน1 และประธาน2 มีร่วมกัน อนึ่ง แรงของประธาน1 ไม่มีเรื่องความจงใจเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะเป็นนามธรรม

ลักษณะการตี

ประธาน1 กระทำอะไรบางอย่างซึ่งมีทั้งที่เป็นไปด้วยความจงใจ เช่น ประโยค (60) และไม่จงใจ เช่น ประโยค (61) - (62) ที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผล หรือระบุไม่ได้ว่าจงใจหรือไม่ เช่น ประโยค (59) ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ $[\pm$ การตีแบบจงใจ] ประธาน1 นั้น ไม่ว่าจะเป็สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต (รวมไปถึงสภาพหรือเหตุการณ์) ก็ถือว่าสิ่งเหล่านี้มีแรงอะไรบางอย่างหรือกระทำอะไรบางอย่างซึ่งยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ประธาน2 อย่างแน่นอน ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ $[+$ การตีแบบมีการกระทำ] เหตุการณ์ผลดังกล่าวอาจเกิดจากแรงของประธาน1 โดยสถานเดียว เช่น ประโยค (59) - (61) หรือเกิดจากแรงของประธาน2 เองด้วยส่วนหนึ่ง เช่น ประโยค (62) ดังนั้น หน่วยสร้างจึงมีคุณสมบัติ $[\pm$ การตีแบบโดยตรง]

สรุปกระสวนและความหมายของหน่วยสร้างทำให้

หน่วยสร้างทำให้ มีเพียง 1 กระสวนเท่านั้น กระสวนดังกล่าวสื่อความหมายของหน่วยสร้างคือ

1. ประธาน1 ก่อเหตุการณ์ผลด้วยการกระทำ หรือส่งแรงอะไรบางอย่างต่อประธาน2 และมีผลให้ ประธาน2 เปลี่ยนแปลง ดังนั้น หน่วยสร้างให้จึงมีคุณสมบัติ $[+$ การตีแบบมีการกระทำ]
2. เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้น มีทั้งที่เกิดขึ้นจากแรงของประธาน1 โดยตรง หรืออาจเกิดจากแรงของประธาน2 โดยตรงกว่า โดยประธาน1 เป็นผู้กระตุ้นให้ประธาน2 ออกแรงกระทำ ดังนั้น หน่วยสร้างให้จึงมีคุณสมบัติ $[\pm$ การตีแบบโดยตรง]

3. การกระทำของประธาน1 ในกรณีที่เป็นสิ่งมีชีวิตนั้นอาจเป็นไปได้ด้วยความตั้งใจที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ผลหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ในกรณีที่ประธาน1 ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต กล่าวคืออาจเป็นวัตถุสิ่งของ นามธรรม หรือเหตุการณ์ จะไม่มีเรื่องความตั้งใจเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น หน่วยสร้างทำให้ จึงมีคุณสมบัติ [\pm การิตโดยตั้งใจ]

3.5 เปรียบเทียบกระบวนและความหมายของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาว่า หน่วยสร้างทำให้ ซึ่งยังมีปัญหาในเชิงทฤษฎีว่าควรจัดให้เป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์หรืออีกหนึ่งหน่วยสร้างหรือไม่ ด้วยการเปรียบเทียบกระบวนและความหมายของหน่วยสร้างทำให้ กับหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ โดยผู้วิจัยเห็นว่า หากเปรียบเทียบแล้ว ปรากฏว่าหน่วยสร้างทำให้ มีลักษณะกระบวน หรือคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ และความหมายของหน่วยสร้างที่โดดเด่นเฉพาะตัว กล่าวคือ เป็นลักษณะที่ไม่มีปรากฏในหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ผู้วิจัยจะถือว่า หน่วยสร้างทำให้ ควรนับเป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์หรืออีกหนึ่งหน่วยสร้างได้ เพราะมีกระบวนและความหมายที่แปลกแยกจากหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้

3.5.1 เปรียบเทียบกระบวนของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้

จากการวิเคราะห์กระบวนของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ในหัวข้อ 3.2, 3.3 และ 3.4 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

องค์ประกอบ หน่วยสร้าง	ประธาน1		ประธาน2	กริยา2
	สิ่งมีชีวิต	เหตุการณ์	สิ่งมีชีวิต	อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน
หน่วยสร้าง <u>ทำ</u>	+	-	\pm	-
หน่วยสร้าง <u>ให้</u> ⁹	+	-	\pm	\pm
หน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	\pm	\pm	\pm	\pm

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้าง ทำให้

⁹ หน่วยสร้างให้ กระบวนที่ 5 มีฐานะเป็นความหมายขอบนอก (marginal status) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพิจารณากระบวนที่ 1 - 4 เท่านั้น

คำอธิบายตารางที่ 1

1. ประธาน1: ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ แตกต่างจาก ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ในแง่ที่ว่า ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ เป็นเหตุการณ์ก็ได้ ดังในประโยค (63) และ (64) ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่ง (entity) เท่านั้น ในขณะที่ หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ จะมีคุณสมบัติเป็นสิ่งเท่านั้น ไม่เป็นเหตุการณ์ ยกเว้น หน่วยสร้างให้ในกระบวน 5 ดังในประโยค (65)

- (63) การถือวรรณคดีโบราณเป็นครูอย่างเคารพ ทำให้งานของเนาวรัตน์เป็นงานที่ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม
- (64) อายุปูนนี้แล้ว บางทีผมก็ไปไม่ได้อย่างที่ใจต้องการ ได้แค่พยายามรักษาคุณภาพ ไม่ให้ลดลงกว่าที่เคยเล่น เพราะจะทำให้คนเขาผิดหวัง
- (65) คุณจับช้องเขย่าตุ ก็ให้รู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ

ในแง่คุณสมบัติความเป็นสิ่งมีชีวิต ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ ขณะที่หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ประธาน1 ต้องเป็นสิ่งมีชีวิตเท่านั้น ยกเว้นหน่วยสร้างให้ กระบวน 5 ซึ่งประธาน1 เป็นอนุพากย์ มิอาจระบุคุณสมบัติความเป็นสิ่งมีชีวิตได้

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นประธาน1นั้น หน่วยสร้างทำให้ มีลักษณะเฉพาะตัวในแง่ที่ว่า ประธาน1 เป็นเหตุการณ์ และเป็นสิ่งไม่มีชีวิตได้ ขณะที่อีกสองหน่วยสร้างต้องเป็นสิ่งมีชีวิตเท่านั้น การที่ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้เป็นเหตุการณ์ และสิ่งไม่มีชีวิตได้นี้ สะท้อนให้เห็นว่าประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้มีระดับความเป็นผู้กระทำ (agency) ต่ำกว่าหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ดังนั้น ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ จึงมีลักษณะเป็นผู้ก่อเหตุที่เป็นสาเหตุ (cause) มากกว่าจะเป็นผู้ก่อเหตุที่เป็นผู้กระทำ (agentive causer) แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีบางตัวอย่างที่ตีความได้ว่าประธาน1มีความเป็นผู้กระทำชัดเจน เช่น ในประโยค (60)

- (60) ด้วยพม่ายังมียอมเสียอำนาจการปกครองไทยไปโดยง่าย ยิ่งคงมั่นหมายในอันที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นเมืองออกให้จงได้

ประธาน1 คือ พม่า มีความเป็นผู้กระทำสูง และอาจทำให้เห็นว่า กริยา ‘ทำ’ เป็นกริยากรรมคำหนึ่ง ดังที่กึ่งกาญจน์ เทพกาญญา (Thepkanjana, 1986) มิใช่ เป็นส่วนของคำประสม ‘ทำให้’ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็สังเกตเห็นว่ามีประโยคที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประโยค (60) กล่าว

คือ ประธาน1 เป็นสิ่งมีชีวิต แต่ประโยคนี้อีกยังมีปัญหาว่าประธาน1 ควรจะพิจารณาเป็นผู้ก่อเหตุที่เป็นผู้กระทำ หรือเป็นผู้ก่อเหตุที่เป็นสาเหตุ เช่น

(59) นายธนาคารใหญ่ผู้นี้เองที่ทำให้ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่

น่าสังเกตว่าประธาน1 ของประโยค (59) อาจตีความได้เป็นผู้ก่อเหตุที่เป็นสาเหตุ หรือผู้ก่อเหตุที่เป็นผู้กระทำก็ได้ ผู้วิจัยคิดว่านี่เป็นปัญหาที่น่าสนใจในแง่ของความตึงแน่นของคำกริยาทำให้ (ในกรณีที่ตั้งมีชีวิตเป็นมนุษย์)

2. ประธาน2: ประธาน2 ของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ สำหรับหน่วยสร้างให้ เฉพาะกระบวน 1 ประธาน2 ต้องเป็นสิ่งมีชีวิต

3. กริยา2: กริยา2 ของหน่วยสร้างทำ เป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจควบคุมของประธาน2 สำหรับหน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ กริยา2 เป็นกริยาที่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน2 หรือไม่ก็ได้

อนึ่ง เมื่อพิจารณาจากกระบวนของหน่วยสร้างทำให้ ผู้วิจัยเห็นว่า ข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบเป็นแบบเฉพาะของหน่วยสร้างเอง มิได้มีลักษณะการประสมระหว่างหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ข้อพิสูจนีคือ ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ มีคุณสมบัติเป็นเหตุการณ์ได้ และเป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ขณะที่ในหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ประธาน1 ต้องเป็นสิ่งเท่านั้น การที่เกิดข้อจำกัดต่างกัันนี้ แสดงว่าหน่วยสร้างทำให้ ต้องมีความหมายแก่นเฉพาะของหน่วยสร้างเอง

3.5.2 เปรียบเทียบความหมายของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้

จากการวิเคราะห์ความหมายของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ ในหัวข้อ 3.2, 3.3 และ 3.4 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

	การริตแบบมีการกระทำ	การริตแบบโดยตรง	การริตแบบจงใจ
หน่วยสร้าง <u>ทำ</u>	+	+	-
หน่วยสร้าง <u>ให้</u>	-	-	+
หน่วยสร้าง <u>ทำให้</u>	+	±	±

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความหมายของหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้

คำอธิบายตารางที่ 2

1. การริตแบบมีการกระทำ หมายถึง ลักษณะการริตที่ประธาน1 เป็นสาเหตุของเหตุการณ์ผล ด้วยการกระทำหรือการส่งแรงบางอย่าง การกระทำหรือแรงดังกล่าวเป็นสาเหตุให้ประธาน2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างทำให้ สื่อความหมายแก่ประการนี้ เพราะประธาน1 ของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างทำให้ ต้องมีการกระทำหรือการส่งแรงเสมอ ขณะที่หน่วยสร้างให้ ประธาน1 เป็นสาเหตุของเหตุการณ์ผลด้วยการไม่ทำอะไรที่เป็นการขัดขวางความเป็นไปของประธาน2 ถึงแม้จะมีอำนาจขัดขวางก็ตาม ดังนั้น หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างทำให้ จึงมีความหมายร่วมกันคือ เป็นการริตแบบมีการกระทำ

2. การริตแบบโดยตรง หมายถึง ลักษณะการริตที่เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากแรงหรือการกระทำของประธาน1 โดยตรง มิได้เกิดจากแรงอื่นใดโดยตรงกว่า หน่วยสร้างทำ สื่อการริตแบบโดยตรงเพราะเหตุการณ์ผลเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากแรงหรือการกระทำของประธาน1 โดยตรง มิได้เกิดจากแรงอื่นใด ส่วนหน่วยสร้างให้ สื่อการริตแบบอ้อม กล่าวคือ ประธาน2 มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงอยู่ แนวโน้มดังกล่าวถือเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ผล ประธาน1 เป็นแต่เพียงผู้ไม่ขัดขวางแนวโน้มดังกล่าว ความเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นตามแนวโน้มความเป็นไปของประธาน2

ในกรณีของหน่วยสร้างทำให้ หน่วยสร้างสื่อการริตแบบโดยตรงก็มี ดังปรากฏในประโยค (66) และสื่อการริตแบบอ้อมก็มี ดังปรากฏในประโยค (67)

(66) ชาวบ้านที่ทำปอนั้นจะเอาปอมมาแชในแหล่งน้ำทำให้น้ำเน่า

ประโยค (66) เหตุการณ์ผล คือ น้ำเน่า เกิดจากการกระทำของประธาน1 โดยตรง คือ ชาวบ้านเอาปอมาแชในแหล่งน้ำ การที่น้ำเน่ามิได้เกิดจากสาเหตุอื่นใด

(67) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย ทำให้ ทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

ประโยค (67) เหตุการณ์ผล คือ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุหรือแรง 2 ประการ คือ การที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย และการตกลงพระทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่จะทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ด้วย ดังนั้น เหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นจึงเป็นความรับผิดชอบของประธาน1 และประธาน2 มีร่วมกัน

สังเกตได้ว่า ลักษณะการีตแบบโดยตรง เป็นความหมายที่ทั้ง 3 หน่วยสร้างมิได้ตรงกัน กล่าวคือ หน่วยสร้างทำ สื่อการีตแบบโดยตรง หน่วยสร้างให้ สื่อการีตแบบอ้อม หน่วยสร้างทำให้ สื่อการีตทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

3. การีตแบบจงใจ หมายถึงลักษณะการีตที่เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นด้วยความจงใจของประธาน1 ที่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์ผลเช่นนั้น หน่วยสร้างทำสื่อการีตแบบไม่จงใจ (unintended causation) เพราะประธาน1 ไม่ได้มีความจงใจที่จะให้เกิดผลเช่นนั้นแต่แรก เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ มิได้อยู่ในความคาดหมายของประธาน1 ส่วนหน่วยสร้างให้ สื่อการีตแบบจงใจ เพราะประธาน1 มีความจงใจที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผลอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุการณ์ผลเป็นสิ่งที่อยู่ในความคาดหมายของประธาน1 สำหรับหน่วยสร้างทำให้ สื่อการีตแบบจงใจหรือไม่จงใจก็ได้ กล่าวคือ มีตัวอย่างประโยคที่สามารถตีความว่าประธาน1 จงใจที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผลดังในประโยค (68) และมีตัวอย่างประโยคที่สามารถตีความว่าประธาน1 ไม่จงใจที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผล ดังในประโยค (69) และมีตัวอย่างประโยคที่ไม่สามารถระบุได้ว่า ประธาน1 จงใจหรือไม่ที่จะให้เกิดเหตุการณ์ผล ดังในประโยค (70)

(68) ด้วยพม่ายังมิยอมเสียอำนาจการปกครองไทยไปโดยง่าย ยังคงมั่นหมายในอันที่จะ ทำให้ ประเทศไทยเป็นเมืองออกให้จงได้

ประโยค (68) ถ้าเหตุการณ์ผลคือ ประเทศไทยเป็นเมืองออก เกิดขึ้น ก็เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจของประธาน1 คือพม่า

(69) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย ทำให้
ทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

ประโยค (69) ประธาน1 เป็นเหตุการณ์ ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต ดังนั้น จึงไม่มีคุณสมบัติเรื่องความ
จงใจในการก่อเหตุ

(70) นายธนาคารใหญ่ผู้นี้เองที่ทำให้ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่

ประโยค (70) ถ้าเหตุการณ์ผลคือ ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลอรี่ใหญ่ เกิดขึ้น ก็มีอาจ
ระบุได้ว่า ประธานคือ นายธนาคารใหญ่ผู้ที่มีความจงใจให้เกิดเหตุการณ์ผลเช่นนั้นหรือไม่ กล่าว
คือ ประธาน1 อาจมีความจงใจหรือไม่จงใจก็ได้

อนึ่ง สำหรับหน่วยสร้างทำให้ ในกรณีที่เป็นการกระทำด้วยความจงใจอย่างในประโยค
(68) ทาลมี (Talmy, 1988: 60) จะเรียกประโยคกริยาแบบนี้ว่า ประโยคแบบมีผู้กระทำ (agentive
sentence) เพราะประธาน1 เป็นผู้กระทำด้วยความจงใจให้เกิดเหตุการณ์ผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

I made the lamp topple by hitting it with the ball.

'ฉันทำให้ดวงโคมร่วงด้วยการขว้างลูกบอลใส่มัน'

I let the water flow out by pulling the plug loose.

'ฉันปล่อยให้ น้ำไหลล้นออกมาด้วยการปิดก๊อกไม่สนิท' (Talmy, 1988:60)

ขณะที่ประโยค (69) ซึ่งประธาน1ได้มีคุณสมบัติเป็นผู้กระทำ เนื่องจากประธาน1 เป็น
เหตุการณ์ มิใช่สิ่ง มีฐานะเป็นเหตุการณ์อิสระ 1 เหตุการณ์ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิด
เหตุการณ์ผลตามมา ทาลมีเรียกประโยคกริยาแบบนี้ว่า ประโยคแบบเกิดเอง (autonomous
sentence) เช่น

The ball's hitting it made the lamp topple.

'การที่ลูกบอลไปโดนมันทำให้ดวงโคมร่วง'

The plug's coming loose let the water flow out.

'การที่ก๊อกน้ำปิดไม่สนิททำให้น้ำไหลล้นออกมา' (Talmy, 1988: 60)

ผู้วิจัยสังเกตว่า ในข้อมูลมีตัวอย่างประโยคจำนวนมากที่ประธาน1 เป็นเหตุการณ์ ไม่ใช่สิ่ง
(ดูภาคผนวก) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า นี่เป็นลักษณะโครงสร้างที่เป็นลักษณะเฉพาะของหน่วยสร้างทำให้

ซึ่งไม่พบในหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ (ยกเว้นหน่วยสร้างให้ ในกระบวน 5) ดังจะพบว่า ประธาน¹ ของหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ จะเป็นเหตุการณ์ไม่ได้ ดังปรากฏในตัวอย่าง (71) และ (72)

* (71) การที่เขาเตะกระดานแตกทำพอโกรธมาก

* (72) การที่เขาเตะกระดานแตกให้พ่อดองซื้อกระดานใหม่

เมื่อนำประเด็นประโยคการิตแบบมีผู้กระทำ และประโยคการิตแบบอิสระมาเป็นเกณฑ์พิจารณา ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างทำ ให้ เป็นหน่วยสร้างเดียวที่เป็นประโยคการิตแบบอิสระได้ และนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า ประธาน¹ ของหน่วยสร้างทำ ให้ นั้น มีลักษณะเป็น ผู้ก่อเหตุที่เป็นสาเหตุ (non-agentive causer) ไม่ใช่ผู้ก่อเหตุที่เป็นผู้กระทำ (agent) อย่างในหน่วยสร้างทำ หรือหน่วยสร้างให้

หน่วยสร้างทำ ให้ มีใช้ในภาษาเพื่อแสดงลักษณะการิตที่ประธาน¹ เป็นสาเหตุ ไม่ใช่ผู้กระทำ (agent) จึงมีความเป็นกลางในแง่ของความจงใจ กล่าวคือไม่มีเรื่องความจงใจเข้ามาเกี่ยวข้องของ ประธาน¹ อาจมีความจงใจในการก่อเหตุหรือไม่ก็ได้ ความจงใจหรือความไม่จงใจไม่ใช่ลักษณะที่ใช้แยกหน่วยสร้างทำ ให้ ออกจากหน่วยสร้างอื่น (ขณะที่ความจงใจถูกใช้แยกความต่างระหว่างหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้) นอกจากนี้ หน่วยสร้างทำ ให้ เป็นกลางในแง่ความเป็นการิตแบบโดยตรง กล่าวคือ ไม่มีเรื่องความเป็นการิตแบบโดยตรงเข้ามาเกี่ยวข้องของ ประธาน¹ อาจเป็นผู้ก่อเหตุต่อประธาน² โดยตรงหรือไม่ก็ได้ และเช่นเดียวกับเรื่องความจงใจ ความเป็นการิตแบบโดยตรง ไม่ใช่ลักษณะที่ใช้แยกหน่วยสร้างทำ ให้ ออกจากหน่วยสร้างอื่น ขณะที่ความเป็นการิตแบบโดยตรง เป็นลักษณะที่ใช้แยกหน่วยสร้างทำ ออกจากหน่วยสร้างให้ ได้

ดังนั้น หน่วยสร้างทำ ให้ จึงควรนับเป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้าง เพราะหน่วยสร้างทำ ให้ มีลักษณะความหมายและข้อจำกัดที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ที่หน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ ไม่มี ดังที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าในประโยคที่มีคำ ทำ ให้ นั้น คำ ทำ หรือ คำ ให้ ไม่สามารถไปปรากฏแทนที่ได้ ดังปรากฏในประโยค (74) และ (75) ต่อไปนี้

(73) ผลงานที่ทำให้การบินไทยได้รับรางวัลดังกล่าว คือรายการนำเที่ยว “Royal Orchid Holidays”

* (74) ผลงานที่ทำการบินไทยได้รับรางวัลดังกล่าว คือรายการนำเที่ยว “Royal Orchid Holidays”

* (75) ผลงานที่ให้การบินไทยได้รับรางวัลดังกล่าว คือรายการนำเที่ยว “Royal Orchid Holidays”

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย โดยมุ่งศึกษา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) วิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบภายในหน่วยสร้างทำ หน่วยสร้างให้ และหน่วยสร้างทำให้ โดยใช้คลังข้อมูลภาษา (2) วิเคราะห์ความหมายแก่นของหน่วยสร้างทั้งสาม และ (3) วิเคราะห์หาข้อสรุปทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างทำให้ ซึ่งยังเป็นปัญหาในเชิงทฤษฎี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หน่วยสร้างทั้งสามมีข้อจำกัดการเกิดร่วมขององค์ประกอบที่ชัดเจนและแตกต่างกัน แต่หน่วยสร้างมีความหมายแก่นอย่างใดอย่างหนึ่งที่ชัดเจนและแตกต่างกัน และหน่วยสร้าง ทำให้ เป็นหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.1.1 คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบในหน่วยสร้างแต่ละชนิด

หน่วยสร้างทำ มี 1 ภาระสอน

ภาระสอน

ประธาน1	<u>ทำ</u>	ประธาน2	กริยา 2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม]

หน่วยสร้างให้ มี 5 ภาระสอน

ภาระสอน 1

ประธาน1	<u>ให้</u>	ประธาน2	กริยา 2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[+ สิ่งมีชีวิต]	[+ควบคุม]

ภาระสอน 2 แบ่งเป็น 3 ภาระสอนย่อยในแง่ความต่างของกริยา 2

ภาระสอน 2.1

ประธาน1	<u>ให้</u>	ประธาน2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม/ภาวะ]

กระบวน 2.2

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม/แรงกระทำภายนอก]

กระบวน 2.3

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[- สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม/ภาวะ/แรงกระทำภายนอก]

กระบวน 3

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[±ควบคุม]

กระบวน 4

ประธาน1	ให้	ประธาน2	กริยา 2
[ไม่ปรากฏรูป]		[± สิ่งมีชีวิต]	[±ควบคุม]

กระบวน 5

ประธาน1	ก็	ให้	ประธาน2	กริยา 2
อนุพจน์ (clause)			ไม่ปรากฏรูป	[+ ความรู้สึกนึกคิด]

หน่วยสร้างทำให้ มี 1 กระบวนกระบวน

ประธาน1	ทำให้	ประธาน2	กริยา 2
[± สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ควบคุม]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อเปรียบเทียบกระสวนต่าง ๆ ของหน่วยสร้างทั้งสาม สามารถสรุปคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของแต่ละหน่วยสร้างได้ดังตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบ หน่วยสร้าง	ประธาน1		ประธาน2	กริยา 2
	สิ่งมีชีวิต	เหตุการณ์	สิ่งมีชีวิต	อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน
หน่วยสร้างทำ	+	-	±	-
หน่วยสร้างให้	+	-	±	±
หน่วยสร้างทำให้	±	±	±	±

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบ

4.1.2 ความหมายแก่นของหน่วยสร้างแต่ละชนิด

หน่วยสร้างแต่ละชนิด สื่อความหมายแก่นแตกต่างกัน ดังนี้

หน่วยสร้างทำ

ประธาน1 เป็นสาเหตุด้วยการกระทำ หรือการส่งแรงบางอย่าง ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างกริยาแบบมีการกระทำ การกระทำหรือแรงนั้นเป็นสาเหตุให้ประธาน2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ การเปลี่ยนแปลงของประธาน2 เกิดจากการกระทำหรือแรงของประธาน1 โดยตรง ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างกริยาแบบโดยตรง นอกจากนี้ การกระทำของประธาน1 ระบุไม่ได้ว่ามีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผล เหตุการณ์ผลอาจเกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างกริยาแบบไม่จงใจ

หน่วยสร้างให้

ประธาน1 เป็นสาเหตุด้วยการไม่กระทำ หรือไม่มีการส่งแรงบางอย่างต่อไปที่ประธาน2 เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นเพราะประธาน1 ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแนวโน้มความเป็นไปของประธาน2 ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างกริยาแบบไม่มีการกระทำ ด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนแปลงของประธาน2 จึงมิได้เกิดจากแรงของประธาน1 โดยตรง หากแต่เกิดจากการกระทำหรือแรงของประธาน2 เอง หรือบางกรณี มีแรงอื่นโดยตรงกว่าประธาน1 มากกระทำให้ประธาน2 เปลี่ยนแปลง ประธาน1 ทำหน้าที่เพียงไม่เป็นผู้ขัดขวางเท่านั้น ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างกริยาแบบอ้อม นอกจากนี้ ประธาน1 มีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผล กล่าวคือ เหตุการณ์ผลที่

เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่อยู่ในความคาดหมายของประธาน1 ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างการริตแบบจงใจ

หน่วยสร้างทำให้

ประธาน1 เป็นสาเหตุด้วยการกระทำ หรือการส่งแรงบางอย่าง ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างการริตแบบมีการกระทำ การกระทำหรือแรงนั้นเป็นสาเหตุให้ประธาน2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ อย่างไรก็ตาม ระบุไม่ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของประธาน2 เกิดจากการกระทำหรือแรงของประธาน1 โดยตรงหรือไม่ ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างการริตแบบโดยตรงหรือแบบอ้อมก็ได้ นอกจากนี้ การกระทำของประธาน1 ระบุไม่ได้ว่าประธาน1 มีความจงใจในส่วนของเหตุการณ์ผลหรือไม่ ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างการริตแบบจงใจหรือแบบไม่จงใจก็ได้ หน่วยสร้างทำให้ จึงสื่อความหมายว่า ประธานเป็นสาเหตุที่ไม่ใช่ ผู้กระทำ (non-agentive causer) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการที่หน่วยสร้างทำให้ สามารถเป็นประโยคการริตแบบอิสระ (autonomous sentence) ได้

4.1.3 หน่วยสร้างทำให้เป็นหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์

เมื่อศึกษากระบวนและความหมายของหน่วยสร้างทำให้ พบว่าหน่วยสร้างทำให้ควรจัดเป็นหน่วยสร้างการริตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย เพราะมีกระบวนและความหมายที่แตกต่างจากหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้ กล่าวคือ

ในประเด็นกระบวน ประธาน1 ของหน่วยสร้างทำให้ มีคุณสมบัติเป็นเหตุการณ์ได้ ขณะที่ลักษณะนี้ไม่ปรากฏในหน่วยสร้างทำ และหน่วยสร้างให้

ในประเด็นความหมาย หน่วยสร้างทำให้ สื่อความหมายแต่เพียงว่า ประธาน1 เป็นเพียงสาเหตุ (cause) การเป็นสาเหตุของประธาน1 นี้ ไม่มีคุณสมบัติเรื่องความจงใจ และความเป็น การริตโดยตรงเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ หน่วยสร้างทำให้ ปรากฏการใช้ค่อนข้างกว้างขวาง กล่าวคือ สามารถนำคำ ทำให้ แทนที่ตำแหน่ง คำ ทำ หรือ ให้ ได้เกือบทุกกรณี (แต่ความหมายอาจไม่ตรงกัน) แต่คำ ทำ และ คำ ให้ ไม่ค่อยปรากฏว่าจะแทนที่ตำแหน่ง คำ ทำให้ ได้

4.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย นอกจากให้ภาพรวมของหน่วยสร้างการตีแบบวิเคราะห์(ประเภทที่คำกริยาแสดงเหตุไม่ระบุวิธีการ)ในภาษาไทย ดังที่ปรากฏในหัวข้อ 4.1 แล้ว ยังมีส่วนทำให้เข้าใจธรรมชาติของหน่วยสร้างมากขึ้น ดังนี้

4.2.1 ความหมายแก่นของหน่วยสร้างสัมพันธ์โดยตรงกับคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบในหน่วยสร้าง เช่น ในหน่วยสร้างทำ มีความหมายแก่นคือ สื่อการตีแบบโดยตรง ดังนั้น ประธาน2 จึงมีสภาพเป็นกรรมโดยสมบูรณ์ กริยา 2 จึงมักเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน ทั้งนี้เพราะเมื่อประธาน2 เป็นกรรมโดยสมบูรณ์ จึงไม่มีอำนาจอิสระในการควบคุมกริยา กริยาที่เป็นไปจึงเป็นกริยาที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน ซึ่งเป็นผลมาจากแรงกระทำของประธาน1

4.2.2 ธรรมชาติทางความหมายของหน่วยสร้าง หน่วยสร้างจะสื่อความหมายได้หลายนัยสัมพันธ์กัน ดังที่ปรากฏในหน่วยสร้างให้ ซึ่งมี 5 ภาระส่วนแตกต่างกัน และสื่อลักษณะการตี 5 แบบ นอกจากภาระส่วนที่ 5 แล้ว ภาระส่วนอื่น ๆ มีลักษณะทางความหมายร่วมกันดังนี้

- (1) ประธาน1 มีศักยภาพที่จะขัดขวางเหตุการณ์ผล (ยกเว้นภาระส่วน 3)
- (2) ประธาน1ไม่ส่งแรงใด ๆ ออกมา
- (3) เหตุการณ์ 2 อยู่ในความคาดหมายของประธาน1
- (4) เหตุการณ์ 2 มิได้เกิดจากประธาน1 โดยตรง หากแต่เกิดขึ้นจากแรงอื่นด้วย เช่น แรงที่เกิดจากประธาน2 ตกลงใจจะกระทำกริยา 2 , ภาวะอันดำรงอยู่เองของประธาน2, และแรงจากภายนอก เป็นต้น
- (5) เหตุการณ์ 2 มีโอกาสที่จะไม่เกิดขึ้นได้ ขณะที่หน่วยสร้างทำ เหตุการณ์ผลเกิดขึ้นแน่นอน เนื่องจาก เป็นเพียงเหตุการณ์ที่อยู่ในความประสงค์ของประธาน1 และประธาน1 มิได้ออกแรงโดยตรง การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 2 นั้น ประธาน2 มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย

สำหรับภาระส่วน 5 แสดงให้เห็นว่า ความหมายนัยต่าง ๆ ของหน่วยสร้างมีฐานะไม่เท่าเทียมกันได้ ภาระส่วนทั้ง 4 อาจมีความหมายร่วมกันได้ แต่ภาระส่วน 5 ไม่มีความหมายที่เป็นแก่นร่วมกับความหมายเหล่านั้น นอกจากมีรูปโครงสร้างที่คล้ายคลึง และสื่อความเป็นกริยาเท่านั้น ดัง

นั้น ถือว่าเป็นความหมายขอบนอก ซึ่งก็นับเป็นธรรมชาติของการมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้างในภาษา

4.2.3 หน่วยสร้างอาจมีกระสวนที่เบี่ยงเบนไป แต่กระสวนนั้นก็ยังมีสื่อลักษณะการิตร่วมกันกับกระสวนเดิม หรืออีกนัยหนึ่งมิได้ละเมิดข้อจำกัดของหน่วยสร้างนั้น ดังที่ปรากฏในหน่วยสร้าง ทำ ที่แม่กริยา 2 จะมีคุณสมบัติต่างกัน แต่ประธาน 2 ต่างก็อยู่ในภาวะจำยอม

4.3 ข้อเสนอนณะ

4.3.1 งานวิจัยภาษาไทยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและความหมายยังมีน้อย ผู้สนใจทางด้านอรรถวากสัมพันธ์ (syntax-semantics interface) อาจจะนำแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างไปวิเคราะห์หน่วยสร้างอื่น ๆ ในภาษาไทยได้ เพราะในภาษาไทยน่าจะยังมีหน่วยสร้างอื่น ๆ ที่สามารถจะนำมาวิเคราะห์ในแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างได้อีก

4.3.2 งานวิจัยที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาหน้าที่และความหมายของคำ ให้ ในภาษาไทย ในเชิงการกลายทางไวยากรณ์ (Grammaticalization) ในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน แต่ยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาหน้าที่และความหมายของคำ ทำ ในภาษาไทย ในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ความเข้าใจหน้าที่และความหมายของคำ ทำ น่าจะทำให้เข้าใจคุณสมบัติทางความหมายของคำ ทำ ได้ว่า มีการพัฒนาจากคำบอกเนื้อความมาเป็นคำแสดงการิตรได้อย่างไร มีลักษณะสากลร่วมกับภาษาอื่นหรือไม่อย่างไร เพราะสังเกตได้ว่า ในภาษาต่าง ๆ คำแสดงการิตรมักจะมี ความหมายตรงกับคำว่า 'ทำ' ในภาษานั้น ๆ เช่น คำ make 'ทำ' ในภาษาอังกฤษ หรือ doen 'ทำ' ในภาษาดัตช์ เป็นต้น

4.3.3 ผู้วิจัยสังเกตว่า ในภาษาต่าง ๆ มีหน่วยสร้างการิตรแบบวิเคราะห์(ประเภทที่เหตุการณ์เหตุมีการระบุวิธีการ) มากกว่า 1 ชนิด ดังนั้น ควรจะมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบหน่วยสร้างการิตรแบบวิเคราะห์ในภาษาอื่นกับภาษาไทยเพื่อศึกษาว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เช่น จากที่ได้กล่าวไปแล้ว หน่วยสร้าง ให้ ในภาษาไทย และหน่วยสร้าง laten ในภาษาดัตช์มีความคล้ายคลึงกันมาก ในแง่ที่ต่างก็สื่อการิตรแบบอ้อม ซึ่งมีความหมายโดยนัยแสดงการบังคับก็ได้ แสดงการอนุญาตก็ได้ ในขณะที่หน่วยสร้าง let ในภาษาอังกฤษมักจะแสดงการอนุญาตอย่างเดียว เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชี้ชวดี ศรีลัมพ์. 2538. การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า "เข้า". วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2542. ไวยากรณ์ปริวรรต. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15, หน้า 32-46. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บรรจบ พันธุเมธา. 2514. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมา ภาสบุตร, "ความเบี่ยงเบนในการสะกดคำในภาษาไทย," ใน ศาสตร์แห่งภาษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 1-15.
- ไพทยา มีสัดย์, 2540. การศึกษาคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุ สังขะวร. 2527. ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ อจท.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. 2542. ไวยากรณ์โครงสร้าง: ประโยคและวลี. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15, หน้า 128-189. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิภา วงศ์สันติวิช. 2526. คำกริยากริยาในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย เดชธำรง. 2513. หน้าที่ของคำ "ให้" ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปทิศศิลปสาร, พระยา. 2543. หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจวิภาค วากยสัมพันธ์ ชั้นหลัก). พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

- Bowerman, Melissa. 1989. Learning a semantic system: What role do Cognitive predispositions play? In M. L. Rice and R. L. Schiefelbusch, eds., The teachability of language, pp.133-169. Baltimore: P.H. Brookes.

- Chafe, Wallace L. 1975. Meaning and the structure of language. Chicago: The University of Chicago Press.
- Chomsky, Noam. 1965. Aspects of the theory of syntax. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Comrie , Bernard. 1993. The syntax of causative constructions: cross language similarities and divergences. In Bernard Comrie and Maria Polinsky (eds.), Causatives and transitivity. pp.261-311. Amsterdam : John Benjamins.
- Gleason, H.A. 1961. An introduction to descriptive linguistics. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Goldberg , Adele E. 1995. Constructions : A construction grammar approach to argument structure. Chicago : The University of Chicago Press.
- Goldsmith, John. 1984. Causative verbs in English. Papers from the parasession on Lexical Semantics. Chicago. 27-28 April 1984. CLS. Edited by David Testen, Veena Mishra, Joseph Drogo.
- Haiman, John. 1983. Iconic and economic motivation. Language. 59 No. 4: 781-819.
- Haspelmath , Martin. 1993. More on the typology of inchoative/causative verb alternations. In Bernard Comrie and Maria Polinsky (eds.) , Causatives and transitivity , pp.87-111. Amsterdam : John Benjamins.
- Iwazaki, Shoichi and Yap, Foong-Ha. 1998. 'Give' constructions in Thai and beyond: A cognitive and grammaticalization perspective.(Unpublished Manuscript)
- Kemmer , Suzanne and Verhagen , Arie. 1994. The grammar of causatives and the conceptual structure of events. Cognitive Linguistics 5 2 : 115-156.
- Kulikov, L. I. and Sumbatova N. R. 1993. Through the looking-glass, and how causatives look there. In Bernard Comrie and Maria Polinsky (eds.), Causatives and transitivity. pp.327-339. Amsterdam : John Benjamins.
- Lakoff, George. 1987. Women, fire and dangerous things: What categories reveal the about the mind. Chicago: University of Chicago Press.
- Langacker , R. W. 1991. Concept , Image , and symbol.The cognitive basis of grammar. Berlin : Mouton.

- Moreno , J.C. 1985. Anticausatives: A typology sketch. In Eilfort W.H. et al (eds.) CLS 21 part 2 papers from the parasession on causatives and agentivity at the twenty-first region meeting : Chicago linguistics society , 172-181.
- Matsumoto, Yo. 1996. Complex Predicates in Japanese: a syntactic and semantic study of the notion "Word". CLSI.
- Nedjalkov, V. P and Sil' Nickij, G. G. 1969. Tipologija morfoloģeskoģo i leksicoģeskoģo kauzativov. In Xolodovic (ed.) 20-55.
- Nomura , Naomitsu Mikami. 1994. Semantic properties of the causative constructions in Vietnamese , Khmer , and Thai . Current issues in Sino-Tibetan linguistics. 956-962
- Shibatani , Masayoshi. 1973. A linguistic study of causative constructions. Doctoral dissertation, The University of Southern California.
- Shibatani , Masayoshi. 1976 . The grammar of causative construction : A conspectus. In Masayoshi Shibatani (ed.) , Syntax and semantics 6 :1-39. New York: Academic Press.
- Song , J. J. 1992. Toward a typology of causative constructions. In Languages of the World No.5 : 5-41.
- Talmy, Leonard. 1988. "Force dynamics in language and cognition", Cognitive Science. 12. 49-100.
- Taylor, John R. 1995. Linguistic categorization: prototypes in linguistic theory. second edition. New York: Oxford University Press.
- Thepkanjana , Kingkam.1986. Serial verb constructions in Thai. Doctoral dissertation, Department of Linguistics , The University of Michigan.
- Van Valin, Jr. and LaPolla. 1997. Syntax: Structure, meaning and function. Cambridge: Cambridge University Press.
- Verhagen, Arie and Kemmer, Suzanne. 1997. Interaction and causation: Causative constructions in modern standard Dutch. Journal of Pragmatics 27: 61-82.
- Vichit-Vadakan, Rasmi. 1976. The concept of inadvertance in Thai periphrastic causative constructions. In Masayoshi Shibatani (ed.) , Syntax and semantics 6: 459 - 476. New York: Academic Press.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

หน่วยสร้างทำ มี 1 ภาระสอน คือ

ประธาน1	<u>ทำ</u>	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[- ความคุม/แรงกระทำภายนอก]

ตัวอย่างประโยค

1. "บักน้อยนี่ละ ทำกระบวยตักน้ำหล่นลงแตกแม่ป?" ... "คนที่ทำกระบวยตักน้ำหล่นแตกก็ถือว่าเป็นคนไม่รอบคอบ ใหญ่ขึ้นมาจะเป็นคนทุกระยัก..." (ลูกอีสาน)
2. เตียวลกทำดาบหลุดมือ (คนไททั้งแผ่นดิน)
3. สุรียทำเด็กตักน้ำ (Thepkanjana, 1986: 27)

หน่วยสร้างทำ มีภาระสอนเบี่ยงเบน 1 ภาระสอน

ประธาน1	<u>ทำ</u>	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[+ ความคุม]

ตัวอย่างประโยค (ข้อมูลจากการนี้รู้เอง เพราะไม่มีปรากฏในคลังข้อมูลภาษา)

4. เขาทำฉันวิ่งหนี
5. เขาทำฉันเตลิดหนี

หน่วยสร้างให้ มี 5 ภาระสอน ดังนี้

ภาระสอน 1

ประธาน1	<u>ให้</u>	ประธาน2	กริยา2
[+ สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[+ ความคุม]

ตัวอย่างประโยค

6. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี...ก็จะทรงให้นำ(ของที่ระลึก)ออกจำหน่ายเพื่อนำรายได้สมทบทุนโครงการเพื่อการกุศลต่าง ๆ ของพระองค์ (กนิวี)
7. การบินไทย...ให้คณะพ่อครัว และช่างแกะสลักผักผลไม้จากโรงแรม เลอ เมอริเดียน ภูเก็ตไปร่วมงานเทศกาลอาหารไทย (กนิวี)
8. ท่านให้สวดอย่างรวบรัดและให้มีเทศน์ทุกคืนและไม่ให้มีการเลี้ยงอาหารในงานศพ (กนิวี)

9. ตอนหลังนี้เราให้วาดกันสด ๆ เลย เพราะเกิดสงสัยว่า เด็กวาดเองหรือเปล่า (กินรี)
10. สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้เปลี่ยนชื่อกรมสรรพเป็นกรมโฆษณาหลวงและปีพาทย์ (กินรี)
11. ฉันว่าเขาก็น้อย ๆ ว่าไม่อายุหรือยังจะให้คนอายุ 86-87 จำให้นะ (กินรี)
12. กรมศิลปากรได้ให้แม่เจดีย์กับแม่ลมุลรำบันทึกรูปภาพไว้เป็นวิดีโอ (กินรี)
13. ทางวัดไม่เอาแล้วก็ให้นายสุเมธหรือมาประกอบใหม่ (กินรี)
14. ท่านอธิการบดีกรมศิลปากรก็ตามผมว่า จะให้ทำอะไรอีกบอกมาเลย (กินรี)
15. นายเงินให้ทาสไปสงคราม และถูกจับเป็นเชลย เมื่อพ้นจากเป็นเชลยก็ให้เป็นไท (กินรี)
16. ทั้งนี้จะเลือกตามใจชอบก็ได้แล้วแต่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีด้วยว่าท่านจะให้เรียนอะไร (กินรี)
17. การเสาะแสวงหาคนนี้ก็ทำหลายแนวทาง ส่วนใหญ่ก็จากที่รู้จักช่วยกันมอง และแนะนำมาว่า คนนั้นคนนี้น่าจะดี เราก็ให้มาลอง (กินรี)
18. คุณจำนงได้ให้ดาราทิพรทัศน์นำมาขับร้อง (กินรี)
19. ท่านอาจารย์ชอบทำอะไรเอง ไม่ให้ใครช่วยไม่ต้องปรนนิบัติ อยู่กับท่านไม่รู้สึกรู้ว่าอยู่กับคนแก่ (กินรี)
20. พระซึ่งทำหน้าที่เลขานุการให้ท่านอาจารย์มาทัก ทวงถามกำหนดนัดหมาย (กินรี)
21. ประกาศทวีปแอนตาร์กติกาเป็นดินแดนแห่งธรรมชาติสาธารณะ ที่ทุกประเทศต้องช่วยกันรักษาอย่าให้ประเทศใดนำขยะไปทิ้ง หรือไปแอบอ้างสิทธิเป็นเจ้าของ (กินรี)
22. พระกรุงเทพฯชี้เหนียวไม่ให้ไปเรียนไซ้ใหม่พ่อ (ลูกอีสาน)
23. ส่วนน้องสาวของคุณแม่ไม่ให้กิน (ลูกอีสาน)
24. ถ้าคุณเป็นทหารพ่อจะไม่ให้ลัทธิ (ลูกอีสาน)
25. คุณดีใจมากที่พ่อให้ไปดักนกคุ้มด้วยในวันนี้ (ลูกอีสาน)
26. แกงแล้วกูก็บให้มึงกิน (ลูกอีสาน)
27. เมื่อพ่อของผู้บ่าวขุนรับรองว่าจะไม่ให้ลูกแกทำอย่างที่ว่ามา... (ลูกอีสาน)
28. ถ้าพ่อไม่ให้เรียนเป็นนายจริง ๆ คุณก็จะลัทธิไปไกล ๆ (ลูกอีสาน)
29. แต่สักครู่ แม่ก็บอกว่าง่วง ให้คุณอยู่ช่วยทิดจุ่นก็ได้ แต่อย่าอยู่นานนัก รู้วิธีอย่างอื่นแล้วก็ให้ไปนอนใต้ท้องเกวียนเดียวกับแม่ (ลูกอีสาน)
30. ไม่อาบน้ำมาถึง ๕ วัน ๕ คืน ไม่มีสาวไหนจะให้นอนด้วยดอก (ลูกอีสาน)
31. ฉันดีถามว่าถ้าไม่หายจะทำยังไง ลุงกาพูดว่าถ้าไม่หายกูจะให้เตะ ๓ ที (ลูกอีสาน)
32. คุณขอช่วยทำแม่ก็ให้ทำ (ลูกอีสาน)
33. คุณก็บอกว่าอยากไป พ่อจึงให้ไป (ลูกอีสาน)

34. จะว่ายังไงกัน ให้แม่ช้อยพูดก่อน (ลูกอีสาน)
35. เพราะติดจุ่นเมื่อยกว่าใคร ๆ ให้แกนอนเอาแรงบ้าง (ลูกอีสาน)
36. ระวังบั๊กคุณ อย่าให้หมามึงคาบไปเน้อ (ลูกอีสาน)
37. ถ้าให้ยี่สุนกับบุญหลายกินน้ำ มึงสิบิ๋มนะ (ลูกอีสาน)
38. คุณถามว่าทำไมมัน(หังพอน)จึงให้ลูกกาอิงเอา (ลูกอีสาน)
39. ติดจุ่นพูดว่าที่โก่ป่าตัวนั้นให้ยิงก็เพราะแกร้ายมนต์คาถาบังตาโก่ไว้ (ลูกอีสาน)
40. คำกองเป็นสาวแล้วนี่จะให้มาเล่นหัวกับลูกได้อย่างไร (ลูกอีสาน)
41. คุณไม่สนใจหรอกว่าใครจะไปกันบ้างเพราะตั้งใจที่พ้อให้คุณไปด้วย (ลูกอีสาน)
42. มันกินข้าวแล้วบอกวอดหัวหน่อย ๆ ช้อยจึงให้มันนอน (ลูกอีสาน)
43. ถ้าพ้อให้ลงไปหาปลาด้วยก็ดี เพราะขณะนี้แสงแดดเริ่มกล้าขึ้น (ลูกอีสาน)
44. ลุงจวนจะให้คนไปซื้อลูกวัวหรือลูกควายมาฆ่ากินตัวหนึ่ง (ลูกอีสาน)
45. หลวงพ่อกองจึงให้จวน้อยหรือสามเณร ๒ รูปมาอยู่ห้องสมุด (ลูกอีสาน)
46. เมื่อครูใหญ่อบรมานพอสสมควร ก็ให้ครูน้อยพูดบ้าง (ลูกอีสาน)
47. เขาถูกเขมมาไว้ก็ไม่รู้จะให้มันทำอะไร นอกจากให้มันไปเลี้ยงนางแมวขอฝน (ลูกอีสาน)
48. ถ้าเสร็จแล้วก็ให้ไปบ้านย่าได้ แล้วให้ไ้้อมอมกับไ้แดงเฝ้าเรือนอยู่ (ลูกอีสาน)
49. เมื่อเถียงกันไม่ได้ ลุงกาจึงให้พ้อของคุณตัดสิน (ลูกอีสาน)
50. ครั้งนี้คนที่ถูกให้เฝ้าทับคือ อ้ายกาจ (ลูกอีสาน)
51. ผู้ใหญ่บ้านให้นักมวยจับมือและกอดคอกัน (ลูกอีสาน)
52. ถ้ายี่สุนใหญ่ขึ้นมาจะให้เป็นหมอลำขอใหม่ ยี่สุนพูดว่าชอบ (ลูกอีสาน)
53. เตียวเหลียงลิตงเจียกับนายกองแปดคนนี่ สู้จะให้ข้าสังหารเสียหรือว่าสู้จะขอคืนไป (คนไททั้งแผ่นดิน)
54. งานของผู้ปกครองไม่เหมาะแก่ข้าให้ชาวเมืองเลือกคนอื่นเถิด (คนไททั้งแผ่นดิน)
55. บุญปันให้ทหารนำลิตงเจียไปส่งให้เจ้าเมืองทั้งสอง (คนไททั้งแผ่นดิน)
56. เมื่อรบกันได้พักใหญ่ กุมภวาให้ทหารถอยหนี (คนไททั้งแผ่นดิน)
57. เตียวเหลียงพาทหารลุยข้ามไปและให้หยุดพักกินอาหาร ณ ริมน้ำ (คนไททั้งแผ่นดิน)
58. เตียวเหลียงเห็นดังนั้นก็ให้ทหารของตนยิงโต้ตอบมา (คนไททั้งแผ่นดิน)
59. ข้าจะให้สุกลับไปเป็นไส้ศึกหรือไม่ ข้าจะคิดดูก่อน (คนไททั้งแผ่นดิน)
60. สู้จะเอาตัวเข้าไปเสี่ยงอันตรายเหมือนทหารทั่วไปนั้นไม่ควร ให้ข้าไปแทนเถิด (คนไททั้งแผ่นดิน)
61. เหตุใดจึงให้ทหารของเราจับ(ท่าน)มาได้ (คนไททั้งแผ่นดิน)
62. งานใดที่ชาวเมืองช่วยทำกันได้ก็ให้เขาทำกันไป (คนไททั้งแผ่นดิน)

63. ใครทำงานนี้ได้ข้าจะให้กินอำเภอกว้างซึ่งมีลูกบ้านอยู่พันคนเศษ (คนโททั้งแผ่นดิน)

กระสวน 2 มี 3 กระสวนย่อยดังนี้

กระสวน 2.1

ประธาน 1	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[-สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม/ภาวะ]

64. พระองค์เจ้าพิระพงศภาณุเดช ทรงให้สนามโมนาโคเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันรถยนต์ (กินรี)
65. จุลทัศน์ กิตบุตร สถาปนิกผู้ให้ธรรมชาติและต้นไม้เป็นพระเอก (กินรี)
66. ขอให้ท่านกราบบังคมทูลอีกที่ว่าต้องให้(โบราณสถาน)อยู่ที่เดิม เพราะประวัติศาสตร์อยู่ตรงนั้น (กินรี)
67. ดร. สุเมธบอกว่า "...จะให้(หุ่นยนต์)มีไฟส่องออกมาจากตาได้ด้วย (กินรี)
68. ชาติมหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรคืออังกฤษและฝรั่งเศสจะให้แม่น้ำเจ้าพระยาสายนี้เป็นเส้นแบ่งประเทศไทยออกเป็น 2 ส่วน (กินรี)
69. พ่อจึงส่งของขวัญหนึ่งให้คุณกับได้เล่มหนึ่ง บอกให้คุณผูกข้อไม้กับแอมเนน ๗ โดยให้ข้ออยู่กับชายกระเบนเหน็บ (ลูกอีสาน)
70. ถ้าจำเป็นจะต้องตั้งเจ้าเมือง ก็ให้ชาวเมืองมีอำนาจถอดถอนเจ้าเมืองออกได้(คนโททั้งแผ่นดิน)
71. อย่าให้เจ้าเมืองอยู่ในตำแหน่งเกินหนึ่งปี(คนโททั้งแผ่นดิน)
72. สูงประกาศว่า ถ้าตีเมืองภูสันทองได้จะให้หญิงทุกคนในเมืองเป็นสมบัติของทหาร(คนโททั้งแผ่นดิน)
73. เขาจึงได้ออกมาด้านกระแสดของการศึกเพื่อรักษาหมู่บ้านไว้ และให้หมู่บ้านนั้นเป็นที่พนักต่อไปของบรรดาเพื่อนผู้บำเพ็ญเต่า (คนโททั้งแผ่นดิน)

กระสวน 2.2

ประธาน 1	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[-ควบคุม /แรงกระทำภายนอก]

73. ถือกระดานดินสอไว้ให้ดี อย่าให้ถูกขี้ดิน (ลูกอีสาน)
74. กระบวยตักน้ำนั้นวางไว้ให้ดี อย่าให้ตกแตก (ลูกอีสาน)
75. อย่าให้ขี้ฝุ่นหล่นลงใส่ (ลูกอีสาน)
76. แม่บอกว่า แต่ละไม้อย่าให้ปนกัน คือไม้ไหนเป็นอื่ก็ให้เสียบแต่อื่ (ลูกอีสาน)

77. กินให้ดี อย่าให้ข้าวหล่นปากหล่นมือ (ลูกอีสาน)
78. อย่าให้ข้าวหลุดมือ (ลูกอีสาน)
79. จับสองตีนมันห้อยลง อย่าให้เลือดมันถูกตัว (ลูกอีสาน)
80. ถ้าจะให้ไฟดับ ก็เอาฝาปิดครอบลงไป (ลูกอีสาน)
81. แม่ของคุณหัวเราะขึ้นหะ ๆ จะให้มันเก่งได้จังได้ เงินลื้อซื้อข้าวเปลือกกินในเดือนสิบสองข้างหน้า
นี่ บรู๊สิเอามาแต่ไหน (ลูกอีสาน)
82. ไหน ๆ ผู้ใหญ่บ้านมาตามถึงที่อีกแล้ว ก็อย่าให้เสียหน้าใจ (ลูกอีสาน)
83. ลูจะให้แม่ตายเพราะชาวเมืองหรือ (คนไททั้งแผ่นดิน)
84. ขอให้รักถึงความรักของเรา อย่าให้ความรักของเราเป็นอนต์ด้วยความเกลียดคนอื่นเลย(คนไททั้ง
แผ่นดิน)
85. แต่จงใจดีเมื่อเห็นว่าไม่เป็นภัย ทุกคนอย่าให้ถูกจับเป็นอันขาด(คนไททั้งแผ่นดิน)

กระสวน 2.3

ประธาน 1	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[- สิ่งมีชีวิต]	[- ความคุม/ภาวะ/แรงกระทำภายนอก]

86. พ่อ(ก็เอาเบ็ดออกมาผูกโดย)ให้ตัวเบ็ดห้อยลงยังดิน (ลูกอีสาน)

กระสวน 3

ประธาน 1	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
[+ มนุษย์]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ความคุม]

87. เคียวจนเป็นยางจึงลัดอกออกใส่กระดั่ง แล้วก็กินได้ กินร้อน ๆ ก็ได้ ให้มันเย็นก่อนก็ได้ (ลูก
อีสาน)
88. มันก็พูดว่าให้พ่อมันขายปลาแดกปลาต้มหมดแล้วจะขอพ่อสักตัว (ลูกอีสาน)
89. ดีคือกันแต่ให้มันจบ ป. ๔ ก่อน จะบวชเป็นทิด เป็นอาจารย์ เป็นยาครูก็ได้(ลูกอีสาน)
90. ให้พ่อมีเกวียนเทียมวัวเสียก่อน ผมอยากขี่เกวียนของพ่อเอง (ลูกอีสาน)
91. “เออ แต่ต้องทำเอง ค่อยหัดทำ ให้ขึ้นชั้นป. ๔ ก่อน” พ่อว่า (ลูกอีสาน)
92. พ่อหงิกคอกอยู่ครู่หนึ่ง จึงลุกขึ้นไปดึงเสียมในเกวียนออกมาเล่มหนึ่ง พูดว่า “ให้นักพักเหนื่อยกัน
สักเดี๋ยวล่อยกินข้าวกัน” (ลูกอีสาน)
93. คุณบอกว่าให้มันมาใกล้ ๆ ก่อน (ลูกอีสาน)

กระบวน 4

ประธาน 1	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
[ไม่ปรากฏรูป]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ความคุม]

ตัวอย่างประโยค

94. ย่าพูดว่า “ทิดจุ่นบวชเรียนมาแล้ว เชื่อว่าจะเป็นพ่อเรือนไปจนแก่เฒ่า ถึงยากจนอย่างไรก็ให้มีใจกุศล (ลูกอีสาน)
95. คุณจำคำพูดของย่าได้บางตอนว่า เกิดชาติหน้าก็ให้เกิดที่มีดินดำน้ำชุ่ม และให้ได้พบกับปู่อีก (ลูกอีสาน)
96. ถ้ากูตัวหรือโกหกมั้งให้ผีปอบกินตับกินไตกู (ลูกอีสาน)
97. “ให้เจ้าได้บุญหลาย ๆ เน้อ “ ชายคนหนึ่งพูดพลางเอามือขีดเหงื่อตามใบหน้า (ลูกอีสาน)
98. ลุงกาเป็นคนไปผูกคนสุดท้าย พูดตั้ง ๆ ว่า “...มิ่งใหญ่ขึ้นมาให้แก่งกล้าสามารถกว่าทิดจุ่นเด็ก ให้แก่งคือกูนี้แหละ ให้ได้เมียงาม ๆ คือ พ่อมิ่ง (ลูกอีสาน)

กระบวน 5

ประธาน 1	ก็	ให้	ประธาน 2	กริยา 2
อนุพากย์ (clause)			[ไม่ปรากฏรูป]	[– ความคุม/กริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด]

ตัวอย่างประโยค

99. คุณจับข้อมเขย่าตุ๊กก็ให้รู้สึกหนักอึ้งจริง ๆ (ลูกอีสาน)
100. เรื่องขอข่าวอย่างลุงกาว่านี่คุณไม่เคยไปจึงให้กระดากใจอยู่มาก (ลูกอีสาน)
101. คุณดูมันแล้วก็ให้รู้สึกอิจฉามันอยู่ในใจ (ลูกอีสาน)

หน่วยสร้างทำให้ มี 1 กระบวน คือ

กระบวน

ประธาน 1	ทำให้	ประธาน 2	กริยา 2
[± สิ่งมีชีวิต]		[± สิ่งมีชีวิต]	[± ความคุม]

ตัวอย่างประโยค

101. นายธนาคารใหญ่ผู้นี้เองที่ทำให้ธนาคารกสิกรไทยกลายเป็นแกลลอรี่ใหญ่ (กินรี)
102. ด้วยพม่ายังมียอมเสียอำนาจการปกครองไทยไปโดยง่าย ยังคงมั่นหมายในอันที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นเมืองออกให้จงได้(กินรี)
103. ด้วยความสามัคคีและยุทธวิธีที่ดีเด่นในด้านการรบ ทำให้ฝ่ายไทยได้รับชัยชนะในที่สุด (กินรี)
104. ด้วยเหตุนี้เองทำให้บริษัทการบินไทย จำกัด มีนโยบายที่จะเพิ่มบริการด้านอาหารบนเครื่องบิน (กินรี)
105. แต่เสน่ห์เฉพาะตัวของเมืองนี้ทำให้ถ้าพูดได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรมที่แท้ (กินรี)
106. โรงพยาบาลสองแห่งของสภาอากาศไทย คือ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่กำลังฉลองครบรอบ 80 ปีในปีนี้ และโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา ในชลบุรี ซึ่งรับคนไข้ที่ล้วนแต่ยากจน ทำให้การหาทุนของสภาอากาศเป็นงานที่ทำหายตำแหน่งเลขานุการเป็นอย่างยิ่ง (กินรี)
107. คือขวัญและกำลังใจที่ทำให้คนเหล่านั้นมีกำลังต่อสู้กับชีวิตที่ยากเข็ญต่อไป (กินรี)
108. โดยเฉพาะแรงงานภาคอุตสาหกรรมสูงชัน ทำให้ปัญหาแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการดูแลและแก้ไขอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (กินรี)
109. พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าพีระพงศ์ภาณุเดช เป็นบุคคลแรกในประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่สามารถให้ธงไตรรงค์ได้ฝังดเหนือธงชาติมหาอำนาจทั้งหลาย (กินรี)
110. ผลงานที่ทำให้การบินไทยได้รับรางวัลดังกล่าว คือ รายการนำเที่ยว "Royal Orchid Holidays" (กินรี)
111. นอกจากนี้ยังมีลักษณะพิเศษคือ ใช้นักบินเพียง 2 คน และมีถังน้ำมันเพิ่มขึ้น 1 ถังที่แพนหางเครื่องบิน ซึ่งสามารถทำให้ยืดระยะเวลาการบินได้ถึง 1 ชั่วโมง(กินรี)
112. รัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ 12 ถึง 15 เมษายน เป็นวันหยุดราชการประจำปี และวันที่ 14 เมษายน จะเป็นวันครอบครัวด้วย ทำให้โอกาสสงกรานต์ยิ่งมีความหมายมากยิ่งขึ้น (กินรี)
113. การบินไทยจึงต้องจัดหาเครื่องบินพิเศษขนส่งสินค้า เพื่อสนองความต้องการดังกล่าวอีก 3 ลำต่อสัปดาห์ ทำให้สามารถบรรทุกสินค้าได้เพิ่มขึ้นอีก 126 ตันต่อสัปดาห์ (กินรี)
114. การเพิ่มบริการขนส่งสินค้าดังกล่าวจะทำให้การบินไทยมีบริการด้านการขนส่งสินค้าทุกวันสู่ 14 ประเทศในยุโรป และสามารถขนส่งสินค้าได้ถึง 675 ตันต่อสัปดาห์ (กินรี)
115. สตรีไทยในและนอกราชสำนักเริ่มนิยมใช้และดัดแปลงแบบกันไปต่าง ๆ ทำให้แฟชั่นหลายยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ (กินรี)
116. ความยุ่งยากซับซ้อนในการทอเพื่อให้ได้ลวดลายที่ย้อมมาตั้งแต่ยังเป็นเส้นไหมนั้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ศิลปการทอแบบโบราณนี้ใกล้จะหมดสิ้นไป (กินรี)

117. ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2531 บริษัทเดินอากาศไทย ได้รวมเป็นบริษัทเดียวกับ บริษัทการบินไทย จำกัด ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วในด้านของกิจการขนส่งทางอากาศ (กินรี)
118. ศูนย์ข่าวสารของการบินไทยได้ช่วยเหลือตอบข้อซักถามเกี่ยวกับกำหนดการบิน เวลา และการเปลี่ยนแปลงเที่ยวบินของการบินไทย ซึ่งบินไปยังตะวันออกกลางให้แก่ผู้สนใจจำนวนมาก ซึ่งทำให้ผู้สนใจเหล่านั้นประหยัดเวลา และรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง(กินรี)
119. การอนุมัติของ EC ทำให้ระบบ AMADEUS และ SABRE สามารถดำเนินการตามแผนงานที่ได้วางเอาไว้ต่อไปได้อย่างสะดวกมากขึ้น (กินรี)
120. การร่วมมือของทั้งสองระบบดังกล่าวจะทำให้การบินไทยในฐานะผู้ร่วมลงทุนในระบบ AMADEUS สามารถขยายช่องทางการจำหน่ายได้มากขึ้น (กินรี)
121. การเชื่อมต่อระบบทั้งสองเข้าด้วยกันซึ่งคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในปลายปี 2535 นี้ จะทำให้จำนวนเครื่องที่เชื่อมต่อกับระบบทั้งหมดเพิ่มขึ้นอีก 85,000 เครื่อง (กินรี)
122. ผลกระทบจากสงครามอ่าวเปอร์เซียต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทำให้รายจ่ายในการดำเนินการและการประกันภัยเพิ่มขึ้น (กินรี)
123. สภาวะเศรษฐกิจโลกที่ถดถอย ทำให้จำนวนผู้โดยสารของการบินไทยลดลง (กินรี)
124. ลักษณะครุสมัยก่อนของท่านคือเข้มงวด ไม่ปล่อยปละละเลย มั่นยำในเนื้อหาหลักการ และสอดแทรกตัวอย่างนิทานเรื่องเล่าต่าง ๆ ในการเทศน์ โดยให้เป็นเรื่องที่ตรงกับผู้ฟัง ทำให้ท่านเป็นนักเทศน์ยอดนิยม (กินรี)
125. ถ้าไม่มีปัญหา วัตถุนั้นก็ทำให้ได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนด้วยประการต่าง ๆ (กินรี)
126. ความทุกข์ ความยึดมั่น ถือมั่นคือสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ทางใจ (กินรี)
127. ศิลปะจะเข้าไปมีส่วนสำคัญทั้งที่เรารู้ตัวและไม่รู้ตัว ทั้งในด้านจิตใจและร่างกาย ทำให้โลกเรามีระเบียบ มีสีสันมีความงดงาม (กินรี)
128. อยากทำให้สมบูรณ์แบบครบวงจรไปเลย (กินรี)
129. ความสำเร็จทางเศรษฐกิจในเมืองใหญ่ทำให้การผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มที่จะถดถอย (กินรี)
130. ดอยตุงในวันนี้ฟื้นคืนสภาพป่าอันเขียวชอุ่มมาได้ก็ด้วยพระอุทธาหะของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปวงชนชาวไทย ทำให้เขียงรายดินแดนสูงสุดยอดในสยาม เป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าเยี่ยมชมเยือนที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย (กินรี)
131. จากแนวคิดของอิทธิที่กล่าวไว้ในตอนต้นทำให้เรารู้ได้ทันทีว่า เขาคือศิลปินนักถ่ายภาพคนหนึ่งซึ่งโดยประสบการณ์เดิมแล้ว อิทธิมีความถนัดทางจิตรกรรมมาก่อน แล้วหันมาสนใจเรื่องการถ่ายภาพอย่างจริงจังภายหลัง (กินรี)

132. อาจารย์ภาวาส บุญนาค ซึ่งเล่าเรื่องเครื่องดนตรีวิเศษนานาชนิด เป็นประวัติที่ยาวน่าสนใจ ทำให้ทรงรู้เรื่องเครื่องดนตรีได้ลึกซึ้ง ตลอดจนวิธีสร้างเครื่องดนตรีไทย (กินรี)
133. ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในตัวที่ทำให้ต้องมีการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 โดยเฉพาะในเรื่องโครงสร้างหลัก รวมทั้งการขนส่งทางอากาศ (กินรี)
134. ลักษณะภูมิประเทศของเราทำให้สามารถพัฒนาสนามบินนานาชาติได้หลายแห่ง (กินรี)
135. ความสง่าของท่านทำให้เราทายว่าท่านถูกกำหนดให้เป็นตัวพระ (กินรี)
136. ความไม่คิดหน้าคิดหลังของคนไทยไม่ศึกษาประวัติและไม่ตระหนักคุณค่าทำให้หลายสิ่งหลายอย่างถูกทำลายไปอย่างไม่อาจนำกลับคืนมาได้ใหม่ (กินรี)
137. สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเยือนราษฎรทุกแห่งหนในดินแดนไทย ทำให้ทรงหันเหมาทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ (กินรี)
138. การคมนาคมจะสะดวกยิ่งขึ้น การค้าขายกับต่างประเทศจะดีขึ้นทำให้เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง (กินรี)
139. ต่อมาได้มีชายหนุ่มขโมยเอาปีกและหางไปทำให้กินรีกลับสวรรค์ไม่ได้ (กินรี)
140. ความเหมือนในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของสองประเทศนี้ ทำให้เกิดความคิดที่จะร่วมมือสร้างงานนาฏกรรมในเรื่อง "สุธนชาดก" ขึ้น (กินรี)
141. ดนตรีที่เล่นกันสด ๆ ซ้ำงเวทีก็น้อยลงไม่น้อยเลยที่ทำให้บรรยากาศการแสดงมีความยิ่งใหญ่ระดับชาติ (กินรี)
142. การผสมผสานทางวัฒนธรรมครั้งสำคัญครั้งหนึ่งที่จะทำให้ชื่อเสียงของนาฏศิลป์ไทยเป็นที่รู้จักในต่างประเทศ (กินรี)
143. ด้วยประวัติความเป็นมาในการสร้างชาติมานานหลายศตวรรษของเวียดนาม ทำให้วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมามีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น (กินรี)
144. ชาวนาเวียดนามได้บรรจุสลักชิ้นส่วนไม่เป็นรูปคนและสัตว์ต่าง ๆ ทำให้เสมือนมีชีวิตขึ้นมาจากจินตนาการ (กินรี)
145. ดิฉันดีใจเหลือเกินที่มีศิลปะนี้อยู่กับตัว เป็นสิ่งที่นำดิฉันไปได้ทุกแห่ง และทำให้ได้พบได้รู้จักผู้คนน่ารักมากมายทุกเชื้อชาติและภูมิภาคของโลก (กินรี)
146. จากเหตุการณ์ในประเทศอินโดจีนที่ทำให้มีผู้อพยพลี้ภัยหลังไหลข้ามพรมแดนมายังประเทศไทยจำนวนเป็นแสน ๆ คน (กินรี)
147. ชาวบ้านที่ทำปอนนั้นจะเอาปอมาแชในแหล่งน้ำให้น้ำเน่า (กินรี)
148. บริษัท การบินไทย จำกัด เปิดเผยว่าการเปลี่ยนสีแถบข้างใหม่เป็นสีเทาเข้มนี้จะทำให้เครื่องหมายของเครื่องบินการบินไทยเด่นชัดขึ้น ทั้งด้านหน้าและแพนหางเครื่องบิน (กินรี)

149. การเปลี่ยนสีแถบข้างใหม่ในครั้งนี้จะทำให้เครื่องบินแลดูสวยงามเข้ากับบรรยากาศขีมิ ๆ
ของนักธุรกิจ (กินรี)
150. ในการนี้จะทำให้เกิดความสะดอกแก่ผู้โดยสารที่จะบินเข้าสู่ประเทศจีนถึงจุดหมายปลายทาง
ได้โดยมิต้องออกบัตรโดยสารใหม่ (กินรี)
151. ปีหนึ่ง ๆ มีผู้โดยสารโดยเฉพาะเส้นทางในประเทศที่ออกตัวโดยสารแล้วไม่เดินทางและไม่แจ้ง
ยกเลิกการเดินทางสูงถึง 8% หรือประมาณ 3 แสนกว่าคน ทำให้บริษัทฯ สูญเสียรายได้เป็นอัน
มาก (กินรี)
152. มาตรการนี้จะทำให้เกิดความสะดอกแก่ผู้โดยสารภายในประเทศ ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำการยื่น
ยันการสำรองที่นั่งเที่ยวกลับหรือเที่ยวต่อไปอีกครั้งเหมือนที่ทำอยู่ในปัจจุบัน (กินรี)
153. เนื่องจากชาวฮ่องกงชอบทุเรียนจึงทำให้ตลาดทุเรียนไทยในฮ่องกงมีการขยายตัว 5-10
เปอร์เซ็นต์ทุกปี (กินรี)
154. การนำทางของตำรวจท่องเที่ยว จ.ส.ต.วิระ ชุมบุษย์ ทำให้เราสามารถเก็บความงามของทุก
คนในภูเก็ตได้สมความตั้งใจ (กินรี)
155. บั๊จจ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเติบโตได้รวดเร็ว (กินรี)
156. แต่เพียงระยะเวลาที่ทรงแปรพระราชฐานเสด็จไปประทับเพียงไม่กี่ครั้ง ก็ทรงทำให้เปลี่ยน
แปลงได้อย่างรวดเร็ว (กินรี)
157. ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของตัวจังหวัดเองที่ทอดยาวเลียบบึงแม่น้ำโขงจากอำเภอสังขม
ไปสู่เขตอำเภอบึงกาฬ เป็นระยะทางถึง 320 กิโลเมตร ทำให้เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว
เที่ยวที่ดีอีกแห่งหนึ่ง (กินรี)
158. จากสภาพดังกล่าวนี้จะทำให้หนองคายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงทางการท่องเที่ยวอีก
จังหวัดหนึ่ง (กินรี)
159. ความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านรอบ ๆ ประเทศไทย ปะทุขึ้นอย่างรุนแรง
(กินรี)
160. โดยเฉพาะเหตุการณ์วุ่นวายในประเทศกัมพูชาที่มีพรมแดนติดต่อโดยตรงกับจังหวัดตราด ทำ
ให้สถานการณ์ภายในจังหวัดตราดขณะนั้นมีความตึงเครียดจากสภาพกดดันภายนอก(กินรี)
161. จากความสวยงามเฉพาะตัวอันโดดเด่นของเกาะช้างนี้ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5, 6, 7 และรัชกาลปัจจุบันต้องเสด็จประพาสด้วยพระองค์เอง(กินรี)
162. จากคำขวัญตอนหนึ่งของจังหวัดตราดที่ว่า "หลังอานหมาดี" นั้นทำให้นักท่องเที่ยวหลายคน
นึกถึงภาพหมานักสู้ที่มีเชื้อสายไทยแท้(กินรี)
163. การเดินทางครั้งนั้น...ทำให้ศักดานภาพของคนผิวขาวทวีความยิ่งใหญ่ขึ้นเป็นเท่าตัว(กินรี)

164. ผมอยากให้คนไทยมีความรู้สึกรักเรือ เมื่อนึกถึงเรือจะนึกถึงน้ำเชื่อมโยงไปถึงสิ่งแวดล้อมว่า จะทำอะไรจึงจะทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเรือไม่ต้องทนกับสภาพของน้ำที่เป็นอยู่อย่างทุกวันนี้(กินรี)
165. หนทางที่จะทำให้ชาวต่างชาติยอมรับในฝีมือคนไทยจากความคิดของคุณสุรเดช ผ่านไปสู่ งานที่ชาวต่างชาติต้องยอมรับว่ายากรวมทั้งชนชาติผู้เป็นต้นแบบ(กินรี)
166. ลักษณะอาการอย่างนี้ทำให้ท่านอยู่กับโทรทัศน์ไทยมากกว่าสองทศวรรษในฐานะผู้จัดและ เสนอรายการต่าง ๆ(กินรี)
167. เมื่อเดินทางไปเขียนในสถานที่จริงอย่างนี้ ทำให้ได้รู้ว่างานเขียนหนังสือก็คล้ายกับงานเขียน ภาพเหมือนกัน(กินรี)
168. อย่างน้อยข้อมูลที่ไดมานี้ก็ทำให้ผมจัดทัวร์ได้สบาย(กินรี)
169. การถือวรรณคดีโบราณเป็นครูอย่างเคารพ ทำให้งานของเนาวรัตน์เป็นงานที่ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม(กินรี)
170. เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516 ทำให้เนาวรัตน์ พัฒนาตนเอง จากการเขียนกลอนรักอันซาบซึ้งเสียดแทงใจ มาเป็นกลอนที่สะท้อนภาพสังคม (กินรี)
171. เนาวรัตน์เป็นผู้ที่ศึกษาวรรณกรรมไทยอย่างลึกซึ้ง มีความดื่มด่ำกับดนตรีไทยและศึกษาพุทธ ธรรมอย่างจริงจัง จึงทำให้เนาวรัตน์สร้างสรรค์กวีนิพนธ์(กินรี)
172. ความใฝ่ใจและตระหนักคุณค่าของพุทธศาสนา ทำให้กวีนิพนธ์ของเนาวรัตน์มีมิติอันลุ่ม ลึก(กินรี)
173. การใช้กำลังทหารและอาวุธในความขัดแย้งเรื่องเขตแดน ทำให้มีการบาดเจ็บเสียชีวิตเป็นอัน มาก(กินรี)
174. การทำลายชั้นบรรยากาศโอโซนที่ห่อหุ้มปกป้องโลกจากรังสีอันตรายทั้งหลายนี้ ไม่เพียงแต่ จะทำให้โลกมีอุณหภูมิร้อนขึ้น แต่ยังมีผลเสียหายต่อโลกอีกในหลาย ๆ ด้าน(กินรี)
175. เพราะรังสีอัลตราไวโอเล็ตนี้เมื่อถูกผิวหนังมาก ๆ อาจทำให้เป็นมะเร็งผิวหนัง(กินรี)
176. สภาพที่โลกจะร้อนขึ้นหรือที่เรียกกันว่า "กรีนเฮาส์ เอฟเฟคท์" นั้น จะทำให้สารเคมีอย่างเช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีเมน, ไนตรัส ออกไซด์ และซีเอฟซี สะสมขึ้นปกคลุมโลกมาก ขึ้น(กินรี)
177. ด้วยเหตุนี้ทำให้นักท่องเที่ยวต่างพากันซื้อกรอบรูปไม้ยางพารากลับบ้านเป็นของฝากจากเมือง ได้(กินรี)
178. ผมมิได้ใช้แปรงวาดรูปอย่างเดียว แต่ใช้หลายสิ่งหลายอย่างในตัวผมที่ตกผลึกจาก ประสบการณ์ ผมทำให้ผมมอง สายตา และจิตใจทำงานร่วมกัน(กินรี)

179. นอกจากนี้ ความงามของธรรมชาติ จากบึงบัวที่แต่งแต้มสีสันให้เมืองนี้ยังทำให้อุบลราชธานี ได้รับฉายาว่าดินแดนแห่งดอกบัวงาม(กินรี)
180. จากพื้นฐานหลักการทางวิชาการออกแบบและการศึกษาคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัสดุชนิดแต่ละชนิดทำให้คุณเอ็งอุมา สามารถกำหนดรูปร่างและสีสันทองงานได้แม่นยำ(กินรี)
181. ความมุ่งมั่นในการส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านด้วยเทคนิคที่ทันสมัย ทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีคุณภาพ(กินรี)
182. อากาศยามเช้าภายนอกตัวรถที่เบาบางและเยือกเย็นจับใจในช่วงฤดูหนาวนั้น ทำให้ผู้เขียน ต้องกระชับแจ็คเก็ตตัวเก่งให้แน่นยิ่งขึ้น(กินรี)
183. วิธีการที่ช่างไทยใช้กันนี้เรียกว่า “ไลซ์ฝั่ง” เป็นวิธีที่ทำให้ฝั่งซึ่งปั้นเป็นหุ่นละลายไหลออกจนเกิดที่ว่างขึ้นในแม่พิมพ์(กินรี)
184. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสั่งยกย่องเสมอว่านายกองชาวนาของเราที่เขามีจิตใจรักในการผลิตอาหารเลี้ยงประเทศชาติ ทำให้เรามีธัญพืชเป็นผลิตผลหลักของประเทศ(กินรี)
185. ผู้ที่ทำให้เราเย็นได้อย่างเข้มแข็งคือชาวบ้านคนไทยที่ภูมิใจในการทำไร่ทำนา(กินรี)
186. ด้วยความอดทนในการสร้างฝันให้เป็นความจริง ทำให้เขาใช้เวลาในช่วงกลางวันทำงานกฐีรับจ้างแบกหามทั่วไป(กินรี)
187. การเสนอเรื่องและภาพจากการประกวดในครั้งนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดความตื่นตัวในวงการศิลปะโดยตรงแล้ว ยังจะทำให้บรรลุป้าเป้าหมายในการร่วมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ(กินรี)
188. จากความนิยมของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากในทุก ๆ ปี ทำให้กรมการbinพาณิชย์เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงราย(กินรี)
189. ความเหมือนนี้ทำให้สนนราคาของกาแฟแต่ละถ้วยไม่ต่างจากกรุงเทพฯ(กินรี)
190. แม้งานในตำแหน่งใหม่จะทำให้วิถีชีวิตประจำวันของเขาต้องเปลี่ยนไป (กินรี)
191. การจะให้บริการได้ดี จะต้องทำให้สายการบินมีความคล่องตัวในการbin(กินรี)
192. เพลงที่อ่อนหวานโหยไห้นั้นทำให้ทุกคนหวนคิดถึงบ้านและคนที่เป็นที่รัก(กินรี)
193. อายุปูนนี้แล้ว บางทีผมก็เป่าไม่ได้อย่างที่ใจต้องการ ได้แค่พยายามรักษาคุณภาพไม่ให้ลดลงกว่าที่เคยเล่น เพราะจะทำให้คนเขาผิดหวัง(กินรี)
194. เราก็สุดท้ายใจ ถอนใจ สะอื้น ไปพร้อมกับเพลง ตรงนี้แหละครับที่ทำให้เสียง (ขลุ่ย) ออกมาต่างออกไป(กินรี)
195. เด็กเป็นกระจกส่องสังคมได้ดีเยี่ยมทั้งยังเป็น “กระจกใส” ทำให้เราสามารถเห็นความจริงของชีวิตธรรมชาติและวัฒนธรรม(กินรี)

196. เสียงหัวเราะต่อกระซิกจากการได้ผจญในโลกกว้างของเด็กเป็นสิ่งน่าตื่นเต้น และสนุกสนาน พลอยทำให้ผู้ใหญ่รู้สึกเพลิดเพลินด้วย(กินรี)
197. เรามีหน้าที่เพียงทำให้คนอื่นที่มีความรู้ความชำนาญอยู่นั้นทำงานได้ดีและได้ความสะดวกที่สุดเท่านั้น(กินรี)
198. "เขากลัวว่าเป็นผีปอบเข้าไปกินตับพระในวัดหมณะ" พ่อเล่าอีกว่าปู่โมโหจนตัวสั่นทำให้พระในวัดเข้าใจว่าผีปอบทำอิทธิ จึงพากันไล่ปู่ออกจากวัดไป(ลูกอีสาน)
199. คุณตื่นขึ้นก็เห็นพ่อกับแม่เปิดประตูเรือนลงไป จึงลุกขึ้นลงเรือนตามลงไปด้วยความสงสัย มีเกวียนเทียมวัว ๓ เล่มจอดอยู่ที่ถนนทำให้คุณเข้าใจว่า คงพากันไปหาปลาเหมือนพวกก่อนๆ(ลูกอีสาน)
200. พ่อบอกว่าหมาดำกับหมาดำใจไม่สู้ แพ้หมาสีน้ำตาลกับสีหม่น และเวลาหมาสีดำกับหมาดำไปล่าอึ่งเห็นกลางคืนจะทำให้อึ่งเห็นมองเห็นแต่ไกล(ลูกอีสาน)
201. เพราะหมา ๒ ตัวมันวิ่งนำหน้าไปก่อน ทำให้จิ้งจกเจ็บเสียวเสียวหมด(ลูกอีสาน)
202. ไร่แดงกับไร่หอมเท่าไร่ ไร่ ทำให้พ่อโมโหเตะเอาที่หนึ่ง เพราะกลัวว่ารู้งิวดั้นจะตกใจ เลื้อยหนีไปที่รกทึบ(ลูกอีสาน)
203. ความตื่นเต้นทำให้คุณอยากไปล่าฟังพอนกับพ่อในวันต่อมา แต่พ่อบอกว่าคุณยังไม่โต(ลูกอีสาน)
204. บางทีก็มีงูเห่าหรืองูจงอางวิ่งปล่านไปมาจะทำให้งูกัดเอา(ลูกอีสาน)
205. วัวกับควายผอมที่ล่ามอยู่ท้ายเกวียนก็ยกขาเดินตามไปช้า ๆ เด็กเล็กๆ บนเกวียนเล่มกลางเพื่อน ๒ คน โผล่หัวออกมายิ้มแฉ่งให้ชาวบ้านทำให้คุณส่งยิ้มให้และโบกมือส่งให้เหมือนกัน(ลูกอีสาน)
206. ชายของเขาเงินมันพอไม่ว่าหรอก แต่อย่าไปยุ่งกับมันเรื่องอื่น" แม่อธิบายทำให้คุณตีใจที่จะได้ไปชมของในร้านญวนผู้มาใหม่(ลูกอีสาน)
207. "ใบแก่น้อยก็กินดี จะทำให้เลือดฝาดทนแดดทนฝน" พ่อบอกคุณ(ลูกอีสาน)
208. เช้าวันรุ่งขึ้นขณะที่คุณล้างหน้าอยู่ใกล้ ๆ พ่อ ซึ่งพ่อเอานิ้วชี้ถูปากเสียวโครก ๆ ก็มีเสียงเด็กน้อยให้เกรี้ยวขึ้นทางเรือนบ้านป่าบัวศรี ทำให้คุณวิ่งลงไปข้างล่างอย่างร้อนรน(ลูกอีสาน)
209. ถึงที่ค้ำกองจะมีผีวคล้าก็ดูเต่งตึงทุกส่วน ทรงผมเชียงเกิ้ล (ชียงเกิ้ล) เห็นจอนผมบาง ๆ รับกันกับตุ้มหูสีเหลืองลูกเล็ก ๆ ๒ ช้าง ทำให้ดูที่ค้ำกองสวยขึ้นกว่าเก่า(ลูกอีสาน)
210. ที่ค้ำกองไม่พูด วางหาบครุปลาลงดินแล้วเดินไปอุ้มบุญหลายขึ้นจอบที่แถมเสียงซัด ๆ ทำให้คุณถามตัวเองอยู่ในใจว่าผู้บ่าวผู้สาวรักกันเขาจอบกันอย่างนี้กระมัง? (ลูกอีสาน)
211. "ทำลาบก็แล้วกัน ผีเรือนผีตายายกินแล้วพวกเราจะได้ไปจ้ำกันคนละ ๒-๓ คำ" ลุงเข้มว่า ทำให้คุณกินน้ำลายลงอีก ๆ เพราะนานแล้วไม่ได้กินลาบไก่(ลูกอีสาน)

212. ความตื่นเต้นและดีใจ ทำให้คุณกับจันดีไม่กลับไปกินข้าวเพียงที่เรือน พวกคุณนักเรียนโต ๆ วิ่ง เบี้ยวและดีจับแข่งขันกันในลานวัด(ลูกอีสาน)
213. ถ้าวันไหนมีผักชีสดหรือใบสะระแหน่โรยลงไปก็จะทำให้รสของปลาป่นอร่อยชวนกินมากขึ้น(ลูกอีสาน)
214. พ่อกับแม่ก็ไม่รู้ว่าอะไรจึงทำให้คุณได้ใจ เดินตามมันไปเรื่อย ๆ(ลูกอีสาน)
215. ที่นี้แสงตะเกียงรั้วที่แขวนอยู่ทำให้มองเห็นหลังร้านได้ทั่ว(ลูกอีสาน)
216. ลูกสาวญวนใส่เสื้อชั้นในคอหิวหลวม ๆ ทำให้คุณเห็นนม ๒ เต้าได้ชัดเจน(ลูกอีสาน)
217. พอเมียญวนเขี่ยขี้ไต้ลงจนสว่างมาก ๆ ก็ทำให้คุณเห็นลูกชายญวนอายุสักสิบสี่สิบห้า นั่งถากไม้อยู่กับพื้นดินเสียงโปก ๆ(ลูกอีสาน)
218. ยี่สุนพูดว่า อ้ายคุณงามแท้ ๆ ทำให้คุณยิ้มไม่หยุด(ลูกอีสาน)
219. เสียงกลอนลำของหมอลำทำให้ทุกคนเงยบกริบ คุณกับจันดีก็แทบลืมหายใจ(คนไททิ้งแผ่นดิน)
220. หากสุปล่อยให้ลิตงเจียคอคขาดังใจคิด เมื่อสุกลับถึงโลยาง ลิบุนก็จะทำให้สุคอคขาดเช่นกัน"(คนไททิ้งแผ่นดิน)
221. บุญบันโปกมือและกล่าวว่า "พวกสุจะทำให้เพื่อนที่ร่วมในการกู้เมืองเกลียดช้ำหรือ(คนไททิ้งแผ่นดิน)
222. อำนาจทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าเขาอยู่เหนือราษฎร (คนไททิ้งแผ่นดิน)
223. คนเช่นนี้จะทำให้ความชั่วเกิดขึ้นในบ้านเมือง(คนไททิ้งแผ่นดิน)
224. "วันนี้สุทำการรบโดยประมาททำให้เสียที่แก่ข้าศึก(คนไททิ้งแผ่นดิน)
225. "เขลยคนนี้ทอผ้าได้เร็วไม่มีใครสู้ และมีปัญญาไวพอสมควร ทำให้ภูจินลำบากอยู่หลายวัน(คนไททิ้งแผ่นดิน)
226. อุบายของสุนั้นกลับทำให้ข่านุและยูไรใกล้ชิดกับสื่อยิ่งขึ้น(คนไททิ้งแผ่นดิน)
227. ความเกลียดชังต่ออำนาจปกครองก็จะเกิดขึ้น ความแตกร้างภายในเช่นนี้ทำให้จันอ่อนแอ(คนไททิ้งแผ่นดิน)
228. คำชี้ชวนของสุไม่อาจให้เราเชื่อได้ และคำขู่เชิญด้วยการเปรียบเทียบของสุไม่ทำให้เรากลัวได้(คนไททิ้งแผ่นดิน)
229. เลย ข้าจะดูแลบุตรของสิให้เดือดร้อนและตราบเท่าที่สุมิทำให้ทัพไทต้องกังวลเบื้องหลัง(คนไททิ้งแผ่นดิน)
230. นางเล่าแจ้งเข้าใจว่าสุราทำให้ทหารไทล้มตัวกันสิ้นแล้ว(คนไททิ้งแผ่นดิน)
231. แต่พวกเราจะมีส่วนทำให้กระแสของการศึกเปลี่ยนได้(คนไททิ้งแผ่นดิน)
232. เรามีชัยต่อข้าศึกตลอดมาเพราะสุทำให้เกิดความพร้อมใจในหมู่คนไท(คนไททิ้งแผ่นดิน)

233. เติยวเหลียงนำอาหารมาหลบอยู่ในเมืองเราเช่นนี้ทำให้เราเดือดร้อนมาก(คนไททั้งแผ่นดิน)
234. สูอย่าได้คิดว่าคำขู่ของสูจะทำให้เราดอยทัพกลับโดยดี(คนไททั้งแผ่นดิน)
235. สูจงเป็นผู้ปกครองเถิด และจงใช้อำนาจเพียงเท่าที่จะทำให้วงการปกครองปลอดจากความชั่ว ความทุจริต การสอพลอและการกดขี่(คนไททั้งแผ่นดิน)
236. "จงแสวงคุณธรรมซึ่งจะทำให้สูเป็นที่รักของราษฎร (คนไททั้งแผ่นดิน)
237. ความมั่งคั่งใหญ่จะทำให้หัวใจของผู้ปกครองกระด้าง(คนไททั้งแผ่นดิน)
238. ชุนसानเบิกตากว้างและกล่าวว่า "สูทำให้ข้าตาสว่างขึ้น (คนไททั้งแผ่นดิน)
239. แรงของหอกทำให้ชุนสายตจากหลังม้า (คนไททั้งแผ่นดิน)
240. สูไม่คิดหรือว่าความโกรธจะทำให้เขาเองแลคนในกองทัพอีกเหมิและทำการรบได้ดีขึ้น(คนไททั้งแผ่นดิน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายวิภาส โพธิแพทย์ เกิดวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2517 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2538 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทอักษรศาสตร์ สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย